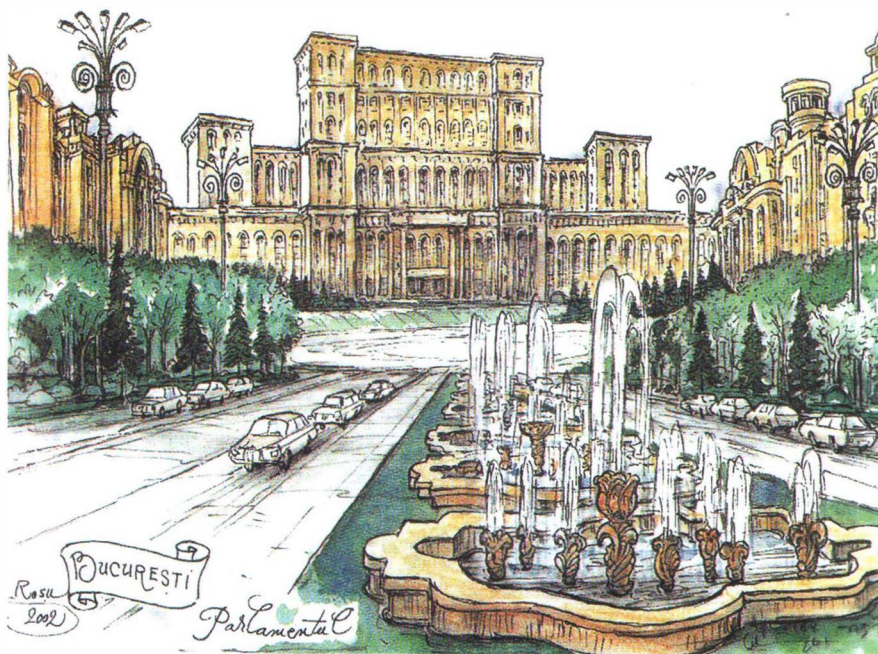

PERISCOP

Nr. 4(32) Anul VIII - octombrie - decembrie 2015

PUBLICAȚIE EDITATĂ DE
**ASOCIAȚIA CADRELOR MILITARE
ÎN REZERVĂ ȘI ÎN RETRAGERE
DIN SERVICIUL DE INFORMAȚII EXTERNE**

Responsabilitatea pentru conținutul articolelor revine autorilor acestora și nu reflectă neapărat opiniile și poziția Asociației Cadrelor Militare în Rezervă și în Retrageră din Serviciul de Informații Externe.

„Prima sarcină a oamenilor de stat!...”

Lupta împotriva corupției (termen care pe românește s-ar traduce mai exact prin *Hoție la Drumul Mare, cu implicarea directă a unor înalți funcționari ai statului*) rămâne o prioritate pentru guvernul (guvernele) României. În această luptă dificilă, este bine să ținem seama de experiența aliaților noștri strategici: *„În spatele guvernului vizibil stă pe tron un guvern invizibil, care nu datorează nicio loialitate și nu recunoaște nicio responsabilitate în fața poporului. A distruge acest guvern invizibil, a scoate la iveală această ne-sfântă alianță dintre business-ul corupt și politica coruptă este prima sarcină a oamenilor de stat”*.

Theodore Roosevelt, președinte al SUA (1901 – 1909)

PERISCOPE

Anul VIII · Nr. 4/32 · octombrie-decembrie 2015

**Publicație trimestrială a Asociației Cadrelor Militare în Rezervă
și în Retrăgere din Serviciul de Informații Externe**

CONSILIUL ȘTIINȚIFIC :

Prof. univ. dr. Ilie BĂDESCU

Academician Dinu C. GIURESCU

Prof. univ.dr. ing. Ștefan IANCU

Prof. univ. dr. Viorel ROMAN

– Universitatea Bremen, Germania

Prof. univ. dr. Emilian STANCU

REDAȚIA :

Redactor - șef

Ioan Popa

Secretar general de redacție :

Dan Sulugiuc

Colegiul de redacție :

G. Bărbulescu , A. Botez,

I. Constantin, Ov.M. Curea

D. Ionescu, M. Manea

P. Neghiu , I. Pavel

Grafica :

Dumitru Roșu

Consiliul director al ACMRR,
Colegiul de redacție al revistei PERISCOP,
și personal avem plăcutul
prilej de adresa membrilor
Asociației,
colaboratorilor și cititorilor noștri
gânduri bune,
sincere urări de sănătate,
viață îndelungată
și împliniri
la sărbătorile

*Crăciunului și
Anului Nou 2016
LA MULȚI ANI !*

Președinte ACMRR
Gl.bg.(r) Petru Neghiu

Redactor-șef
Gl.bg. (r) Ioan Popa

Calendar 2016

ianuarie						
lu	ma	mi	jo	vi	si	du
			1	2	3	
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

februarie						
lu	ma	mi	jo	vi	si	du
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29						

martie						
lu	ma	mi	jo	vi	si	du
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

aprilie						
lu	ma	mi	jo	vi	si	du
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

mai						
lu	ma	mi	jo	vi	si	du
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

iunie						
lu	ma	mi	jo	vi	si	du
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

iulie						
lu	ma	mi	jo	vi	si	du
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

august						
lu	ma	mi	jo	vi	si	du
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

septembrie						
lu	ma	mi	jo	vi	si	du
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

octombrie						
lu	ma	mi	jo	vi	si	du
				1	2	
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

noiembrie						
lu	ma	mi	jo	vi	si	du
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

decembrie						
lu	ma	mi	jo	vi	si	du
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

1 ian Anul nou	2 mai Paștele	31 oct Halloween
2 ian Anul nou	8 mai Zua Tatălui	30 noi Zua Sfintului Andrei
24 ian Zua Unirii	1 iun Zua Copilului	1 dec Zua națională
24 feb Dragobete	9 iun Zua Eroilor	8 dec Zua Constituției
1 mar Mărțisor	19 iun Rusalii	24 dec Ajunul Crăciunului
8 mar Zua Internațională a Femeii	20 iun Doua zi de Rusalii	25 dec Crăciunul
1 mai Zua Muncii	26 iun Zua Tricolorului	26 dec a doua zi de Crăciun
1 mai Paștele	29 iul Zua Irmului național	31 dec Ajunul Anului Nou
1 mai Zua Mamei	15 aug Adormirea Maicii Domnului	

SUMAR

EDITORIAL

După 26 de ani: România, încotro?.....9
Cum se prezintă Țara, după 26 de ani? Așa cum o vedem cu toții. Când sunt la putere, oamenii politici încearcă să convingă că lucrurile merg bine și că va fi tot mai bine. Când sunt în opoziție, aceiași oameni politici critică cu o vervă demnă de o cauză mai bună stările de lucruri existente și promet marea cu sarea pentru a reveni în posturile de decizie. (Ioan Popa)

SERVICII SPECIALE

- Riscuri acceptate. Imperativul existenței și modernizării permanente a serviciilor secrete.....12**
Crearea și funcționarea Serviciilor secrete ale oricărui stat implică conștientizarea prezenței permanente a unor riscuri și vulnerabilități asumate de factorii de decizie politică a statelor: trădarea unor componenți ai serviciului secret respectiv, personal insuficient, mijloace de tehnică operativă reduse și depășite sub aspectul performanței, neadaptarea rapidă la evoluția vieții internaționale. (Mircea Dabija)
- Memoriile lui Tenet (III) Cum a fost decisă invadarea Irakului?.....21**
Prin acțiunea militară din Irak, Statele Unite au făcut ca dorința de răsturnare a regimului Saddam să devină mai arzătoare decât recunoașterea faptului că eram nepregătiți să oferim un nou model politic funcțional” (Ioan Popa)
- Kgbela, sau spionul rus din parlamentul European.....28**
Reunit în sesiune plenară la Strasbourg, Parlamentul European a aprobat, la 14 octombrie 2015, ridicarea imunității deputatului ungar Béla Kovács, membru al partidului de extremă dreaptă Jobbik (“Mișcarea pentru o Ungarie mai bună”), suspect de colaborare cu serviciile secrete ruse, ceea ce permite instituțiilor competente de la Budapesta să înceapă urmărirea penală a europarlamentarului. (Ion Gatea, Alexandru Omeag)
- De bunăvoie și nesilit de nimeni 35**
*O poveste clasică de spionaj. Artă, suspans, trădare, patriotism, curaj și eroism, evadare spectaculoasă. Cazul **George Blake** poate fi subiect de lecții pentru viitorii spioni sau contra-spioni, indiferent de apartenența acestora la o tabără sau alta. (Leontina Radu).*
- Japonia : reforma agențiilor de spionaj.....52**
Japonia se îndreaptă încet și inexorabil spre reformarea spionajului, la fel ca și către normalizarea situației armatei sale. Pe termen lung, efectul va fi de a-i garanta Japoniei autonomia necesară pentru a-și asigura independența națională

și a-și proteja propriile interese în străinătate. (Ion Gatea)

CULTURA DE SECURITATE, CULTURA POLITICĂ

- Mărul otrăvit al multiculturalismului.....59**
Ideea realizării Europei Unite continuă să fie de cea mai stringentă actualitate pentru europeni. Are însă nevoie de un proiect nou. Dar să nu aruncăm odată cu apa murdară din copăie și copilul. Uniunea Europeană are o serie de valori și instituții care trebuie păstrate. În primul rând cele două obiective fundamentale stabilite de părinții fondatori ai uniunii: pacea și bunăstarea europenilor (Alexandru Botez)
- Sindromul “altfel”, suferința majoră a d-lui Lucian Boia.....72**
De curând a apărut pe piața cărții românești lucrarea “Cum s-a românizat România” semnată de un “teribilist cu părul alb...” cum îl numește scriitorul Alex Ștefănescu, Lucian Boia. În această carte din dorința de a avea succes, autorul sacrifică adevărul istoric. Își denigrează țara pentru a atrage atenția asupra sa. ” (Ion Pavel)
- Din culisele istoriei necenzurate.....76**
Pe baza unor documente de arhivă, intrate de curând în circuitul științific, autorul relevă modul în care, după 1964, liderii comuniști români s-au implicat în discuții cu sovieticii pe tema Basarabiei, reamintindu-le acestora nu numai de rădăcinile românești ale Republicii Socialiste Sovietice Moldovenești, dar și de dreptul istoric al poporului nostru asupra provinciilor sale răsăritene răpitate de URSS după cel de-al oilea Război Mondial. (Alexandru Omeag)
- ANALIZE POLITICO-STRATEGICE**
- Nazismul sub lupa experților germani.....81**
În perioada 11 – 16 octombrie 2015 a avut loc Sesiunea nr. 15 600 a Asociației Internaționale Sonnenberg (ISA), dezbaterile fiind consacrate unei teme incitante, care continuă să stârnească interesul cercetătorilor și, în egală măsură, al opiniei publice generale: „Influențele de lungă durată ale național-socialismului în Germania. Regimul nazist și organizațiile sale de masă”. (Petre Repcaru)
- Pe scurt despre migraționismul islamic în Europa de azi.....94**
Ofensiva islamică în Europa prin migrație și terorism feroce reprezintă un pericol major pentru securitatea nu doar a Europei ci pentru întreaga lume. Desigur, nu Islamul în ansamblul său ar trebui condamnat pentru teroarea la care este supusă lumea, dar un test parcă ar fi necesar. O dezbatere la nivelul ONU ar ajuta să se limpezească apele: cine pe cine susține și cu ce argumente. (Ion Pavel)
- Politica Kremlinului și evoluția prețului țițeiului.....100**
Redobândirea statului de mare putere continuă să fie obiectivul conducerii de la Moscova, în condițiile în care se confruntă din nou cu un val al reducerii prețului

fișeiului. Numai că de data aceasta, a fost aleasă o strategie de răspuns agresivă, în speranța că folosirea mijloacelor de presiune politico-militare vor prevala. (A. Botez)

Vizita Papei Francisc în America.....103
Greu de realizat reforma dorită de preoți, greu de realizat reforma dorită de societatea civilă și greu de realizat reforma dorită de Papa Francisc, dar și mai greu sunt de realizat toate cele trei reforme împreună. (Ovidiu M. Curea)

MEMORIALISTICĂ-CONSEMĂNĂRI – DEZBATERI

1989 - adevăr și manipulare 117
La simpozionul 1989 – Adevăr și manipulare, moderatorul prof.univ.dr. Adrian Gorun a declarat “ Simpozionul nu înseamnă tribunal, ci investighează din perspectivă istorică, juridică, sociologică și antropologică, evenimente și fapte. Nu se dau verdicte, nu se emit judecăți normative, ci se relansează dezbaterile în jurul anului 1989 la români, în jurul dilemei revoluției sau a loviturii de stat”. (Marian Teodorescu)

Dialog cu domnul gl.bg(r) Mircea Manea.....122
Cel mai important element pentru a opera cu rezultate pozitive presupune îndeplinirea unor condiții esențiale definitorii: responsabilitate în executarea misiunilor; competențe în domeniul limbilor străine și de cultură generală, cultură și civilizație specifică spațiului în care se acționează, conștientizarea faptului că orice superficialitate în munca de spionaj poate genera consecințe politico-diplomatice pentru România pe planul relațiilor bilaterale sau chiar internaționale: cinste și corectitudine pe planul securității personale. (Petru Neghiu)

ARHIVA PERISCOPULUI

Un moment de vârf: vizita președintelui Nixon la București (august 1969).....133

Două Note sintetizează rezultatele acelei vizite memorabile. Ele au fost scrise de mână, în exemplar unic, ceea ce demonstrează nu doar importanța ce se acorda conținutului lor, ci și precauțiile luate pentru a nu fi cunoscute de inamicii României din tabăra URSS, care nu conțineau să acuze România și pe conducătorul său de „trădare a socialismului”. (I.P.)

MOZAIC CULTURAL

Dor de Basarabia și Bucovina, dor de țară!.....141
(Grupaj de poezii patriotice: Mihai Eminescu, Grigore Vieru, Dumitru Țăra, Florin Vasile Bratu, George Buznea)

VITRINA CĂRȚILOR ȘI REVISTELOR

Ion Brad, Ilie Rad: „Dialoguri epistolare săptămânale”.....150

Lansare de carte la Craiova	154
„PERISCOP” ÎN OGLINDA OPINIEI PUBLICE.....	155

DIN ACTIVITATEA ASOCIAȚIEI

Activități curente.....	158
Urare pentru Anul 2016 : Să nu uităm, Fl. Dumitrescu	

DUPĂ 26 DE ANI: ROMÂNIA, ÎNCOTRO?

S-au scurs 26 de ani de la evenimentele din decembrie 1989, când direcția de mers a României s-a schimbat fundamental. 26 de ani înseamnă mai bine de un sfert de veac, o întreagă epocă istorică, puțin mai mare decât „Epoca de aur” a lui Nicolae Ceaușescu.

Cum se prezintă Țara, după 26 de ani? Așa cum o vedem cu toții. Când sunt la putere, oamenii politici încearcă să convingă că lucrurile merg bine și că va fi tot mai bine. Când sunt în opoziție, aceiași oameni politici critică cu o vervă demnă de o cauză mai bună stările de lucruri existente și promit marea cu sarea pentru a reveni în posturile de decizie. Așadar, în plan strict politic, nu s-a ajuns la acea alternanță democratică la schimbarea puterii, atât de productivă pentru climatul general, condiție de bază a unei continuități în strategia de dezvoltare a țării. În schimb, poporul, adică marea masă (tăcută) a cetățenilor români, trăiește de la o zi la alta, de la o lună la alta, de la un an la un an cu speranța că va urma și o perioadă de *mai bine*.

Ce vedem cu ochiul liber?

Pentru a judeca în mod corect un eveniment de anvergura celui care a schimbat cursul României în 1989 trebuie să luăm în calcul nu doar cauzele și împrejurările producerii sale, ci și consecințele sale pe termen mai scurt și mai lung. Privind prin această prismă, când analizăm schimbarea din 1989 trebuie să avem în vedere nu doar ceea ce s-a întâmplat atunci în mod efectiv (revoltă populară spontană, revoluție, implicare străină, existența sau nu a teroriștilor), ci în egală măsură și ceea ce a urmat. Să punem în balanță unde ne aflam atunci și unde am ajuns după un sfert de veac.

În mod cert, din orice unghi am privi lucrurile, România dea stăzi este cu totul alta decât cea care era în 1989. Cel puțin două sunt elementele fundamentale care jalonează noul profil al țării: libertatea de expresie și apartenența la NATO și UE, cele mai performante organizații mondiale ale epocii în domeniile militar și economic. Sunt câștiguri cu adevărat istorice, rodul activităților unei generații care provenea în cea mai mare parte din vechiul regim totalitar, dar care și-a dovedit capacitatea și a găsit resursele pentru a valorifica șansele conferirii unui nou destin României. În mod normal, cu asemenea premise, ar fi trebuit ca după un sfert de veac de

dezvoltare democratică să fim foarte departe, să fi corectat sau înlăturat toate marile inconveniente de care au suferit românii aproape o jumătate de secol. S-a întâmplat așa? Realitățile cotidiene arată că nu.

Să ne referim, de pildă, la potențialul economic și să comparăm nivelul atins în diverse sectoare în 1989 cu cel atins în prezent, după un sfert de veac. E.S. academician Dinu C. Giurescu, coordonatorul unui colectiv de autori care a elaborat un amplu și remarcabil volum despre evoluția țării în anii comunismului (este vorba de volumul X al *Istoriei Românilor. România în anii 1948 – 1989*, apărut la Editura Enciclopedică în 2013), a avut marea surpriză să constate că o asemenea comparație nu este posibilă. Motivul? Pur și simplu pentru că unul din termenii de comparație lipsește aproape cu desăvârșire. De pildă, până în 1989, în industrie funcționau 1 238 unități, grupate în 76 centrale. Acestea au fost desființate, iar din cele 1 238 de unități mai funcționează doar câteva (circa 5%), preluate și ele de proprietari din alte țări. Cităm din volumul menționat: *„În teorie, privatizarea ar fi adus și retehnologizarea și reintrarea pe piață. În practică, privatizarea a însemnat lichidarea unităților (fabrici) respective, vânzarea utilajelor la fier vechi (cu profituri apreciabile pentru unele persoane) și eliberarea terenurilor aferente, acaparate imediat de investitorii imobiliari în vederea unor câștiguri substanțiale”*. O asemenea perspectivă și-au dorit românii în decembrie 1989? Cu siguranță, NU!

Situația nu este mai roză nici în domeniul agriculturii. Spre exemplu, înainte de 1989, România dispunea de un sistem de irigații care acoperea 3 102 000 ha (adică 31% din suprafața arabilă), situându-se peste media Uniunii Europene și fiind depășită la vremea respectivă, în procente, doar de Olanda. Care este termenul de comparație astăzi? *„Toate instalațiile au fost demontate și furate. Suprafețele irigate s-au redus considerabil”*. O astfel de evoluție își doreau românii în 1989? Categorie, NU!

Exemplele ar putea continua. O situație gravă se petrece în domeniul gestionării resurselor naturale strategice. Potrivit Constituției României, statul trebuie să asigure exploatarea acestora „în concordanță cu interesul național”. Tot conform Constituției României, bogățiile de interes public, de interes național, „fac obiectul exclusiv al proprietății publice” și sunt „inalienabile”. Care este astăzi situația resurselor strategice ale României? *„De la prevederile generoase ale textului constituțional, până la realitatea*

a ceea ce s-a întâmplat și se întâmplă în continuare în România ultimelor două decenii și jumătate, cu resursele naturale, în general, și cele de interes și relevanță strategică, în special, este o diferență între alb și negru sau, dacă preferați, de la cer la pământ”, după cum scrie și constată cu tristețe un renumit specialist de la Banca Națională. Perpetuarea situației actuale în acest domeniu aduce grave atingeri interesului național și, implicit, siguranței statului român. Este nevoie cât mai urgent de o revedere și redefinire a unui cadru conceptual și legal, unitar și stabil, care să asigure îndeplinirea prevederilor constituționale în domeniu. În același scop, este absolut necesar ca organele abilitate ale statului, multe la număr, să-și îndeplinească cu mai multă fermitate și bună credință îndatoririle față de țară, desfășurând acțiuni preventive, stopând jaful, trăgându-i de urechi și trimițându-i acolo unde le este locul pe jefuitori. Este vreo speranță să se întâmple astfel sau, cum se întreabă academicianul Dinu C. Giurescu, „mai există forțe care gândesc și acționează pentru viitorul acestui neam?” Răspunsul este afirmativ, scrie tot Domnia Sa în volumul citat mai înainte, dar acele forțe „au nevoie de un regim care să acționeze în același sens, rapid, cu energie”.

Aceste probleme sunt într-adevăr mult prea serioase și merită să revenim sistematic asupra lor. În fond, este vorba de viitorul României, de viitorul nostru, al copiilor și nepoților noștri.

Ioan Popa, redactor-șef

RISCURI ACCEPTATE. IMPERATIVUL EXISTENȚEI ȘI MODERNIZĂRII PERMANENTE A SERVICIILOR SECRETE

Este un truism cu valoare internațională că orice stat mare sau mic are în responsabilitate majoră crearea unor Servicii secrete naționale dimensionate diferențiat potrivit scopurilor urmărite: apărarea propriilor valori (independență, suveranitate, integritate teritorială, regim politic etc.); cu asigurarea resurselor umane și materiale necesare /personal cu o calificare corespunzătoare, dotare tehnică performantă, buget îndestulător, obiective și misiuni clare etc.); promovarea intereselor naționale: politice, militare, economice, științifice și tehnologice, energetice, ecologice, demografice etc.

O particularitate a interesului național o constituie din punct de vedere politic rolul și locul pe care statul respectiv și le propune: să fie un lider mondial, regional sau zonal, să creeze ori să facă parte dintr-un sistem de alianțe, să-și impună influența la nivel internațional datorită statutului de Mare putere sau la nivel regional ori zonal dacă Puterea de care dispune este mai redusă etc. Să desfășoare o politică externă activă sau reactivă.

Indiferent de toate aceste particularități și scopuri crearea și funcționarea Serviciilor secrete a oricărui stat implică conștientizarea prezenței permanente a unor riscuri și vulnerabilități asumate de factorii de decizie politică a statelor: trădarea unor componenți ai Serviciului secret respectiv, personal insuficient, mijloace de tehnică operativă reduse și depășite sub aspectul performanței, neadaptarea rapidă la evoluția vieții internaționale, lipsa unei preocupări responsabile și profesioniste pentru continua modernizare generală a activității (viziune, organizare suplă, metodologie specifică muncii, manageriat calificat etc.)

În viața și activitatea serviciilor secrete, cu deosebire a celor ale statelor mari conștientizarea acestor realități se impune cu atât mai puternic, altfel se expun riscurilor unor contraperformanțe și chiar eșecuri cu grave consecințe pentru ele și pentru statul respectiv.

Orice întârziere în adaptarea activității la dinamica schimbărilor în viața internațională și în perfecționarea activității serviciilor secrete poate produce neajunsuri grave.

Realitatea învederează că niciun stat mare sau mic nu este la adăpost total în desfășurarea activității propriilor servicii secrete. Mai mult chiar.

Datorită acerbei competiții (lupte) serviciile secrete ale Marilor Puteri își cauzează reciproc lovituri dintre cele mai grave.

Reamintim câteva astfel de exemple:

S.U.A.: cazurile de trădare în favoarea URSS (Rusia) cu grave consecințe pentru stat și cele mai redutabile servicii secrete (CIA, ANS, FBI ș.a.); Robert Philip Hansen, Aldrich Ames, Jim Nicholson și fii, John Anthony Walker și mulți alții.

La aceștia trebuie menționați și autorii celor mai grave dezvăluiri făcute de cei ce au folosit rețeaua Wikileaks și pretinsul consultant al Agenției Naționale de Securitate, Edward Snowden.

URSS (RUSIA)

Cazurile de trădare ale unor ofițeri ai Serviciului de Informații Externe – K.G.B. și respectiv al Serviciului de Informații Militare (G.R.U.): Oleg Penkovski, Oleg Gordievski, Anatoli Golițin, Igor Guzdenko, Alexander Feklisov, Constantin Volkov, Mitrokin, Popov și mulți alții.

MAREA BRITANIE

Au trădat pentru URSS (RUSIA) numeroase cadre care au deținut funcții importante în Serviciul de spionaj MI6 și respectiv în Serviciul de contraspionaj – MI5: Harold Kim Philby, Guy Burgess, George Blake, Anthony Blunt, Christopher Hollis, Donald Maclean, Klaus Fuchs, Michael Bettani și încă mulți alții.

GERMANIA

Mai cunoscute sunt cazurile celor care au trădat în favoarea URSS: Heinz Felfe, Otto John, Rainer Rupp, cărora li se adaugă mulți alții.

Am făcut această sumară paranteză pentru a reproduce un articol intitulat: "La C.I.A. remise en question" (C.I.A. repusă în discuție) publicat de revista *Impact* din Geneva în nr.106 din aprilie 1977. Deși autorul semnează numai cu inițiale P de V. avem toate motivele să credem că materialul a fost furnizat legendat de către oameni ai CIA. Iată conținutul:

"Când în anul 1964 doi autori americani scriau, într-una din lucrările lor, cu privire la C.I.A.: Există astăzi în Statele Unite ale Americii două guverne: unul vizibil, altul invizibil; teza autorilor pe cât de seducătoare pe atât de publicitară, a produs scandal. Aserțiunea indigna o parte a opiniei publice pentru că CIA servea drept ochii și urechile diplomației și securității țării. Însă dansul scalpării a început sub pretextul valorilor democrației și ale drepturilor omului.

Or, această teză era atât falsă cât și expresia unor interese, chiar dacă unele din argumentele invocate aveau greutate. În primul rând pentru că oricine poate scrie la fel despre serviciile secrete ale oricărui stat. Este

suficient să alege exemplele, să insinuezi și să le amalgamezi pentru a conduce cititorul neinițiat în direcția propusă. Dacă există în SUA **"un guvern invizibil"**, acesta în mod cert nu este CIA, ci acela care de câteva decenii protejează, inspiră sau finanțează asemenea autori ca David Wise și colaboratorul său Thomas Bross, semnatarii lucrării susmenționate.

Menționăm în trecere că Ross, fost elev-ofițer de marină, apoi reporter al publicației *"Chicago Sun Tribune"*, a intrat recent în echipa lui Harold Brown, secretar al Apărării, medic pacifist care de aproape 20 de ani este membru al Conferinței Științifice de Cooperare Est-Vest așa numita PUNGWASH și a "Consiliului pentru Relații Externe (adevăratul guvern invizibil al Statelor Unite) și începând din anul 1973 al Comisiei Trilaterale, al cărui obiectiv final în constituie reorganizarea omenirii în strânsă cooperare cu URSS.

Trilateriștii propun negocieri cu MOSCOVA: mai mult doctrina Sonnenfeldt – Kissinger; un fel de Yalta 2, dar cere și un plus de libertate în URSS, un ajutor tehnologic sporit pentru URSS, dacă aceasta cooperează cu grupul Trilateralei pentru adoptarea în lume a "unui socialism diversificat".

Este important să se știe că prin vocația sa CIA ca și Pentagonul sunt obstacole la o interpenetrare totală a lumii Est-ului cu cea a Vest-ului. Aceste "obstacole" trebuie deci să fie anihilate sau distruse. Acțiuni care se desfășoară de 10 ani, în umbra unor mituri întreținute metodic.

Mai întâi: Ce este C.I.A.?

O minimă onestitate a celor ce răscolesc în pubele – cum se spune în America –, care trăiesc din scandaluri reale sau presupuse în contul CIA le cerea să-și reamintească originea acestora ca și evoluția sa, precum și modalitățile de recrutare a personalului încă de la crearea sa în 1947. Dar ei nu procedează așa pentru că le-ar ruina teza debitată.

Înființată în 1947 ajunge în 1974 la un efectiv de 16.500 de persoane, cu un buget anual de 750 milioane dolari. CIA este copilul a două organizații create în timpul războiului mondial: Biroul Coordonatorului de Informații – CIO, creat de președintele Franklin Delano Roosevelt în anul 1941, care și-a dat seama puțin mai târziu că nu putea avea o diplomatie activă, fără sprijinul unor "antene" mai serioase decât cele ale amicilor săi privați: O.S.S. – Oficiul Operațiunilor Statice, creat în anul 1942, copil al CIO; ale căror valoroase comandouri au participat la eliberarea Europei Occidentale. Lumea Europei estice fusese deja cedată comunismului (URSS nota ns.) la Conferințele de la Teheran și apoi la Yalta. Roadele acestor acțiuni au fost viciate din cauza modalității de recrutare folosite. Dacă majoritatea serviciilor secrete dispuneau pentru misiuni periculoase de

persoane tinere provenite din toate categoriile sociale, absolut devotate principiilor libertăților recucerite sau salvagate pentru ei și în lume, în spatele lor Serviciile de Sinteze și de Analize, ajungeau pe mâna intelectualilor înregimentați sau activi politic, printre care menționăm pe Herbert Marcus, J.K. Galbraith sau reverendul William Slaone Coffin, pe care îi vom regăsi câțiva ani mai târziu la căpătâiul renăscutei CIA, iar în anii 60 în fruntea partizanilor îndârjiți ai înțelegerii și cooperării cu URSS. Deci opozanți ai războiului anti-comunist din Vietnam și protectori ai rețelelor de dezertare (de pe front nota ns.). Toți acești liberali-socialiști aveau alături de ei viitoare cadre de conducere ale CIA precum Tom Braden, Cord Meyer (aflat încă la post la Londra cu câteva luni în urmă) în timpul tuturor momentelor importante din anii 50 și 60. Unele state europene au considerat această atitudine ca fiind contrată lor din partea celor pe care îi credeau că acționează împotriva expansiunii totalitare a URSS. În numele "decolonizării necesare" ei au susținut pe agitatorii și ucigașii pregătiți de către URSS să se infiltreze în cercurile naționaliste arabo-africane. În numele sprijinirii comunismului "acceptabil" care ar fi opus "stalinismului", au finanțat și ajutat la scară mondială renașterea troțchismului și mișcărilor contestatate (din Occident) pe care de altfel le-am scăpat în SUA unde între anii 1965 (Watts) și 1969 (Chicago), au avut loc atentate cu bombe și incendii care au produs câteva sute de morți.

O agenție eterogenă

În fapt, contrar imaginii oficiale, CIA nu a fost niciodată o instituție omogenă, nici în ceea ce privește recrutarea personalului și nici a funcționării. Din primii ani ai existenței CIA a fost adesea un refugiu pentru "liberali" pe care anchetele îi vâneau pentru pro-comunism; pentru cei ce invocau motive de conștiință, precum și acei care evitau serviciul militar; fii din familii care nu vroiau să-și riște pielea nici în Boreea, nici pentru Berlin eventual, nici pentru vietnamezi.

Printre cei astfel "refugiați" în aparatul central al CIA sau în exterior, în locuri fără pericol: Philip Agee, în America de Sud, ajuns dezertor și autor a numeroase dezvăluiri pe bază de documente anti-CIA, acțiune desfășurată timp de 4 ani, element convertit în apărător al virtuților democratice, căzut sub influența unei agitatoare sud-americane de care se îndrăgostește, așa cum altul, Victor Marchetti a făcut în Saigon-Vietnam.

În contrast cu această situație din anumite sectoare din CIA, personalul care lucra în structura de contraspionaj ca și în cea de acțiuni operative, ale aceleași CIA, deveniseră refugiul americanilor devotați țării lor, tradițiilor sale generoase, securității sale, a acelei lumi libere. Aceștia

aveau o anumită horoare anti-totalitaristă față de URSS și KGB, unul din componentele puterii sovietice. Ceea ce nu s-ar putea spune despre CIA cu privire la puterea americană, pentru un motiv esențial: niciodată directorii săi succesivi n-au fost aleși de cineva din afara Consiliului Relațiilor Externe (CFR) începând din anul 1950. Iar Consiliul Relațiilor Externe este atât de puternic și pentru că conducătorii CIA dau socoteală în fața plenului acestui organism așa cum au făcut, de exemplu, William Colby, în 1974 sau anterior în 1968 Richard Bissel, atunci unul dintre directorii care l-au susținut pe richard helms.

Cum folosește K.G.B. această dramă internă din C.I.A.

Moscova a înțeles imediat cum poate exploata situația creată de atacurile din exterior împotriva CIA și starea de lucruri din interiorul CIA, adversitatea dintre americanii patrioți și clanul așa-zișilor progresiști.

După ani de studii și pentru a ajunge să anihileze singurul bastion care scăpa înecului, "contra-spionajul", URSS a declanșat la nivel internațional o ofensivă în toată regula, urcând pur și simplu în trenul pus în mișcare de către căutătorii în gunoaie (pubele) și amicii lor "filosofi" din stânga liberalistă și mondială.

Astfel că, cu douăzeci de zile înainte de marea ofensivă pornită de "New York Time" (în legătură cu anchetele ilegale efectuate de CIA în interiorul SUA, prin lege numai FBI are aceste atribuțiuni, precizarea ns.) Kean Kanap, secretarul pentru relații externe al Partidului Comunist Francez, declara la PARIS unei delegații din R.P.D. Coreeană (la 2 decembrie 1974): "Toți patrioții (sic), toți democrații (re-sic) trebuie să fie alertați despre desfășurarea acțiunilor prea celebrei CIA".

Ca din întâmplare, atacurile niciodată cunoscute la această intensitate, s-au declanșat apoi în SUA. Ca urmare, s-au constituit comisii parlamentare de anchetă împotriva CIA, organism care potrivit lui "Washington Post" ar fi "supraîncărcat cu spioni recrutați în timpul "Războiului Rece" și, ca atare, nu reușesc să se adapteze (sâc) la o lume mai pașnică".

Omenirea era pașnică în momentul în care a apărut acest editorial, dar Moscova și Manoi au violat imediat, pe față, Acordurile de la Paris cu privire la Vietnam, pornind imediat spre Sud blindate care, câteva luni mai târziu defilau în Saigon. Totul atât de pașnic că, aproape simultan, începeau la Havana pregătirile logistice pentru podurile navale și aeriene spre Angola (Africa) etc.

Demisia șefului contra-spionajului din CIA

Rapoartele redactate de comisiile parlamentare de anchetă referitoare la CIA, nu prezintă dovezi despre "crimele" agenției. Sunt numai aluzii, și pregătiri, nimic de substanță, aspecte generale care s-ar putea reproșa oricărui serviciu secret din lume.

Isteria anti-CIA s-a calmat în 1975 pentru următorul motiv: singurul obiectiv real al criticilor aduse CIA (care coincideau cu cele ale KGB), era acela de a neutraliza contra-spionajul. Ceea ce au reușit, astfel că la sfârșitul lunii decembrie 1975, James Angleton, șeful acestui organism a demisionat și odată cu el, alte trei persoane cu funcții înalte, precum Mike Ackermann care, în vara anului următor (1975) dădea următoarea explicație pentru gestul său: "politicieni egoiști și cu vederea scurtă și ziariști în pană de senzațional au reușit să lovească dur serviciile noastre de informații. Am luat această decizie realizând, după o întâlnire cu un informator care și-a riscat viața ca să mă vadă, căruia eu nu-i mai puteam garanta securitatea personală...".

Angleton, este omul care-l bănuia de trădare pe englezul Harold Kim Philby (de la contra-spionaj MI5 nota ns.) încă din anii 50, și care a știut să identifice spioni navali ai URSS în bazele britanice din cadrul NATO în anii 60. El s-a opus "doctrinei Kissinger" de detensionare militară a relațiilor cu URSS.

Moscova a salutat deci succesul acțiunii de ruinare a organului de contra-spionaj din CIA, în 1975, calificând acest fapt "o sfidare" a principiilor Actului final al Conferinței pentru Securitate și Cooperare în Europa, semnat la Helsinki, la 1 august 1975.

Angleton era jenat. Au mai rămas totuși oameni ca el în CIA. Nu există alt mijloc de a scăpa și de aceștia decât dând crezare bârfelor, zvonurilor, hărțuindu-i și persecutându-i pentru a-i obliga să plece din Agenție, pentru că prin statutul lor acestora le este interzis să răspundă, și în plus, pentru că în rândurile Administrației Jimmy Carter se aflau cel puțin 12 personalități care, între anii 1964 – 1975 au participat la acțiunile anti-CIA.

Avertismentul generalului Wernon Walters

Relansarea, în chiar aceste momente, a campaniei împotriva CIA coincide, ca din întâmplare, cu faptul că în Statele Unite oamenii realizează, chiar în mediile liberale, că este o deosebire între democrație și autodistrugerea lumii americane și occidentale, în timp ce URSS decuplează activitățile sale subversive, în umbra unei puternice înarmări.

Că CIA a finanțat pe regele Hussein al Iordaniei, Willy Brandt sau alte personalități, nu reprezintă nimic deosebit.

Este rolul oricărui serviciu secret să recruteze agenți sau prieteni de cât mai mare greutate. Dacă am admite acest lucru, ieri acționând în anturajul lui Hitler sau Stalin, de ce nu s-ar face același lucru azi în guvernări?

Nu este crimă când o săvârșește un serviciu însă dacă o personalitate străină acceptă o plată atunci ea devine în mod fatal tributară.

Mai mult, CIA ar fi într-adevăr condusă de amatori de aproape 30 de ani dacă "agenții săi ar dormi pe registrele cuprinzând identitatea lor reală. În fapt, dacă au acționat cu numele de cod, adevărata lor crimă o constituie înșelarea concetățenilor americani, pentru că nimeni nu i-a obligat să intre în CIA, unde au profitat de toate funcțiile prezente sau din trecut pentru a dezvălui opiniei publice conținutul unor dosare secrete aflate la un moment dat în responsabilitatea lor.

În ceea ce privește pe ziaristii care urmăresc să câștige arginți sau ceva notorietate atacând serviciile secrete ale propriei lor țări, ei se compromit singuri murdărindu-și imaginea.

S-ar putea spune că semnatarul articolului este "un agent (ofițer precizarea noastră) al CIA, care urmărește să-și apere situația. În realitate nu este vorba despre așa ceva atunci când CIA subminată din interior prin acte de trădare la nivel de vârf, a pus în evidență atitudinea unor oameni devotați, care au suferit adesea în intimitatea lor din cauza acțiunilor unor superiori, dar și a unor cercuri oculte din lumea financiară și de afaceri sprijinite de relațiile din CIA.

Acești oameni devotați au apărut propria lor instituție CIA, contribuind prin atitudinea adoptată și la apărarea lumii încă libere.

Este vorba de a face distincție și a ne exprima preferința între un Război Scurt și un Război Rece atunci când vom anunța oamenii că aceștia vor distrugerea capitalismului". Adică, în fapt, libertățile noastre.

Așa cum avertiza, în august 1975, generalul Wernon Walters, atunci nr.2 în CIA: "Noi nu putem rezista avansului comunismului și avem picioarele și mâinile legate, buzunarele întoarse și ceea ce conțineau ele expuse privirii străinilor.... Statele Unite vor continua să mai aibe ochi și urechi, sau interpreta viitorul lor asemenea unui orb și unui surd, până în momentul când nu vom avea altă alegere decât între umilința cea mai abjectă și șantajul atomic"?

Generalul Wernon Walters a fost nevoit să demisioneze. Amiralul Stansfield Turner, noul director al CIA și membru al Consiliului pentru

Relații Externe va servi el "mondialismului" (care oferă Occidentul pe tavă URSS-ului și progresiștilor (liberali, partizani ai dezarmării psihologice a Vest-ului) sau va servi o Americă tradițională, nehegemonistă, dar asociată aliaților săi împotriva totalitarismului, sub umbrela pretensei "coexistențe pașnice"?

* * *

Deși au trecut, iată, 40 de ani, de la frământările profunde din CIA, articolul își păstrează utilitatea sa, evidențiind o realitate: toate serviciile secrete de informații (spionaj) și de contrainformații (contraspionaj) sunt expuse permanent atacurilor adversarilor, atât pe timp de pace cât și de război. Importanța lor rezidă în puterea capacității lor de acțiune și în abilitatea de a reduce la un procentaj insignifiant riscurile prin limitarea drastică a vulnerabilităților. Ultima mare reformă în C.I.A. a făcut-o acum câțiva ani George Tenet.

Cum subliniam la început, forța și performanțele oricărui serviciu secret sunt condiționate atât de calitățile și profesionalismul personalului, de loialitatea lor totală față de țară, cât și de capacitatea de adaptare la conjuncturile politice interne și internaționale, la schimbările în sistemele de alianță, toate subordonate interesului național suprem și valorilor fundamentale ale Patriei. Perioada "Războiului Rece" ca și perioada postbelică și cea post decembristă cu schimbările produse sau prognozate a se produce au fost și sunt etape obligatorii de adaptare a activității tuturor serviciilor secrete indiferent de țară.

Cazurile de trădare (dezertare sau defectare cum le numesc inabilii occidentalii) nu vor putea fi niciodată excluse cu desăvârșire. Acest risc face parte din însăși rațiunea de a exista și a funcționa a oricărui serviciu secret. Important este ca acest risc să fie redus la un procentaj cât mai apropiat de 0 și la niveluri periferice ca și prejudiciile cauzate. Cele mai expuse acestui risc sunt logic serviciile secrete ale marilor puteri, care au obiective și scopuri în concordanță cu rolul și locul lor pe harta lumii. Cazul Ion Mihai Pacepa, cel mai grav, dar și a altor trădători de mai mică anvergură n-au scutit nici România de asemenea riscuri cu urmări dintre cele mai nedorite.

Cunoașterea acestor realități este un deziderat permanent pentru orice persoană implicată într-un fel sau altul în acest domeniu de o mare complexitate și răspundere.

Mircea Dabija

MEMORIILE LUI TENET (III)

Cum a fost decisă invadarea Irakului?

Menționam în numărul anterior al revistei că serviciile de informații, oricât de performante ar fi ele, înregistrează periodic și dureroase eșecuri. Unele mai mici, cu pierderi insignifiante, altele mari, ale căror consecințe constau adesea în numeroase pierderi de vieți omenești sau pagube incommensurabile de ordin material ori în plan strategic.

În pofida succeselor remarcabile din perioada Războiului Rece, dar și după destrămarea URSS, inamicul numărul unu al Vestului timp de aproape o jumătate de secol, CIA nu a fost lipsită nici ea de o serie de eșecuri amare: trădări, previziuni eronate, susținerea unor forțe politico-militare care ulterior s-au întors împotriva Statelor Unite ale Americii ș.a. O amplă lucrare bazată pe documente americane declassificate (*Le livre noir de la CIA*), apărută în 2007 la Editura Nouveau Monde din Franța, enumeră cu lux de amănunte un lung șir de acțiuni ale CIA din perioada ce a urmat celui de-al Doilea Război Mondial (protejarea unor criminali de război nașiști, răsturnarea guvernului iranian – 1953, recolonizarea Congo, încercările repetate de asasinare a lui Fidel Castro, provocarea unor masacre în Indonezia, înlocuirea democrației cu dictatura în Chile, vânzări de arme către Iran pentru finanțarea forțelor antisandiniste din Nicaragua, susținerea jihadului în Afganistan în perioada intervenției sovietice în această țară, plasarea de fonduri secrete într-o bancă islamică, cooperarea cu islamiiștii din Bosnia, implicarea/facilitarea comerțului cu droguri, utilizarea torturii împotriva deținuților etc.), acțiuni care, privite retrospectiv, pot fi incluse în categoria eșecuri sau, în cel mai bun caz, considerate operațiuni neinspirate, unele dintre ele având consecințe dăunătoare chiar pentru interesele americane.

De această dată ne vom referi la evenimente mai recente, ale căror reverberații se resimt puternic și în prezent. Este vorba de operațiunile și evaluările făcute de CIA în Irak, premergătoare declanșării războiului care a dus la înlăturarea de la putere a regimului Saddam Hussein în anul 2003. Prezentarea se bazează pe surse de primă mână: *Memoriile* lui George Tenet, fostul șef al CIA, și ale altor cadre de informații americane implicate direct în evenimentele respective.

„Una dintre chestiunile pe care nu mi le pot explica nici până azi este momentul de la care războiul din Irak a devenit inevitabil”, mărturisește cu sinceritate Tenet. „În perioada de după 11 septembrie 2001, precum și în lunile anterioare atentatelor, eram preocupat preponderent de problematica războiului împotriva terorismului. Cele mai multe nopți nedormite din acea perioadă nu se datorau lui Saddam Hussein”.

Afirmații tranșante, fără ocolișuri, ce aparțin celui acuzat, după eșecul găsirii armelor de distrugere în masă din Irak, că ar fi dezinformat Casa Albă și ar fi pus un diagnostic greșit cu privire la activitățile regimului de la Bagdad sub conducerea lui Saddam Hussein.

Ce s-a întâmplat în realitate? O altă mărturie a lui Tenet ne poate simplifica înțelegerea modului în care s-au derulat lucrurile:

„Statele Unite n-au declanșat războiul din Irak din considerente legate exclusiv de armele de distrugere în masă. Mă îndoiesc că acesta a fost măcar principalul argument. A fost, însă, argumentul public numărul unu în sprijinul intervenției”.

Așadar, fostul șef al CIA ne face cunoscute două reperi importante: (1) atentatele teroriste de la 11 septembrie 2001 și (2) prejudecata unor politicieni americani că regimul Saddam Hussein ar avea legătură directă cu terorismul internațional și atentatele din SUA. În ce privește atentatele din 11 septembrie, lucrurile sunt relativ clare: numeroase anchete parlamentare sau independente, precum și mărturiile directe ale principalilor protagoniști ai comunității de informații americane au dezvăluit lipsuri grave în sistemul de organizare și cooperare între diversele structuri de securitate, precum și absența sau incoerența unor prevederi legislative care au vulnerabilizat siguranța democrației din SUA și au permis teroriștilor să pregătească și să declanșeze acțiuni cu efecte catastrofale. La aceasta s-au adăgat și problemele politice ale tranziției de la o administrație la alta, care alimentează o stare de incertitudine ce se răsfrânge și asupra capacității de reacție a structurilor informative și de securitate națională. La acest capitol, Tenet menționează că Administrația Bush a avut un start întârziat *„din cauza blocajului electoral, acumulând astfel o adversitate accentuată față de orice linie politică pe care Administrația Clinton a sprijinit-o. A face lucrurile altfel decât predecesorii devenise aproape un imperativ”* (s.n.).

Atentatele din 11 septembrie 2001 au reprezentat, fără îndoială, un eșec de amploare al serviciilor de securitate americane, în primul rând ale CIA și FBI. În schimb, legăturile regimului irakian cu terorismul și atentatele din SUA nu s-au limpezit cu adevărat nici până astăzi.

După cum se știe, imediat după atentate a fost declanșat războiul din Afganistan împotriva Al-Qaeda. Dar spectrul ripostei și al acțiunilor de pedepsire a teroriștilor era mult mai larg. La 20 septembrie 2001, președintele George W. Bush declara în fața Camerelor reunite ale Congresului: *„Războiul împotriva terorii începe cu Al-Qaeda, însă nu se va termina aici. Acest război nu se va încheia până când toate rețelele teroriste cu ramificații globale nu vor fi fost identificate, blocate și destructurate”*.

După declanșarea războiului din Afganistan, un război cu largă participare internațională care nu s-a încheiat nici acum, după aproape un deceniu și jumătate, a urmat Irakul, despre care Tenet precizează: *„Liderii politici ai unei țări aleg calea războiului în baza unor opțiuni ferme, a unor calcule geostrategice complexe, a unei ideologii sau, așa cum a fost în cazul particular al Irakului, datorită unei opinii insuficient articulate la nivelul administrației politice, conform căreia transformarea democratică a Orientului Mijlociu prin intermediul unei schimbări de regim politic la Bagdad merită riscul asumat”* (s.n.). Războiul din Irak nu era deci, din start, legat neapărat de terorism sau existența unor arme de distrugere în masă. Ideea, larg mediatizată, asupra unor astfel de arme a fost doar *„ceva de care ne-am legat”* întrucât reprezenta *„singura problemă asupra căreia exista consens”*, după cum a declarat, în mai 2003, Paul Wolfowitz, adjunct al secretarului Apărării (2001-2005), unul dintre susținătorii cei mai aprigi ai atacării Irakului.

Pe acest fundal, este mai lesne de înțeles de ce decidenții politici din Administrația Bush solicitau cu insistență de la structurile informative date, documente și dovezi care să justifice atacarea Irakului. La 15 august 2002, Brent Scowcroft, fost consilier pentru securitate națională în perioada președinților Ford și Bush senior, a publicat un articol cu titlul *„Nu-l atacați pe Saddam”*, în care aprecia că atacarea Irakului ar fi deturnat eforturile de la lupta antiteroristă. Firește că avertismentul nu a fost bine primit la Casa Albă. Dimpotrivă, câteva zile mai târziu, vicepreședintele Dick Cheney, un

alt susținător fervent al invadării Irakului, declara la o reuniune cu veteranii de război: „*Spus în termeni foarte simpli, nu mai există nicio îndoială că Saddam deține arme de distrugere în masă. Nu mai există dubii că el stochează aceste arme pentru a le folosi împotriva prietenilor, a aliaților noștri și chiar împotriva noastră*”.

Și totuși, informațiile serviciilor secrete, în primul rând ale CIA, nu susțineau aceste afirmații. Revoltat de cererile decidenților, unul dintre colaboratorii lui Tenet însărcinat să coordoneze elaborarea rapidă a unui Raport estimativ despre capacitățile nucleare ale Irakului, i-a declarat șefului său: „*pur și simplu nu cred în acest război. Există războaie care pot fi justificate, acesta însă nu are cum*”. Ca director al CIA, subordonat direct președintelui, Tenet i-a răspuns: „*Uite, noi nu facem politică. Treaba noastră este să le spunem celor care o fac ceea ce știm și ceea ce nu știm. Este la latitudinea lor ce decid pe urmă*”.

Într-adevăr, credincioși acestui principiu în munca de informații, ofițerii și analiștii CIA au prezentat cât se poate de obiectiv situația din Irak și perspectivele acesteia în cazul înlăturării lui Saddam Hussein de la putere. Printre avantajele răsturnării lui Saddam erau menționate „*eliberarea poporului irakian, eliminarea amenințării unor atacuri cu arme de distrugere în masă, diminuarea nivelului de amenințare la adresa vecinilor Irakului ș.a.*”. Mult mai precise erau însă previziunile privind consecințele negative ale eventualei invadări a Irakului. Într-un document intitulat „*Furtuna perfectă: opțiuni de planificare în cazul unor consecințe nedorite după invazia Irakului*”, elaborat de CIA și datat 13 august 2002, se arăta:

„*Statele Unite se vor confrunta cu consecințe adverse în interiorul Irakului, în regiune, cât și în afara acestora. Printre aceste consecințe negative menționăm:*

- *Instalarea stării de anarhie și fragmentarea teritorială a Irakului.*
- *Instabilitatea accentuată, cu posibilitatea amenințării regimurilor politice din statele arabe-cheie.*
- *Un val de atentate teroriste la nivel global împotriva intereselor SUA, alimentate de accentuarea antipatiei față de noi.*

- *Întreruperi în alimentarea cu produse petroliere și apariția de disensiuni majore în cadrul NATO”.*

Cu unele nuanțări, aproape toate aceste anticipări-avertisment s-au adevărit. Dar războiul nu a fost evitat, iar consecințele pe termen lung sunt mult mai ample decât se întrevădeau la vremea respectivă. Decizia politică este de acum cunoscută. Despre modul cum a fost luată, Tenet ne informează: „... unii membri ai Administrației... au fost aceia care au văzut conexiuni și legături acolo unde noi nu le vedeam Ei au fost aceia care au sugerat stabilirea unei conexiuni între Irak și evenimentele de la 11 septembrie, lucru care avea să transforme în irelevante problema armelor de distrugere în masă, ONU și comunitatea internațională, la un loc. Există aici, însă, două mari probleme. Prima este că stabilirea legăturii Irak – 11 septembrie nu era adevărată. A doua este că, în încercarea de stabilire a unei astfel de conexiuni, susținătorii ei n-au făcut decât să submineze și să discrediteze singurele fapte pe care le aveam, încât oamenii încetaseră să ne mai creadă”.

Desigur, fostul șef al CIA sub două administrații (Clinton și Bush junior) a avut decența necesară de a-și asuma răspunderile în ceea ce privește erorile din activitatea Agenției pe care o conducea, respectiv de a recunoaște că, în cazul Irakuului, aceasta s-a situat „sub standardele specifice muncii de informații”. Din acest motiv, George Tenet a demisionat din funcție, luând asupra sa și o parte din răspunderea ce revenea fără îndoială decidenților politici de la Washington. Iar învățămintele din astfel de situații sunt valabile pentru mai multe generații. Informațiile furnizate de serviciile secrete, afirmă Tenet, reprezintă „o componentă importantă a procesului de elaborare a deciziilor politice, dar nu sunt nici pe departe singura sursă de informare. Decidenții sunt liberi să aibă propriile judecăți și estimări, independente, referitor la nivelul importanței pe care o acordă informațiilor secrete furnizate de servicii și, implicit, la gradul de risc la care sunt dispuși să se expună. Ceea ce nu pot face decidenții, însă, este să exagereze relevanța informațiilor primite. Dacă, totuși, o fac, trebuie să opereze o demarcație clară între ceea ce spun informațiile secrete și concluziile lor proprii, bazate pe o analiză și o judecată proprii”.

Opiniile lui Tenet nu sunt singulare, ci sunt împărtășite și de alți înalți funcționari din serviciile secrete americane, cum ar fi Tyler Drumheller, fost șef al operațiunilor clandestine ale CIA în Europa, care scrie în memoriile sale: *„Agenția ar trebui să fie independentă de influența politicii, să funcționeze pe baza profesionalismului și a probelor solide. Acest lucru nu e totdeauna pe placul persoanelor influente din guvern, dar istoria a demonstrat că e vital să ai un serviciu de informații profesionist, care să îndeplinească misiunile de spionaj din lume, fără să fie supus efectelor nocive ale erorilor politice”*.

Punând în balanță erorile în cazul războiului din Irak este încă destul de dificil de stabilit câte dintre acestea aparțin serviciilor de informații și câte revin decidenților politici. Dezbaterile în legătură cu acest subiect vor mai continua mult timp de acum încolo. Cert este că urmările acestui război și-au pus amprenta adânc în conștiința americanilor, similar în multe privințe cu *sindromul vietnamez*. Lecțiile de pe urma acestui „coșmar” sunt multiple. În primul rând, concluzionează Tenet, *„aș spune că până și singura superputere la nivel global trebuie să înțeleagă că există munți de netrecut și că forța militară singură nu poate rezolva problemele sociale și politice endemice ale altor națiuni. Ar trebui să alegem cu foarte mare atenție și precauție războaiele în care vrem să ne implicăm, iar când alegem, în cele din urmă, opțiunea militară, să rămânem onești în ochii noștri și ai întregii lumi în ceea ce privește motivele deciziei”*.

O concluzie plină de înțelepciune, ca și verdictul pus de George Tenet cu privire la invadarea Irakului și a consecințelor sale pe termen lung: *„Prin acțiunea militară din Irak, Statele Unite au făcut ca dorința de răsturnare a regimului Saddam să devină mai arzătoare decât recunoașterea faptului că eram nepregătiți să oferim un nou model politic funcțional”* (s.n.). Asupra acestui subiect vom reveni într-un număr viitor.

Ioan Popa

KGBELA SAU SPIONUL RUS DIN PARLAMENTUL EUROPEAN

Reunit în sesiune plenară la Strasbourg, *Parlamentul European a aprobat*, la 14 octombrie 2015, *ridicarea imunității deputatului ungar Béla Kovács*, membru al partidului de extremă dreaptă Jobbik (“*Mișcarea pentru o Ungarie mai bună*”), suspect de colaborare cu serviciile secrete ruse, ceea ce permite instituțiilor competente de la Budapesta să înceapă urmărirea penală a europarlamentarului.

Despre acest caz, denumit inspirat de mass-media „*KGBela*”, am găsit o investigație extrem de interesantă și bine documentată publicată pe site-ul ungar „*www.index.hu*”. Astfel, în articole ca „*Scenariu victorios, made in Rusia*”, sau „*Marile secrete ale lui Béla Kovács*”, jurnalistul **Dezső András** încearcă să deslușească drumul spre adevăr dintr-o încâlcită poveste de spionaj, cu căsătorii fictive și curieri clandestini, care ne poartă prin Budapesta, Tokyo, Moscova, iarăși Budapesta și...Bruxelles!

Ce naște din KGB...nu se uită repede!

Viitorul spion s-ar fi născut în iarna anului 1960, ca fruct al iubirii neîmpărtășite dintre o tânără ungueroaică de la țară și un ofițer KGB dintr-o bază militară sovietică din apropierea Budapestei. Părăsită de iubit, tânăra de 16 ani a plecat să nască în capitală și, la presiunea părinților, și-a abandonat fiul, care a ajuns într-un orfelinat. Pe Certificatul de Naștere figura doar numele mamei, cel al tatălui fiind...necunoscut(sic!). La cinci luni, pruncul a fost înfiat de Béla și Erzsébet Kovács, băiețelul abandonat primind numele tatălui adoptiv.

Béla Kovács senior, muncitor necalificat, a fost angajat de Ministerul de Externe pentru repararea/reamenajarea locuințelor diplomaților ungari aflați la oficiile diplomatice și, în 1976, a fost trimis ca administrator la Ambasada Ungariei din Japonia, împreună cu soția (bucătăreasă) și fiul de 16 ani.

Era considerat un loc de muncă important și, de aceea, înainte de a pleca în străinătate, fiecare candidat era atent verificat pentru a se descoperi dacă are sau nu legături cu structurile de intelligence din Occident.

Rezultatele unor astfel de verificări ajungeau, însă, și la agenții KGB din instituțiile centrale ungare, context în care pare probabil ca **prezența familiei Kovács în Japonia să fi fost semnalată Rezidenței KGB/GRU din Tokyo.**

Deci, în plin Război Rece, tânărul Béla Kovács a absolvit un liceu japonez și studia la Universitatea americană, unde o întâlnește „întâmplător” pe cea care avea să-i devină soție: **Svetlana Istoșina**, cetățeană sovietică. În acea perioadă se numea Svetlana Omiya, căsătorită cu japonezul Omiya Massanori, cercetător în fizică nucleară, pe care îl cunoscuse din perioada studiilor acestuia la Moscova și cu care, oficial, ar fi căsătorită și în prezent (sic!!!).

Tatăl a aflat că fiul său avea o prietenă rusoaică doar atunci când fermecătoarea Svetlana l-a căutat pe Bela jr. la ambasadă, context în care aceasta i-ar fi spus seniorului că l-a întâlnit pe tânăr într-o călătorie cu vaporul, în cursul căreia, "din greșeală", li se repartizase aceeași cușetă.

În perioada studiilor din capitala niponă, fiul adoptiv al soților Kovács participa la cursele de carting din liceu, învăța japoneza și engleza, își făcea prieteni și se întâlnea cu o mulțime de oameni. Părinții săi nu-l țineau sub supraveghere strictă și, după cum spunea chiar tatăl său, "pleca dimineața și revenea seara". Habar n-aveau ce făceau el toată ziua și cu cine se întâlnea.

Béla Kovács și părinții săi adoptivi s-au întors din Japonia în anul 1980, după care juniorul și-a definitivat studiile la **Institutul de Relații Internaționale din Moscova** (*Московский государственный институт международных отношений*), universitate aflată sub patronajul MAE rus, considerată **cea mai bogată și diversificată bază de recrutare a viitorilor agenți KGB**. A revenit în Ungaria în 1986 și, după un sejur în Austria, se căsătorește cu Svetlana și plecă la Moscova, unde a lucrat pentru mai multe companii de comerț exterior.

Eșec (?) în afaceri...succes în politică!

În 2003, Béla Kovács s-a reîntors la Budapesta, unde a deschis un bar, însă afacerea nu s-a dovedit rentabilă. În 2005 a aderat la partidul de extremă dreapta Jobbik, pe care l-a reprezentat la Bruxelles în 2010 și pe listele căruia a intrat ulterior în Parlamentul European.

Ascensiunea rapidă în ierarhia partidului s-a datorat donațiilor generoase făcute formațiunii politice respective, dar și interesului liderilor Jobbik de a avea printre membrii mișcării persoane „cu dare de mână”, cu relații în străinătate și vorbitoare de limbi străine.

În 2008, a organizat vizita la Moscova a președintele partidului, Gabor Vona, pe care l-a însoțit la toate discuțiile avute cu membri ai Dumei de Stat. „Schimbul de experiență” cu politicienii din Federația Rusă a produs rezultatele scontate de Moscova: Jobbik promovează deschis interesele Kremlinului în Occident, iar în toamna anului 2009, din inițiativa lui Béla Kovács, s-a înființat grupul *Alianța Mișcărilor Naționale Europene*, organizație "umbrelă" pentru partidele de extremă dreapta din Parlamentul European. La început, KGBela a fost trezorierul acesteia, iar mai târziu a devenit președintele organizației.

Ce ascunde Béla Kovács ?

Când a izbucnit cazul de spionaj în luna mai 2015, la una din conferințele de presă ziaristul ungar de investigații Dezső András l-a întrebat pe Béla Kovács despre soția sa. Politicianul a răspuns că o întâlnise în Japonia în 1979. Cetățean sovietic fiind, ea ar fi reușit să găsească de lucru în Japonia ca translatoare de limbă rusă la redacția de știri a unui post nipon de televiziune. Aceasta a fost explicația europarlamentarului ungar, care susținea că își cunoaște bine soția și că este absolut sigur că Svetlana nu a lucrat niciodată pentru KGB.

Jurnalistul ungar a identificat, însă, în arhive, un reportaj publicat în vara anului 1975 de cotidianul japonez Mainichi Shimbun, care se referea la fericita căsătorie a Svetlanei, 21 de ani, cu japonezul Omiya Massanori. *Pe atunci, o persoană din URSS care să trăiască în Japonia era considerat un lucru cu totul neobișnuit.* Massanori și Svetlana s-au căsătorit la Moscova, în 1975, unde femeia îl întâlnise pe japonez la o Universitate din capitala Uniunii Sovietice.

"După un proces greoi și de durată, imediat ce a primit permisiunea de a părăsi Uniunea Sovietică, Svetlana și-a urmat soțul în Japonia, unde acesta revenise. Cuplul trăia viața de proaspăt căsătoriți în Gamagori. Svetlana își continua studiile și își consacra toată atenția învățării limbii

japoneze...abia dacă părăsea apartamentul... Dimineața, după ce soțul pleca la serviciu, studia și, în pauze, asculta muzică rusească. Acesta era programul pe care l-a urmat tot timpul", se putea citi în reportajul cotidianului japonez Mainichi Shimbun.

"Acum eu am câteva întrebări pentru soția mea, nu doar tu !", așa a reacționat Béla Kovács, în biroul său din Strasbourg, când jurnalistul i-a arătat articolul din ziarul japonez. El a admis că-i fusese prezentat lui Omiya Massanori de viitoarea sa soție, susținând însă că nu avea nicio idee că ei erau căsătoriți.

Surprize, surprize...Svetlana avea și al treilea soț !!!

Ziaristul ungar nu a renunțat la investigații și a mai aflat că, deși Svetlana și Béla Kovács erau căsătoriți din 1986, **încă** (pe atunci!) **tânăra rusoaică mai avea un soț: austriacul Mario Schön**, un infractor cu care se căsătorise pentru a obține cetățenia austriacă.

Herr Schön era o figură cunoscută în lumea interlopă din Viena, iar numele său figura într-un raport despre criminalitatea organizată transfrontalieră din 1979; bărbatul se căsătorise, succesiv, cu mai multe femei din Europa de Est, pentru bani, și trăise fictiv cu noua sa soție, doar pe hârtie, nefiind văzut niciodată în compania Svetlanei.

Les jeux sont faits, rien ne va plus!

Oficiul pentru Apărarea Constituției (*Alkotmányvédelmi Hivatal*", "AH") - serviciul de contraspionaj ungar afirmă că, în cooperare cu unele structuri de intelligence vest-europene, l-a monitorizat pe Béla Kovács încă din 2009 și are fotografii care documentează întâlnirile secrete ale politicianului cu demnitari și/sau diplomați ruși aflați pe lista de plată a Serviciului de Informații Externe al Federației Ruse (SVR - *Служба внешней разведки Российской Федерации*). Pentru analiștii din intelligence, devine evident că, din 2005, serviciile secrete rusești penetraseră partidul de extremă dreaptă Jobbik.

Béla Kovács nu a negat niciodată legăturile sale strânse cu Federația Rusă și nici călătoriile periodice la Moscova, pe care le aduce chiar în

propria sa apărare. El afirmă că viața sa este o carte deschisă și nu face niciun un secret din contactele cu diplomații ruși din țară și străinătate, însă aceștia nu au nicio legătură cu spionajul. **"N-am fost niciodată membru al unui serviciu secret ungar sau străin, n-am colaborat cu acestea și n-am fost niciodată contactat de ele"**, declara iritat europarlamentarul ungar!

De altfel, la audierile preliminare din Comisia pentru securitate națională a Parlamentului de la Budapesta, Béla Kovács a părut surprins când a fost întrebat despre originea sa etnică: **"Sunt cetățean ungar, doar am pașaport unguresc"**, iar după o scurtă pauză a adăugat, cu voce joasă: **"desigur, am origini maghiare"**.

În documentarea cazului, extrem de sensibil având în vedere statutul lui Béla Kovács și raporturile Budapestei cu Moscova, contraspionajul ungar a monitorizat cu precauție schimbările intervenite în viața și atitudinea viitorului europarlamentar după revenirea de la Moscova și căsătoria cu Svetlana Istoșina.

Mai credem, fără a fi acuzați de lipsă de modestie, că ***Serviciul ungar pentru Apărarea Constituției își construiește evaluările pornind de la o analiză intrinsecă a cazului, din care nu ar putea lipsi unele reflecții esențiale în eforturile pentru aflarea adevărului:***

→ În anii Războiului Rece, Japonia deținea un rol extrem de important pentru spionajul sovietic, care urmărea obținerea de documentații privind tehnologii de vârf, dar și informații despre bazele militare americane de pe teritoriul nipon. În acei ani, cetățeanului sovietic obișnuit nu i se permitea să călătorească în străinătate, cu atât mai puțin în țările din afara lagărului socialist. Dacă avea, însă, sarcini de la KGB, atunci situația se schimba!

→ Căsătoriile succesive ale soției lui Béla Kovács atestă faptul că aceasta urmărea, într-o primă etapă, obținerea legală a unor documente de călătorie străine, întrucât în acele vremuri orice deplasare în lumea democratică a unui cetățean sovietic ridica suspiciuni serioase.

Desigur, s-ar putea pune întrebarea: dacă Svetlana era agent al KGB, cum se face că presa niponă a aflat relativ repede despre căsătoria sa cu cetățeanul japonez, sporind astfel riscul unei posibile deconspirări? Răspunsul pare logic pentru cunoscătorii metodelor folosite de serviciile

secrete sovietive/ruse: astfel de scurgeri dirijate în mass- media erau utile pentru susținerea biografiilor-legendă ale agenților: Svetlana era prezentată ca o femeie liniștită, îndrăgostită de soțul său și cu preocupări pentru cultura și civilizația niponă.

→ Soția europarlamentarului - sub numele de Svetlana Omiya/Schön - călătorea mult și era pe drumuri mai tot timpul, de la Tokyo în Europa Occidentală, Scandinavia și într-un număr important de țări asiatice. Erau călătorii scumpe, care cu greu puteau fi plătite din salariul său, iar părinții tinerei, care trăiau în Uniunea Sovietică, nu erau destul de înstăriți pentru a-i plăti acest duty-vino de pe un continent pe altul. Evident, acestea erau finanțate de cineva (KGB ?), care urmărea atingerea unor obiective ce nu puteau fi realizate pe căi legale.

→ Béla Kovács a făcut parte dintr-un grup restrâns de politicieni europeni „independenți” invitați de Moscova să participe la monitorizarea „internațională” a simulacrului de referendum din Crimeea ocupată de ruși.

*

Războiul din Ucraina, ocuparea Peninsulei Crimeea, sancțiunile occidentale la adresa Moscovei și implicarea agresivă a Federației Ruse în războiul din Siria au creat o stare de disconfort la Kremlin, pe care președintele Vladimir Putin încearcă să o depășească prin șantaj economic în relațiile cu Uniunea Europeană, menținerea unor conflicte mocnite în arealul fostei URSS, controlarea evoluțiilor politice din republicile asiatice ex-sovietice și stimularea mișcărilor naționaliste din unele state comunitare.

În susținerea unei asemenea strategii sunt implicate și structurile ruse de intelligence, care au readus la viață agenții de influență lăsați în „adormire” (conservare), unii cu un potențial deosebit în susținerea intereselor Moscovei în raport cu Occidentul. Identificarea și, mai ales, probarea activităților unor astfel de agenți sunt o muncă îndelungată, migăloasă, care presupune profesionalism, abilitate și cooperare cu serviciile secrete ale partenerilor.

Rămâne de văzut dacă probele Oficiului pentru Apărarea Constituției vor convinge justiția ungară despre legăturile „profesionale” ale fostului europarlamentar Béla Kovács (membru al Comisiilor de

cooperare parlamentară UE-Kazahstan, UE-Kirghizstan și UE-Uzbekistan, al celor pentru dezvoltarea relațiilor cu Tadjikistan, Turkmenistan și Mongolia, implicat în elaborarea unor proiecții de securitate comunitară...) cu serviciile secrete ale Federației Ruse. Și dacă Da, care va fi viitorul raporturilor dintre Moscova și Budapesta, al investițiilor ruse din economia ungară, al proiectelor comune...?

Nu suntem sceptici dar, sincer vorbind, credem că Budapesta va pune batista - mirosind puternic a gaze - pe șambal și va uita rapid incidentul de dragul prieteniei ungaro-ruse afișată, nedisimulat și tot mai frecvent, de către liderii politici de la Budapesta și Moscova.

Ioan Gatea & Alexandru Omeag

„DE BUNĂVOIE ȘI NESILIT DE NIMENI...”

*O poveste clasică de spionaj. Artă, suspans, trădare, patriotism, curaj și eroism, evadare spectaculoasă... O înlănțuire de episoade și fațete ale unui caz de excepție. Despre **George Blake**, eroul articolului de față, revista „Periscop” a semnalat pe scurt în numărul 2(30)/2015, când distinsa noastră colaboratoare, doamna **Leontina Radu**, într-un articol despre un alt spion celebru, a relatat despre întâlnirea acestora, ambii fiind atunci în detenție într-o închisoare de maximă siguranță din Marea Britanie. Cazul său poate fi subiect de lecții pentru viitorii spioni sau contra-spioni, indiferent de apartenența acestora la o tabără sau alta (Red.).*

*

George Blake (Behar) s-a născut la 11 noiembrie 1922 la Rotterdam. Mama provenea dintr-o familie de intelectuali olandezi, iar tatăl său, Alfred, era născut la Constantinopol, unde strămoșii săi au găsit adăpost după fuga din Spania pe la sfârșitul secolului al XV-lea. A.Behar a studiat la Sorbona, iar în timpul Primului Război Mondial a luptat în Franța în rândurile armatei engleze. A fost de câteva ori rănit. Cunoștea câteva limbi străine, printre care și limba turcă. A fost recrutat de serviciile speciale engleze. A primit cetățenia britanică pentru vitejia manifestată în timpul războiului. Ultima misiune militară a sa a fost la Rotterdam, unde a primit sarcina de a participa la organizarea repatrierii prizonierilor militari englezi, eliberați din lagărele germane după terminarea Primului Război Mondial. Aici s-a născut fiul său.

George Blake a petrecut o parte a tinereții în Egipt, la sora tatălui său, care fusese căsătorită cu un comerciant bogat din Cairo. A urmat cursurile unui liceu de limbă franceză și ale unui colegiu de limbă engleză, ambele din Cairo. Un lucru interesant și nu lipsit de importanță: mătușa și unchiul din Cairo erau cetățeni italieni. Cea mai mică soră a tatălui său avea cetățenie turcă, iar un alt unchi patern avea pașaport egiptean. Un văr de-al său era cetățean francez, iar un altul – cetățean egiptean. Acești doi veri au intrat de timpuriu în politică. Unul dintre ei a studiat pe Marx și Lenin, a devenit un social-democrat convins, iar cel de-al doilea a fost unul dintre fondatorii Partidului Comunist din Egipt. George Blake a manifestat interes

față de ideile socialismului științific, ar fi dorit să se facă pastor, dar evenimentele din Europa din preajma celui De-al Doilea Război Mondial l-au determinat să se implice în lupta politică. **Dintre toate formele de luptă, cea mai eficientă i s-a părut a fi cea a serviciilor secrete de informații.**

Blake era cetățean englez. A satisfăcut serviciul militar în cadrul Flotei Maritime Militare a Marii Britanii. În timpul celui De-al Doilea Război Mondial, s-a implicat în activitățile Rezistenței olandeze. La terminarea războiului, lucra deja în serviciile secrete britanice. Acestea manifestau un interes din ce în ce mai mare față de ceea ce se întâmpla în Europa de Est. George Blake a fost trimis să studieze limba rusă în SUA. La terminarea facultății, a devenit ofițer de carieră în serviciile speciale engleze.

În anul 1948, a fost trimis în Coreea ca vice-consul la Ambasada britanică din Seul. În memoriile sale, George Blake mărturisește că, în afară de obligațiile de serviciu, avea sarcina de a urmări îndeaproape pregătirile militare în cele două Corei, precum și culegerea de informații despre Extremul Orient sovietic. În perioada șederii sale în Coreea, a fost neplăcut surprins de atitudinea dură a autorităților coreene față de populația civilă. El considera că atitudinea regimului Li Sîn Man avea „evidente apucături fasciste” față de opoziție și mărturisește că acesta a fost momentul în care, singur, „*de bună voie*”, a început să se îndoiască de justetea convingerilor sale. La declanșarea războiului din Peninsula Coreea (1950-1953), trupele lui Kim Ir Sen au ocupat Seulul. Blake a fost luat prizonier „ca diplomat britanic”, alături de alți diplomați străini aflați la post. Detenția în Coreea de Nord a durat aproape trei ani. Blake era impresionat de raidurile aviației americane asupra unor așezări sărace, cu oameni nevinovați. În memoriile sale scrie că avea simțul culpabilității întrucât țara sa era cu americanii de aceeași parte a baricadei.

După semnarea armistițiului de la Panmunjom (1953), Blake a fost eliberat. Era deja „un comunist convins”. Încă mai circulă presupunerea că s-ar fi putut să fi fost supus „spălării creierului”, deși el susține că singur a ajuns la convingerile sale comuniste. În timpul detenției, el a luat „pentru prima dată” legătura cu „reprezentanți” ai ambasadei sovietice, oferindu-și

serviciile. Din câte se cunoaște până în prezent, el nu dorea să fie recompensat nici cu bani, nici cu alte bunuri materiale sau privilegii.

La una dintre întâlniri, refuzând *răsplata* pentru numeroasele și prețioasele informații furnizate KGB-ului, el ar fi răspuns că apreciază atenția de care se bucură, dar situația sa materială face să nu aibă nevoie de bani, iar, „dacă ar apărea vreo *situație nedorită*, speră că nu va fi tratat cu indiferență și va fi ajută atât mama, cât și familia sa”.

Revenit la Londra, a fost numit adjunct al directorului Direcției de Operațiuni Tehnice care se ocupa cu interceptarea convorbirilor telefonice în străinătate. A fost trimis în Berlinul de Vest, ca șef al rezidenturii MI-6 pe teritoriul RDG.. Aici, el și-a continuat nestingherit activitatea, furnizând U.R.S.S. „un număr impresionant de informații” despre agenții britanici care lucrau în statele din sfera de influență sovietică. A jucat un rol-cheie în deconspirarea celui mai păzit secret din epocă, respectiv, realizarea unui tunel pe sub frontiera dintre Berlinul de Est și cea de Vest. Tunelul permitea serviciilor speciale engleze și americane să intercepteze convorbirile telefonice militare și diplomatice cu Berlinul de Est. Practic, Blake dădea informații și englezilor, și americanilor, informându-i, în același timp, pe sovietici. Ar mai fi putut continua, dacă, în anul 1959, nu ar fi fost trădat de polonezul Mihail Golenewski, care, *ce să vezi!*, a ales „de bună voie” convingerile occidentale, trecând dincolo de Cortina de Fier.

În 1960, Blake este trimis în misiune în Liban, „pentru a studia limba arabă”. În primăvara anului 1961, este rechemat în Centrală „pentru a primi o nouă misiune”. Deși înțelegea că această rechemare intempestivă ar fi putut fi de rău agur, Blake se întoarce la Londra. Încep interogatoriile, până când, în fața probelor indubitabile, recunoaște colaborarea sa cu sovieticii. A fost arestat, judecat într-o ședință a Tribunalului londonez, cu ușile închise, și condamnat la 42 de ani de închisoare. „*Câte un an pentru fiecare agent decedat, ca urmare a trădării sale*”, comentau publicațiile engleze din epocă.

Soția sa, cu care avea trei băieți, n-a putut accepta ideile comuniste și alegerea făcută de soțul ei. A cerut divorțul. (Blake recunoaște meritul soției și al mamei lui de a fi crescut copiii în respect și gânduri bune față de tatăl dispărut din viața lor – n.n).

„Agentul *Homer* a devenit în acei ani una dintre cele mai prețioase achiziții pentru serviciile secrete sovietice – scrie Serghei Kondrașev, doctor în științe istorice (1). Grație informațiilor sale, KGB al U.R.S.S. a reușit să deconspire circa 400 de agenți occidentali, de diferite ranguri, să fie la curent cu cele mai secrete operațiuni ale MI-6. Se poate spune că, în activitatea sa, cel mai mare succes l-a avut compromiterea operațiunii comune a serviciilor speciale americane și engleze de *ascultare* prin tunelul săpat în Berlinul de Est a convorbirilor telefonice purtate de membri ai trupelor sovietice staționate în Germania. Serviciile speciale sovietice au folosit cu abilitate informațiile primite de la Blake apelând cel mai adesea la dezinformare (1955-1956)”.

Când sovieticii au considerat că obiectivul a fost atins, ei au făcut publică „descoperirea întâmplătoare” a tunelului.

Vă propunem un fragmernt din cartea autobiografică a lui George Blake, apărută la Londra în anul 1990, „No Other Choice: An Autobiography, Jonathan Cape”, în paginile căreia aflăm cum autorul a evadat din închisoarea Majestății Sale Regina Angliei, Wormwood Scrabs din Londra. Cartea a apărut un an mai târziu la Moscova, în Editura „Mejdunarodnie otnoșenia”. S-a vândut ca pâinea caldă. În anul 2010 a fost realizat filmul în două serii „Ruleta rusească a lui George Blake”.

„M-am acomodat destul de bine la condițiile de detenție și am considerat situația în care mă găseam destul de acceptabilă. În multe privințe, apreciam că, actualul meu statut semăna cu cel al unui călugăr-visitator spre care, în anumite momente ale vieții, mă gândeam să mă îndrept. Cu toate acestea, ideea evadării nu m-a părăsit nicio clipă.

Odată, cam prin luna mai a anului 1962, l-am întâlnit pe Michael Randle și Pat Pottle, condamnați la 18 luni de închisoare pentru organizarea unor demonstrații pașnice în vecinătatea unei baze a Forțelor Armate Aeriene ale SUA la Wethersfield. Frecventam împreună lecțiile de cultură muzicală și de literatură engleză organizate de domnul Sloan, un irlandez cu suflet bun. Era un om energic, ușor agitat, care era responsabil cu sistemul de educație din închisoare. O înțelegere deplină s-a stabilit imediat între noi. Toți trei ne consideram deținuși politici, condamnați în baza articolului privitor la secretul de stat. Procesele noastre erau

instrumentate de același procuror general, eram apărați de avocatul Jeremy Hutchinson, or acest lucru ne apropia și mai mult.

La drept vorbind, ei nu agreau nici pe departe ceea ce făcusem eu, ca, de altfel, spionajul în general. Nici nu ascundeau acest lucru. Ei singuri recunoșteau că era dură și inumană condamnarea mea la atâția ani de închisoare. Era și motivul pentru care mă simpatizau. Noi ne întâlneam adesea și ne-am împrietenit destul de repede.

Într-o zi, pe când nimeni nu ar fi putut să ne asculte, s-au oferit să mă ajute în cazul în care m-aș fi hotărât să evadez. Am fost profund mișcat de gestul lor pe cât de mărinimos, pe atât de surprinzător. Am răspuns că, în cazul în care voi reuși să am un plan concret, dacă voi avea nevoie de ajutorul lor, atunci le voi da de știre cu siguranță. La scurtă vreme după această discuție, ei au fost eliberați, fără ca noi să fi reușit să ne înțelegem concret asupra acestui aspect.

Anii au trecut, dar ei nu m-au uitat. Îmi trimiteau cu regularitate câte o felicitare cu ocazia sărbătorilor de Crăciun. La rândul meu, și eu îi țineam minte cum, de altfel, nu dădusem uitării nici propunerea lor.

În anii petrecuși după gratii, eu priveam și examinam cu atenție câțiva deținuți. Mulți dintre ei aveau ceva calități care mi-ar fi putut fi de folos, dar toate aceste calități se regăseau în cel mai fericit mod în persoana lui Sean Bourke. Mai exista și o altă coincidență formidabilă: el frecventa cursurile de literatură împreună cu mine, Michael Rendle și Pat Pottle. El îi cunoștea bine pe aceștia și, cu siguranță, ei ar fi avut încredere în el.

Sean era un bărbat simpatic, destul de bine făcut, dădea impresia unui om echilibrat și pașnic. A ajuns la închisoare pentru că a trimis o bombă prin poștă unui polițist, care-l acuzase de o legătură nepermisă cu un băiat. Un altul l-ar fi lăsat pe polițist în plata Domnului sau ar fi găsit o altă modalitate de a se răzbuna pentru daunele morale pricinuite. Oricine altcineva, dar nu Sean. El a pregătit o bombă, a împachetat-o și a expediat-o prin poștă. Când polițistul a deschis coletul, bomba a explodat. A scăpat ca prin minune. Operațiunea fusese minuțios pregătită, gândită cu mare abilitate. Dacă Sean n-ar fi omis un mic amănunt, care s-a dovedit însă

major, delictul său n-ar fi fost niciodată dovedit. Această omisiune, lipsită de importanță, a făcut ca el să ajungă ca suspect în vizorul poliției.

Cei opt ani de detenție se apropiau de final, urmând ca, peste puțină vreme, Sean să fie transferat la căminul închisorii, ceea ce însemna că, până la expirarea termenului de detenție, respectiv, ultimele două luni, el urma să aibă o activitate civilă normală, în afara închisorii. Singurul lucru pe care trebuia să-l respecte cu strictețe era acela de a se întoarce la căminul închisorii numai în cursul nopții.

Odată, în timpul obișnuitei noastre plimbări zilnice, eu i-am prezentat planul meu. El s-a declarat gata să mă ajute imediat. I-am propus să se gândească câteva zile înainte de a-mi da un răspuns definitiv, dar el a ripostat spunându-mi că este deja decis și că este gata să se apuce de treabă. Sean ura autoritățile, considera că nu a terminat răfuiala cu poliția, nu voia să piardă ocazia de a se mai răzbuna încă o dată. El mă simpatiza și considera că decizia juraților de a mă condamna la atâția ani de închisoare era monstruoasă. Nimic pe lumea aceasta nu i-ar fi oferit o satisfacție mai mare decât posibilitatea de a mă ajuta să evadez.

Imediat după ce a fost eliberat și a fost cazat la căminul închisorii, Sean avea posibilitatea să circule liber prin Londra, să ia legătura cu Michael și Pat. Fără prea multe discuții, aceștia s-au declarat gata să mă ajute imediat. Au început deja să strângă o sumă de bani, nu prea mare, dar suficientă pentru a cumpăra un autoturism vechi în vederea evadării, să închirieze un apartament-adăpost și altele. După cum am aflat ulterior, suma totală necesară în vederea evadării s-a ridicat la cca. 800 de lire.

Sean mă informa despre cum stăteau lucrurile printr-un om de legătură. Lui Sean îi plăcea să scrie, de altfel, el intenționase să devină literat. Era și motivul pentru care el se gândea prea puțin la securitatea corespondenței. Așa după cum aveam să constatăm ulterior, imprudența nu era ultima trăsătură negativă a caracterului său. Scrisorile lui atât de explicite și captivante, ar fi putut zădărnici evadarea, în cazul în care ar fi căzut în mâinile unor oameni neaveniți. Cam așa ceva s-a și petrecut.

Sean era un om cumsecade, îi făcea mare plăcere să-și ajute semenii: el promitea oricărui deținut, care solicita revizuirea dosarului său în instanță, să facă ceva pentru el. În acest fel, pe lângă corespondența

secretă cu mine, el trimitea scrisori și unui alt deținut. Eu aflasem despre acest lucru și consideram că era, într-o oarecare măsură, o imprudență, numai că nu puteam face nimic concret întrucât Sean se înțelesese cu acest deținut înainte de a fi vorbit cu mine.

Îl cunoșteam bine pe acest deținut (să-i spunem Kortni – n.a.), un grangure financiar, care avea serioase legături de afaceri cu S.U.A. A fost condamnat la opt ani de închisoare pentru escrocherii. Indiferent de ceea ce făcuse, el insistă asupra nevinovăției sale, cerând cu insistență rejudecarea cazului său, o afacere foarte tulbure, în care erau implicate mai multe companii care dețineau acțiuni.

Într-o zi, el m-a invitat în celula sa, având aerul unui complotist (întrucât adora orice fel de conspirație – n.a.). El mi-a arătat o scrisoare de la Sean, care începea cu „Dragă George”. Scrisoarea conținea câteva precizări care nu lăsau nici cea mai mică umbră de îndoială că se punea la cale o evadare. Kortni era vădit emoționat.

„Când am citit scrisoarea – mi-a spus el în șoptă - am înțeles că numai ție ar fi putut fi adresată. Să nu fii neliniștit. Nu voi spune nimănui niciun cuvânt. Promit. Tu să mă ții la curent cu mersul evenimentelor”.

În urma acestei încurcături, despre care l-am avertizat imediat pe Sean, acesta din urmă a avut o idee strălucită. Din banii pe care-i avea deja strânși, el a cumpărat un dispozitiv portabil de comunicare. Aparatul achiziționat mi l-a transmis prin omul nostru de legătură în timpul unui concert organizat în închisoare, la care participa și el întrucât Sean încă mai locuia la căminul închisorii.

Chiar în noaptea în care am primit aparatul, noi ne-am folosit pentru prima dată de el, în cel mai mare secret. Pe lângă avantajul evident pe care-l dobândisem, aveam și posibilitatea să comunic liber cu cineva din afara închisorii.

După prima noastră convorbire îndelungată, noi luam legătura o dată pe săptămână, de obicei sâmbăta noaptea, când marea majoritate a locatarilor din cămin lipsea. Odată, într-o duminică, în timpul prânzului (deși în noaptea de sâmbătă spre duminică noi vorbisem destul de mult – n.a.), în celula mea a intrat un tânăr. Îl cunoșteam destul de bine. A închis cu multă atenție ușa celulei. Arăta destul de neliniștit, așa putea spune, de-a

dreptul alarmat. Mi-a spus cu o voce dogită, în mare taină: „George, pentru numele lui Dumnezeu, fii mai atent, eu am auzit tot azi- noapte!”

„Ce vrei să spui?!” – l-am întrebat eu.

„Noaptea trecută am auzit la radioreceptorul meu cum vorbeai cu Sean. Discuția voastră se auzea foarte clar”.

„Este imposibil” – i-am răspuns.

„Te asigur. Fii mai atent cu această jucărie. Eu ascultam conversațiile de pe mașinile poliției și, în momentul în care voiam să închid, am surprins o discuție. La început, am crezut că este o piesă de teatru, dar am recunoscut vocile voastre. Nu-mi venea să cred urechilor”.

„Ce pot să spun? Mă bucur că discuția noastră ai surprins-o tu și nu altcineva”, am răspuns eu, deși eram extrem de îngrijorat.

„Și încă cum! Mulți de aici prind conversațiile dintre polițiști. Ei ar putea să prindă și lungimea voastră de undă. M-am culcat, dar n-am putut să adorm, gândindu-mă că cineva ar putea să vă asculte și să raporteze. Eu, bineînțeles, nu voi spune nimănui, îți promit, dar fii mai atent!”

I-am mulțumit că m-a prevenit. El a plecat, urându-mi succes. Și de această dată noi am avut nesperata șansă de a fi ascultați de el și nu de altcineva.

Sean m-a asigurat că lungimea noastră de undă se deosebea de cele existente pe radioreceptoarele obișnuite. Numai că ea aproape coincidea cu cea a polițiștilor. Ce era de făcut? Să ne întoarcem la scrisori? Și această modalitate avea riscurile ei. Cea mai bună soluție era aceea de a reduce numărul de contacte până la un minim absolut, de a lua legătura cât mai puțin timp, de a fi încrezători că șansa ne va surâde din nou.

Pregătirile pentru evadare se apropiau de final. Sean a cumpărat o rablă de mașină, a închiriat un apartament amplasat la cinci minute de mers pe jos de închisoare, locul care urma să fie prima mea ascunzătoare imediat după evadare. El a confecționat o scară din folie subțire de nailon. Cu ajutorul unor andrele de împletit, fixate cu multă dibăcie, treptele devenau mai sigure, iar scara urma să stea întinsă atât timp cât eu o voi escalada. Pe la mijlocul lunii septembrie, Sean a părăsit locuința pe care o închiriasse după plecarea din căminul închisorii, a renunțat la serviciul său de la uzină și a plecat în Irlanda, chipurile, definitiv. S-a întors după trei

săptămâni, sub un alt nume și s-a instalat într-o altă locuință, unde s-a prezentat drept ziarist. Totul era deja pregătit.

Noi am stabilit ziua și ora evadării: sâmbătă, 22 octombrie (1966 – n.n.), la 6,25 p.m., oră la care era destul de întuneric, iar majoritatea deținuților era la vizionarea filmului zilnic.

La sfatul prietenului și omului nostru de legătură, spărgător de meserie, am ales una dintre ferestrele înalte, amplasate în cele două capete ale coridorului. Practic, fiecare fereastră ocupa aproape un perete întreg. Semănau cu cele de biserică, aducând cu stilul pseudo-gotic al întregului edificiu. Asemenea ferestrelor bisericesti, erau despărțite prin câteva segmente groase de sticlă încadrate în cercevele de fier forjat. Fiecare al doilea segment se putea roti pentru a permite aerisirea încăperii. Era suficient de strâmt pentru ca omul să nu poate trece. Dacă însă s-ar fi spart despărțitura dintre segmentul fix și cel mobil, atunci un om, cam de gabaritul meu, ar fi putut să se strecoare. Mai era și încă un mare avantaj: numai trei funți despărțeau fereastra de la etajul unu de pasajul acoperit, de pe care, sprijinit de un uluc, se putea sări ușor pe pământ. De acolo până la zidul închisorii trebuia să alerg numai cinsprezece iarduri. Unul dintre turnulețele clădirii cu care se termina coridorul se găsea exact vizavi de locul de unde Sean trebuia să-mi arunce scara împletită peste zid. Miercuri, înainte de operațiune, am mai avut o convorbire. Sean era în mașina parcată lângă intrarea laterală a spitalului Hammersmith de pe Atilleri Road, o stradă care despărțea spitalul de închisoare, exact în locul în care el urma să mă aștepte în seara stabilită. Emițătorul său se găsea într-un buchet de flori, ceea ce dădea impresia că Sean intenționa să viziteze pe cineva la spital. Am intrat în celula omului meu de legătură de unde l-am chemat pe Sean. Ne-am convins că totul era în ordine și că acțiunea putea să înceapă așa cum fusese planificată. Pentru orice eventualitate, noi am hotărât să mai luăm încă o dată legătura sâmbătă, în timpul prânzului, pentru a verifica dacă nu cumva a apărut ceva neprevăzut. Nu mai trebuia amânat. În vară, a avut loc o evadare scandaloasă a șase deținuți. Unii dintre ei erau extrem de periculoși. Presa a comentat incidentul, iar autoritățile au început să ia ceva măsuri. Astfel, ferestrele înalte de pe coridoare au fost acoperite cu plase groase din oțel. Lucrarea în sectoarele „A” și „B” era deja finalizată, iar

acum se lucra la sectorul „C”. Săptămâna viitoare urma sectorul „D”, acolo unde se găsea și celula mea. O decizie bună, pentru că, asemenea unor veritabili birocrați, ei au început lucrarea în sectoare, respectând ordinea alfabetică.

În gheretele amplasate în cele două capete ale zidului închisorii, paza era asigurată în permanență. Din aceste locuri, se putea asigura supravegherea întregului zid al închisorii. Noi am calculat că, în cazul în care aș fi putut fi observat și se va da alarma, până când patrula va ajunge la zid voi avea suficient timp să mă ascund.

Sâmbătă, la orele 13,00, am avut ultima convorbire. N-au apărut niciun fel de situații neprevăzute. Așa cum știam, deținuții s-au strâns să vadă un film, iar noi am putut acționa așa după cum stabilisem. Geamul ferestrei fixe din colțul de jos, cel de la nivelul podelei, l-am scos din ajun. Nu a ridicat nici un fel de probleme întrucât era deja spart. Mai rămânea ca, în ultimul moment să forțatăm bara de fier.

Mulți deținuți foloseau timpul liber de sâmbătă ca să deretice prin celule, să pună la aerisit păturile, atârându-le pe niște balustrade de oțel. Iată de ce nu era nimic neobișnuit că pe balustrade, care se găseau vizavi de acea parte a ferestrei prin care urma să mă strecor, atârnav pături. Ele fereau foarte bine de privirile celor doi paznici care făceau de planton în centrul coridorului.

În fiecare sâmbătă, la trei și jumătate, la Skrabs, se servea ceaiul. La patru și jumătate, cei mai mulți deținuți se duceau să vadă un film. Coridorul se golea și se așternea liniștea. În celălalt capăt al coridorului, un mic grup de deținuți era în jurul televizorului, iar la mese se jucau cărți. Unul dintre paznici se uita la televizor, cel de-al doilea stătea în mijlocul coridorului și citea. Erau cele mai calme ore din întreaga săptămână.

Timpul trecea chinuitor de încet. Am intrat în celula prietenului meu, făcând o conversație, așa, *în dorul lelii*, apoi am pornit-o agale spre televizor. Mi-am impus să stau și să mă uit puțin la emisiune, apoi m-am întors în celula mea. M-am oprit și am schimbat câteva fraze despre fotbal cu paznicul. M-am hotărât să fac o baie: ceea ce ar fi trebuit să aibă darul să mă mai calmeze. În plus, indiferent de ceea ce urma să se întâmple, chiar și în cel mai rău caz, aș fi fost curat. În sala de duș, am flecărit cu câțiva tineri

care erau acolo, apoi am plecat și, în drumul spre celulă, mi-am umplut cana cu ceai. Gardianul nu era la locul lui, se retrăsese în ghereta lui să joace șah. Încă jumătate de oră și urma evadarea. M-am uitat afară pe fereastră și am constatat cu bucurie că timpul se stricase, începuse să plouă mărunț. În curând, se va întuneca și vizibilitatea va fi proastă. Noi nici nu sperasem la așa ceva.

Am băut ceaiul și am citit ziarul fără să mă grăbesc. Când a venit timpul de plecare, m-am încălțat, am scos din ascunzătoare radioemițătorul, l-am băgat sub pluover, ținându-l strâns sub braț. Pe coridor era, în continuare, liniște. 6,15 p.m. Din celula prietenului meu l-am sunat pe Sean. El era deja de partea cealaltă a zidului la locul convenit,

„Totul este în ordine?” – l-am întrebat eu.

„Da” – a răspuns el.

„Noi suntem gata să forțăm peretele despărțitor”.

– „Da, acționați”.

Prietenul meu, care aștepta cu nerăbdare alături de mine, a plecat imediat. După vreo trei minute, a apărut din nou. Am crezut că s-a ivit ceva neprevăzut și nu a putut forța peretele.

„S-a întâmplat ceva” – l-am întrebat.

„Nu, totul e în ordine, poți pleca. Bara era atât de ruginită, încât a fost suficientă o singură lovitură pentru a ceda”.

L-am sunat din nou pe Sean, care a răspuns imediat.

„Bara a fost forțată. Ești gata?”

„Gata deja? Poți porni”. „Eu sunt gata” – auzeam spusele lui Sean.

Am băgat din nou aparatul sub pulover, prietenul mi-a urat succes, ne-am strâns mâinile, după care am urcat repede la primul etaj fără să mă mai întâlnesc cu cineva pe drum. Nu mai era vreme de așteptat. La intrarea principală se zărea primul grup al amatorilor de cinema. Nu mă așteptam să apară atât de devreme. Probabil, filmul fusese un scurt-metraj. În curând, vor porni spre celulele lor cu strigăte și tropăituri. M-am strecurat prin deschizătura din fereastră și am început să caut cu picioarele acoperișul pasarelei. Totul s-a dereulat într-un singur minut. Călcând cu atenție pe acoperișul alunecos din cauza ploii (nu mai era burniță, ci ploua de-a binelea – n.a.). Am început să cobor. Era întuneric beznă. Am ajuns cu greu până la

uluc, eram deja deasupra lui, am sărit ușor pe pământ și m-am trezit într-un fel de adăpost format din peretele pasarelei și turnulețul de pe colț care ieșea puțin în afară. Lipit de perete, putea să nu-mi fie teamă că voi fi zărit de patrula aflată prin apropiere, chiar și în cazul în care vremea de afară nu ar fi îndemnat-o să se adăpostească sub streșină.

Cum am ajuns pe pământ, am scos imediat radioemițătorul și l-am chemat pe Sean. El a răspuns imediat.

„Am ajuns și aștept scara” – l-am informat eu.

„Așteaptă puțin, au apărut niște dificultăți neprevăzute”, mi-a răspuns el cu o voce emoționată și a întrerupt legătura.

Stăteam în locul acela întunecos și așteptam. Ploaia nu încetase și în scurtă vreme eram deja ud leorcă. Timpul trecea, dar nu se întâmpla nimic. Scara nu apărea, iar trasițătorul continua să tacă. L-am chemat din nou, dar el nu-mi răspundea. Să fi dat de vreun necaz și să fi fost nevoit să fugă? Sau poate că i s-a făcut frică în ultimul moment? Nu era el unul dintre aceia, dar cine mai poate ști...

Din închisoare s-a auzit semnalul prin care deținuții erau invitați să pornească spre celule lor, după care va urma apelul și încuierea celulelor. Se făcea tot mai tare auzit zgomotul pașilor, precum și discuțiile tot mai vocale. Înseamnă că era vreo șapte fără zece. Mai rămăsese extrem de puțin timp până în momentul în care ei vor descoperi că eu lipsesc. Aparatul tăcea. Probabil, Sean a fugit. Nu mai avea sens să mă mai întorc în închisoare. Am hotărât să aștept.

La un moment dat, s-a auzit glasul clar și răspicat al lui Sean. Am răsuflat ușurat, mai ales că aproape îmi pierdusem speranța să-l mai aud vreodată.

– „Scuză-mă, s-a produs o încurcătură. Imediat mă voi ocupa de toate”.

„Te rog, grăbește-te, am strigat eu disperat, nu mai avem timp!”

– „Încă un minuțel”, a răspuns Sean, și din nou s-a așternut o liniște mormântală. Așteptam cu încordare gata să pornesc cât mai repede spre zid, deîndată ce scara va apărea. Liniștea era perturbată numai de zgomotul ploii și de cel al încuierii celulelor. După vreo cinci minute, care mi s-au părut o veșnicie, Sean a reluat legătura cu mine. De această dată, glasul lui era ferm și sigur:

– „Fii gata!”

În acel moment, am zărit cum scara se profilează, se răsuțește, revine în poziția inițială și rămâne nemișcată. Mi se părea extrem de subțire și puțin rezistentă, dar, din momentul în care am zărit-o, am înțeles că, de acum încolo, nimic nu mă mai poate opri. Am băgat aparatul sub puloverul ud și, aplecându-mă mult, am pornit spre zid, am apucat scara și am început cățărutul. Spre marea mea surprindere, a fost extrem de simplu. Într-o clipă, neobservat de paznicii din gheretele lor, dar eram ferm convins, urmărit de câteva perechi de ochi aprinși, alarmați, înregistrat de camerele de supraveghere, am ajuns sus. M-am așezat călare pe zid, am zărit mașina lângă care stătea Sean, care mă aștepta...”

*

“Încurcătura” despre care vorbea Sean era, de fapt, apariția neașteptată a unei mașini cu doi îndrăgostiți. Ei au parcat chiar în fața mașinii lui Sean, după care au început să se sărute. Disperat, Sean a încercat să-i determine să plece, aprinzând lumina puternică a farurilor, până când aceștia au dispărut în noapte.

Blake a sarit de la înălțimea de șapte metri a zidului, și-a fracturat o mână și s-a lovit destul de serios la cap. Pentru câteva momente, și-a pierdut cunoștința. Sean l-a ridicat imediat și l-a urcat în mașină. Au ajuns cu bine la locuința din proximitatea închisorii. În seara aceleiași zile, Blake și Sean se uitau la televizor. Ei au ascultat anunțul despre măsurile extraordinare luate de poliția londoneză pentru prinderea evadatului. Toate ziarele de duminică, 23 octombrie, scriau cu litere de o schioapă, însoțite de o fotografie, despre evadarea lui George Blake. După cca. două luni, a trecut La Manche într-un pat cu fund dublu, amplasat într-o furgonetă, cu care a străbătut Franța și Germania Federală, până la Berlinul de Est. A fost preluat de KGB și adus la Moscova.

EPILOG

Prezentul articol încearcă să creioneze avatarurile unui om care, până la cei 93 de ani ai săi, a rămas ferm convins că viitorul aparține societății comuniste, chiar darcă o asemenea orânduire “ar putea să apară peste câteva mii de ani.”

A fost un om cu multă șansă în viață. Evadarea, fuga din Marea Britanie și modul în care a ajuns în Uniunea Sovietică sunt doar câteva momente faste din viața sa. Încă mai există unele enigme, dar, povestea de viață a acestui om este interesantă. Va da de gândit celor care recruțează asemenea “păsări călătoare, exotice”, care recunosc fără sfială că: **“Pentru a trăda, trebuie să ai simțul apartenenței tale”** or, afirma Blake, **“eu nu am avut niciodată sentimentul apartenenței mele...”**

Conducerea U.R.S.S. și cea a Federației Ruse au apreciat meritele lui Blake. I s-a atribuit un apartament de patru camere în centrul Moscovei și o „dacia” în împrejurimile capitalei, a primit gradul de colonel în serviciile speciale și o pensie de la KGB. S-a recăsătorit cu o rusoaică, are un fiu cu aceasta, care este profesor la Școala Superioară de Științe Economice.

Devenit cetățean sovietic, a păstrat o relație specială cu Berlinul de Est, ba chiar a locuit cu familia o vreme în RDG. A avut o relație de prietenie cu Marcus Wolf, șeful contraspionajului est-german.

G. Blake a primit mai multe ordine și medalii sovietice. A lucrat la Institutul de Economie Mondială, unde s-a ocupat de problemele alimentare. Un coleg de-al său își amintește că, într-o lucrare, Blake a prezentat problemele alimentare din Orientul Apropiat și Mijlociu. N-a avut încotro și a trebuit să accepte rigorile cenzurii sovietice care a eliminat toate citatele din Coran și ale cărții sfinte, deși Blake le considera importante pentru înțelegerea caracterului interconfesional al conflictelor din Orientul Mijlociu.

Blake intenționa să-și scrie memoriile încă de prin anul 1970, numai că realitatea de la fața locului îl obligase să-și revizuiască opiniile despre țara sa adoptivă.

În 2003, într-un interviu pentru ziarul *Time* spunea: **“Eram convins că oamenii din U.R.S.S. se deosebeau de toți ceilalți în sensul bun al cuvântului. Trăiam cu impresia că aceasta va fi noua societate (...) Am constatat însă că oamenii sovietici nu se deosebesc cu nimic de cei din lumea occidentală. Și lor le plac banii, au și ei tendințe de înavuțire și de avariție. Deosebirea constă în faptul că, în timp ce în Anglia sau în America oamenii se judecă pentru imobile, yahturi, în Uniunea Sovietică fac scandal pentru un televizor sau o rablă de mașină”.**

La împlinirea vârstei de 90 de ani (2012), veteranul George Blake a fost felicitat de președintele Vladimir Putin. În scrisoare, liderul rus aprecia faptul că sărbătoritul “a dus la îndeplinire întotdeauna sarcinile încredințate”.

În anul 2006, editura *Molodaia gvardia* a publicat cartea sa “*Ziduri transparente*”.

Blake este convins că spionajul va dăinui încă multă vreme, pentru că “*trăim într-o lume în care există minciună, violență și concurență*”.

Memoriile sale, apărute în Anglia într-un tiraj de 19 mii de exemplare, ar fi trebuit să-l îmbogățească pe autor cu 90 de mii de lire sterline. El a dat în judecată guvernul britanic care a amânat judecarea pe fond a cazului timp de nouă ani. Autoritățile britanice au considerat că Blake, ca “o persoană dezinteresată”, care a lucrat în folosul “sovietelor”, animat fiind de încrederea în viitorul comunismului, nu ar trebui să beneficieze de “bunurile capitaliste”, inclusiv de drepturile de autor. Procurorul general al Marii Britanii, Nicholas Lyell, a cerut editorilor să refuze plata onorariului convenit lui Blake. Comportamentul lui Blake, “care a încercat să câștige bani pe seama trădării patriei sale”, a fost calificat drept amoral, iar suma de 90 de mii de lire sterline a fost înghețată, deși, din unele surse, rezultă că autorul ar fi primit un avans de 36-50 de mii de lire sterline, la înmânarea manuscrisului. În anul 2000, Camera Lorzilor a confirmat corectitudinea hotărârii judecătorești, astfel încât întreaga sumă a fost transferată unei fundații de binefaceri din Anglia.

Blake s-a adresat Curții Europene de la Strasbourg, arătând că au fost încălcate drepturile sale prin prelungirea intenționată a procesului intentat de el la Londra.

Curtea de la Strasbourg a dat câștig de cauză lui Blake, hotărând: guvernul britanic va plăti lui Blake compensații în valoare de 5 000 de lire sterline pentru daune morale și materiale pricinuite de prelungirea procesului privind dreptul petentului de a primi onorariul de autor pentru memoriile sale publicate în Marea Britanie.

În același timp, Curtea Europeană a considerat că autoritățile britanice au încălcat dreptul lui Blake de a apela la justiție pentru

soluționarea petiției sale, așa cum prevede art. 6 din Convenția Europeană a drepturilor omului.

Flimul “Ruleta rusească a lui George Blake” a avut premiera în noiembrie 2012, cu ocazia împlinirii a 90 de ani de viață a agentului *Homer*.

În marea lor majoritate, comentariile de pe Internet despre film nu au fost prea măgulitoare. Comentariile de după premiera filmului consideră că Blake “nu a fost un patriot, ci un trădător”. “În Anglia el este un trădător, noi îl considerăm erou”...

Replica a venit imediat: “Blake a dejucat planurile anglo-americane de a ataca URSS”.

Blake a recunoscut cu câțiva ani în urmă că, din punctul de vedere al britanicilor, el a meritat condamnarea pentru „trădare de țară!”

Leontina Radu

*Noile provocări determină intensificarea activităților de informații externe***JAPONIA : REFORMA AGENȚIILOR DE SPIONAJ**

Când Aliații au învins Japonia în cel de-Al Doilea Război Mondial, ei au desmembrat agențiile de securitate japoneze, lăsând în mod deliberat țara dependentă de puterile externe. Desființarea a cuprins nu doar armata imperială ci și marile agenții nipone de informații care participaseră la expansiunea japoneză din Asia. Când acestea au fost refăcute după război, Japonia a optat pentru un sistem descentralizat al agențiilor de informații, o alterantivă la modelul de dinainte de război.

Rezultatul a fost o mai mare fragmentare a serviciilor de informații în defavoarea unui sistem integrat, deoarece Tokyo și-a externalizat structurile de informații către aliați. Acest sistem a funcționat pe timpul Războiului Rece, când Japonia era deosebit de importantă pentru strategia anti-sovietică a Statelor Unite. De atunci, Japonia s-a găsit permanent în situația de a nu putea să conteze integral pe aliații săi pentru primirea de informații secrete vitale în timp util. Criza ostatecilor Statului Islamic din ianuarie a.c., în cursul căreia Japonia a depins de informațiile primite de la Iordania și Turcia, exemplifică această lecție.

Ca răspuns la acest incident, Partidul Liberal Democrat de guvernare a înaintat proiectul unei propuneri pentru crearea unei noi agenții specializate de informații externe. Pentru a elimina dependența de străinătate, noul sistem va renunța la modelul descentralizat cu capacitate limitată de colectare a informațiilor. De asemenea, planul prevede constituirea treptată a capacităților militare ale Japoniei pentru a face față noilor amenințări.

Pe timpul Războiului Rece, Tokyo se putea baza pe Washington în asigurarea securității sale externe și pe forța sa economică pentru a obține accesul la resursele necesare dezvoltării sale impetuoase. Însă Japonia nu mai este bastionul vital din Pacific din vremea Războiului Rece, deoarece Statele Unite sunt mai puțin interesate să coopereze cu ea. Între timp, China și Coreea de Nord au apărut ca noile amenințări la securitatea japonezilor. Pe de altă parte, în regiuni îndepărtate din lume, precum Africa și Orientul Mijlociu, cetățenii japonezi au devenit mai profund implicați în realizarea de

afaceri, astfel că în prezent Japonia are tot mai multă nevoie de informații rapide, precise și de încredere. Cu toate acestea, la un sfert de secol de la terminarea Războiului Rece Japonia încă mai folosește sistemul său învechit, neadaptat la schimbările globale ale lumii contemporane.

Actualul aparat de informații este în continuare fragmentat în cinci servicii. Cabinetul Informațiilor și Oficiul de Cercetări se concentrează pe informațiile din surse deschise și geospațiale. Ministerul de Externe al Japoniei strânge informații din domeniul relațiilor diplomatice. Cartierul General al Apărării se concentrează pe culegerea de informații SIGINT din sistemele electronice și de telecomunicații. În cadrul Ministerului Justiției, Agenția de Informații pentru Securitatea Publică conduce în principal investigațiile și monitorizează activitatea grupurilor subversive interne. Cea mai puternică dintre acestea este Agenția Poliției Naționale, care este responsabilă pentru aplicarea legilor interne, contraterorism și combaterea crimelor transnaționale. De asemenea, aceasta dispune de personal situat în patru alte instituții ca directori de informații.

Acestui sistem îi lipsesc două componente cheie: Marea sa slăbiciune este absența unui serviciu clandestin de informații externe, lipsind Japonia de informații de încredere obținute prin mijloacele spionajului uman - HUMINT. De asemenea, țara nu dispune de o instituție care să adune informațiile obținute din diferite domenii. O asemenea instituție ar putea oferi analize cuprinzătoare factorilor politici de decizie și ar asigura repartizarea eficientă a informațiilor către instituțiile statului. În locul acesteia, agențiile de informații ale Japoniei raportează fiecare direct cabinetului primului ministru. Absența acestor două componente cheie îi lasă pe politicienii japonezi lipsiți de informații, determinându-i să reacționeze la crize în loc să prevină izbucnirea lor.

Rădăcinile imperiale ale sistemului de spionaj nipon

Pentru înțelegerea actualelor limite ale sistemului de informații japonez, trebuie privit către trecutul militarist al țării și al strategiei din epoca Războiului Rece. Înainte de 1945, armata japoneză domina structura guvernamentală. Forțele armate considerau cucerirea Asiei ca fiind cea mai bună cale de asigurare a accesului la resursele necesare ale insulei-națiune.

Pentru destabilizarea dușmanilor și pregătirea Asiei pentru cucerire,

armata Japoniei a dezvoltat puternice aparate de informații având ca model Germania: armata și marina dispuneau de propriile servicii de informații, în timp ce poliția militară - Kempeitai - realiza funcțiile poliției secrete de informații, de contraspionaj și contrainformații.

Sistemul imperial de informații era deosebit de eficient. Armata conducea operațiuni clandestine prin rețele de spionaj numite Tokumu Kikan, sau agenții speciale. În plus față de colectarea de informații, Tokumu Kikan coordona diferite activități sub acoperire împotriva inamicilor Japoniei, realizând asasinat și operațiuni sub steag străin și instruind coloane a cincea, precum Subhas Chandra Bose din cadrul Armatei Naționale Indiene.

Oficial, comandanții spionajului militar prezentau informațiile către unitățile regionale ale armatei și marinei, însă legăturile lor directe cu Tokyo le asigura o mai mare autoritate. La fel ca și restul armatei japoneze, Tokumu Kikan era puțin supravegheat, astfel că submina autoritățile civile fără a fi pedepsiți, uneori realizând operațiuni motivate politic pentru a justifica exapansiunea militară. De exemplu, în cursul incidentului Mukden din 1931 agenții japonezi au bombardat din proprie inițiativă calea ferată din sudul Manciuriei, aruncând vina asupra forțelor locale chineze. Operațiunea a furnizat pretextul pentru ocuparea regiunii bogate în resurse și industrializată a Manciuriei, actualmente în nord-estul Chinei.

După Al Doilea Război Mondial, Statele Unite, victorioase, au demantelat armata imperială japoneză, împreună cu serviciile militare de informații. Dezarmată și ocupată de Statele Unite, Japonia a fost forțată să revină prioritar la obținerea de resurse pentru a-și întări economia. Din această necesitate a apărut doctrina Yoshida, după numele prim-ministrului Shiger Yoshida de atunci, prin care Japonia își externaliza securitatea Statelor Unite pentru a se putea concentra pe reconstrucția sa economică.

Din fericire pentru Japonia, poziția sa geografică o făcea indispensabilă pentru izolarea Uniunii Sovietice de către Statele Unite, care i-au garantat Japoniei securitatea externă în anul 1952 prin Tratatul mutual de apărare. Sistemul de informații a urmat acest model, Japonia ajungând să depindă de CIA în strângerea de informații secrete pentru informarea guvernului japonez, care a păstrat accesul la informații pe tot timpul Războiului Rece.

Cu toate acestea, Japonia a continuat să se confrunte cu amenințări interne. Acestea se refereau la sprijinul sovietic pentru Partidul Comunist Japonez și grupările teroriste, precum Armata Roșie Japoneză. Poliția Japoniei a fost forțată să acopere aceste lipsuri prin strângerea informațiilor interne. Pe această bază, Japonia a dezvoltat o rețea descentralizată de informații cu prioritate împotriva amenințărilor interne. Agenția Națională de Poliție domina această structură de informații, poziție pe care o deține și în zilele noastre.

Deși sistemul din era Războiului Rece era limitat și depindea de Statele Unite, el a corespuns nevoilor Japoniei din acea perioadă. Încercările de întărire a sistemului de informații s-a izbit puternic de opoziția atât a politicienilor cât și a opiniei publice, care și-au amintit de excesele serviciilor de informații ale armatei din epoca imperială.

Provocările de după Războiul Rece

După sfârșitul Războiului Rece, Japonia s-a aflat într-un nou context. Economia sa depindea tot mai mult de țările Americii Latine, din Africa și Orientul Mijlociu. Între timp, creșterea explozivă a Chinei de după 1978 a transformat economia slabă și stagnantă a acestei țări într-un competitor puternic atât în planul economic, precum și în cel al securității, chiar când în Japonia a început să se precipite către declin. Prăbușirea Uniunii Sovietice punea în pericol securitatea Coreii de Nord și determina Phenianul să-și sporească eforturile să obțină și să testeze capacități nucleare și rachete balistice.

De asemenea, s-a diminuat interesul Statelor Unite pentru participarea la asigurarea securității Japoniei, în special de când Washingtonul a început să-și orienteze tot mai mult resursele și atenția către stabilizarea Orientului Mijlociu. Astfel, interesele Statelor Unite și Japoniei au intrat în divergență, tot mai puține resurse de informații fiind direcționate spre obiective pe care Japonia le considera importante.

Declinul sprijinului american a scos la iveală slăbiciunile inerente ale sistemului de informații ale Japoniei. De exemplu, în 1996, revoluționarii marxiști Tupac Amaru din Peru au ocupat reședința ambasadorului japonez din Lima, luând ostateci 24 de japonezi, inclusiv pe ambasador și colaboratorii săi. Ministrul japonez de Externe a zburat la Lima pentru a fi

informat de ambasadorul canadian asupra situației și a pierdut timp prețios pentru a culege informații la primă mână. Japonia a fost apoi surprinsă în 1998 de lansarea rachetei nord-coreene Taepodong, fiind incapabilă să urmărească traiectoria zborului acesteia. Acest incident a determinat Japonia să facă investiții în sateliți de recunoaștere și să dezvolte propriul program geospațial de informații - Cabinetul Informațiilor și Oficiul de Cercetări. Totuși, acest mic pas a fost insuficient și Japonia s-a aflat din nou surprinsă neavertizată de recenta situație a ostategului luat de Statul Islamic, determinând partidul de guvernământ să propună o reformă generală a activității de informații.

Încercări de reformă și dificultățile întâmpinate

În perioada post-Război Rece, Partidul Liberal Democrat s-a zbatut pentru o reformă a Informațiilor. În 2006, un comitet parlamentar al partidului a elaborat un al doilea raport Machimura care propunea înființarea unei noi agenții pentru colectarea de informații externe prin operațiuni realizate în afara ambasadelor Japoniei. De asemenea, propunerea solicita înființarea unei agenții care să analizeze informațiile centralizate după modelul Oficiului american al Directorului Național al Informațiilor.

Acest al doilea raport Machimura nu modifica sistemul japonez de informații, însă ultima propunere a Partidului Liberal Democrat de nouă ani mai dârziu se referea la aceleași probleme adânc înrădăcinate. Cu toate acestea, reformarea spionajului japonez continuă să se confrunte cu mai multe provocări. Prima se referă la sentimentele anti-militariste persistente ale opiniei publice japoneze. Faimoasa Constituție a Japoniei conține un articol - articolul 9 - care interzice folosirea războiului pentru rezolvarea conflictelor internaționale. Deși nu există vreo prevedere echivalentă articolului 9 de interzicere a unui serviciu de spionaj clandestin, în ochii opiniei publice spionajul și militarismul sunt profund întrepătrunse. Amintirile celui de-Al Doilea Război Mondial sunt încă profunde.

Totodată, în fața reformei se află obstacole birocratice. Cabinetul Informațiilor și Oficiul Cercetărilor Spațiale și-au exprimat, după incidentul cu Coreea de Nord din 1998, intenția de fuzionare a agențiilor de informații. Cu toate acestea, celelalte agenții de informații au optat să ignore în totalitate această tentativă. Orice organizație centrală nouă pentru analiza

informațiilor se va confrunța cu o rezistență similară, în special din partea influenței Agenției Naționale de Poliție, care s-a dovedit istoric că este reticentă la cooperarea în domeniul informațiilor.

Același lucru privește și o nouă agenție de informații externe, care cel mai probabil ar sustrage resurse de personal și financiare din agențiile existente. Statele Unite se confruntă cu aceleași probleme după înființarea Oficiului Directorului Informațiilor Naționale și agențiile create după 11 Septembrie. Super-agenția americană de supraveghere a serviciilor din subordine n-a reușit încă pe deplin să-și îndeplinească obiectivul său de coloanare și sintetizare a informațiilor din cele 16 agenții ale comunității de informații din Statele Unite.

Cu toate acestea, Japonia se îndreaptă încet și inexorabil spre reformarea spionajului, la fel ca și către normalizarea situației armatei sale. De la sfârșitul Războiului Rece, japonezii au constituit capacități militare absolut necesare. De exemplu, după lansarea rachetei nord-coreene, Tokyo a reușit să elimine lipsurile criticate prin investirea în sateliți de recunoaștere și realizarea de capacități de spionaj geospațiale. În 2013, Partidul Liberal Democrat a promovat Legea Specială a Secretului prin care s-a înființat un sistem unificat de clasificare a documentelor în cadrul agențiilor și a stabilit clar consecințele pentru divulgarea de secrete. Anterior, diferitele agenții își protejau informațiile în diferite moduri, ceea ce însemna că ele nu aveau încredere unele în altele pentru a-și păstra secretele în siguranță. Standardizarea schemelor de clasificare a încurajat colaborarea între ele. Deși legea este foarte nepopulară în opinia publică, ea a reușit să pună capăt unei îndelungate dispute pentru impunerea unei asemenea reforme.

Nu există nicio garanție că actuala propunere a Partidului Liberal Democrat va conduce la schimbări imediate sau radicale. Cu toate acestea, solicitările pentru informații rapide și precise sunt în creștere iar Japonia nu mai poate depinde de aliații săi pentru a-și satisface necesitățile din acest domeniu. Procesul reformei va fi lent, însă în cele din urmă, Tokyo își va dezvolta propriile capacități de spionaj HUMINT și de analiză centralizată a informațiilor. Țara va investi în capacitățile sale de spionaj cibernetic și va face eforturi pentru dezvoltarea unui sistem de intelligence care să gestioneze toate aspectele operațiunilor de spionaj. Maturizarea aspectelor

tehnică ale acestui sistem va lua timp, însă instituțiile Japoniei au dovedit de-a lungul istoriei că sunt capabile să stăpânească noile procedee specifice ale activității de spionaj într-un timp relativ scurt.

Probabil că Statele Unite vor încuraja Japonia de-a lungul acestui proces prin împărtășirea propriilor experiențe și expertize. Acestea vor ușura dificultățile acestui proces deoarece Japonia se poate spune că își modernizează capacitățile de intelligence pornind practic de la zero. La rândul său, Statele Unite doresc să întărească activitatea de spionaj a Japoniei pentru ca aceasta să-și asume mai multe sarcini dificile din acest domeniu în cadrul alianței politico-militare din zonă. Pe termen lung, efectul va fi de a-i garanta Japoniei autonomia necesară pentru a-și asigura independența națională și a-și proteja propriile interese în străinătate.

Ion Gatea

Puncte de vedere:**MĂRUL OTRĂVIT AL MULTICULTURALISMULUI**

Motto: "Oamenii trăiesc în comunitate în virtutea lucrurilor pe care le au în comun, iar comunicarea este modalitatea prin care ei ajung să dețină în comun aceste lucruri." John Dewey

Migrația, în sensul deplasării în masă a unor triburi sau populații de pe un teritoriu pe altul, determinată de factori economici, sociali, politici sau naturali¹ există de când au apărut oamenii pe Pământ. Tot atât de veche este și asimilarea imigranților, prin care o societate eterogenă devine omogenă prin „*topirea*” diferitelor elemente constitutive, rezultând în final un întreg armonios sub forma unei culturi comune. Metaforic, acest fenomen a fost denumit „*Creuzet*” („*Melting pot*”), termenul fiind folosit începând cu anul 1780 pentru a descrie asimilarea imigranților din Statele Unite.

După 1970, modelul asimilării de tip „*Melting pot*” a fost înlocuit de cel al „*Multiculturalismului*” prin care diferențele culturale din cadrul societății trebuie păstrate, propunându-se, tot metaforic, termenul de „*Salată*” („*Salad bowl*”) în care diferitele culturi se amestecă armonios dar rămân distincte ca mesaj. A fost inclus chiar în sistemul de valori și libertăți referitoare la respectarea drepturilor omului într-o Europă a multiculturalității și diversității și menționat explicit în sistemul de tratate pe care se bazează Uniunea Europeană.

În prezent, multiculturalismul este o politică și practică culturală care a fost promovată insistent de Occident în special în ultimii 30 de ani² și care se referă la comunitățile sau națiunile care conțin mai multe culturi. Ca teorie politică se referă la problematica prezenței pe teritoriul unui stat a mai mult de o comunitate culturală (etnică, națională, religioasă) care dorește să-și protejeze identitatea, valorile și practicile pe care le împărtășesc membrii săi³.

Acest experiment cu aparențe generoase a născut însă monștrii, când a fost transpus în practică, deoarece reprezintă o amenințare la adresa conviețuirii pașnice dintre majoritari (populația autohtonă) și minoritari și

¹ Migrație – definiție, DEX (<https://dexonline.ro/definitie/migra%C8%9Bie> -- accesat la 07.09.2015)

² Ioan Avram, *Multiculturalismul*, din 09.03.2011, *Ioan Avram Blog*

³ Eugen Huzum, *Ce este multiculturalismul?*, eseu publicat în *Ideii și valori perene în științele socio-umane. Studii și cercetări, Argonaut, Cluj-Napoca, 2009, pp. 45-60*

nu oferă perspectiva integrării acestora din urmă în societățile în care au ales să trăiască.

Europa Centrală și de Est

Astfel, în România, ca urmare a aplicării politicii de discriminare pozitivă a minorităților efectele multiculturalismului au dus la apariția și intensificarea tendințelor de segregaționism extreme, de natură să afecteze suveranitatea și integritatea teritorială a țării, precum și securitatea internă.

Exemple semnificative în acest sens sunt nenumărate, dar vom menționa doar acțiunea de arborare a steagului secuiesc de la începutul anului 2012 în centrul orașului Miercurea Ciuc, organizată de Partidul Popular Maghiar din Transilvania și în cadrul căreia primarul UDMR din acest oraș, Raduly Robert, a declarat că limba maghiară trebuie să fie obligatorie pentru toți cei care trăiesc în așa-zisul *Ținut Secuiesc* (județele Harghita, Covasna și Mureș).⁴ De asemenea, în anul 2011, șeful Consiliului Județean Covasna, Tamaș Șandor, nu s-a sfiit să declare că: **„Dacă nu se poate rezolva pe plan politic [înființarea regiunii cu statut special de autonomie Ținutul Secuiesc], vom fi nevoiți să recurgem la nesupunere civică, am discutat deja cu conducerea UDMR, cu conducătorii bisericilor maghiare, cu autoritățile administrațiilor locale și cu reprezentanții societății civile. Mai exact, asta înseamnă că, în prima fază, vom ieși în stradă pașnic, fără arme, cum am dovedit în ultimii 20 de ani că știm să facem. Apoi, dacă nu se rezolvă nici așa, o să vedem...”**⁵

Situații similare se înregistrează pe întreg continentul european, unde teritorii locuite compact de minorități naționale s-au transformat în focare de instabilitate, dintre care unele au degenerat în conflicte armate.

Ucraina este sfâșiată de un război civil cu multiple cauze care țin de evoluția post-sovietică internă a acestei țări, dar și de intervenția unor forțe externe, în special a Rusiei. Dintre acestea, se detașează însă cea care derivă din aplicarea multiculturalismului în forme aberante.

În vara anului 2012, pe teritoriul orașului Nikolaev s-a desfășurat o agresivă campanie în favoarea nici mai mult nici mai puțin decât acceptarea faptului că rusa este limba maternă a ucrainenilor. Aceasta în timp ce fostul

⁴ Steag secuiesc de mari dimensiuni, ridicat pe un catarg în Miercurea Ciuc, din 25.02.2013, ZiareCom

⁵ Adrian Popescu, Tamas Sandor (UDMR), șeful Consiliului Județean Covasna, despre „nesupunerea civică”: „În prima fază, ieșim în stradă fără arme. Apoi o să vedem”, din 14.06.2011, Gândul

președinte, Viktor Ianukovici, se lăuda că el s-a familiarizat cu limba ucraineană doar în timpul campaniei pentru alegerile prezidențiale din anul 2004, iar fostul prim-ministru Nikolai Azarov încerca să-i urmeze exemplul în 2011.⁶ Mai este oare nevoie să ne întrebăm în ce limbă comunicau reprezentanții puterii de la Kiev? Un răspuns îl avem de la Vladimir Litvin, care declara în anul 2010, în timp ce era președintele Radei Supreme: „... **practic, limba de stat din Ucraina este rusa, deoarece aceasta nu poate fi concurată de limba ucraineană în domeniile științific, informațional și de comunicare**”.⁷ Într-un remarcabil eseu⁸ privind situația actuală din Ucraina, se atrage atenția asupra fenomenului deznaționalizării mai puțin sau mai mult brutale, generalizate, concentrate în eșaloanele de vârf ale elitei ucrainene, care este considerat de autoare doar o „**estompare a identității lingvistice și etnice**”. Ceea ce se trece cu vederea este că această estompare s-a făcut într-un singur sens și anume a vizat doar populația majoritară ucraineană, care chiar și după dobândirea independenței a continuat să fie rusificată.

O situație deosebită care evidențiază efectele negative ale multiculturalismului o întâlnim în Republica Moldova, unde comunitățile etnice minoritare (în special cea rusă) au ajuns să țină captivă populația majoritară. O parte considerabilă a acesteia a ajuns la un asemenea nivel de deznaționalizare încât își neagă originea etnică și folosește pentru comunicare în mare măsură limba rusă. De asemenea, pe teritoriul acesteia se menține cu sprijinul Federației Ruse un conflict înghețat, ca urmare a declarării ilegale a independenței Transnistriei.

În ce alte țări din lume ar fi acceptate asemenea fenomene? Nu trebuie trecut cu vederea faptul că atunci când asemenea aberații au avut totuși loc și s-au cronicizat, în cele din urmă s-a ajuns la conflicte interne care nu de puține ori au degenerat în reprimarea sângeroasă sau expulzarea forțată a minoritarilor. Ucraina se confruntă deja cu un război civil și rămâne de văzut cum vor evolua lucrurile și în Moldova.

⁶ Piotr Şuklinkov, *Astăzi, chiar și Azarov învață limba ucraineană* („Герман: Сегодня украинский язык учит даже Азаров”), din 21.02.2014, *ЛІГАБізнесІнформ*

⁷ *Litvin consideră nepotrivite discuțiile despre a doua limbă de stat* („Литвин считает неуместными дискуссии о втором государственном языке”), din 12.04.2010, *Корреспондент.net*

⁸ Chrystia Freeland, *Ucraina mea - Reflecții personale privind aspirațiile la independență ale unei națiuni și coșmarul de care este bântuit Vladimir Putin* („My Ukraine - A personal reflection on a nation's dream of independence and the nightmare Vladimir Putin has visited upon it.”), din 12.05.2015, *Brookings Institute*

Europa de Vest

Nici Europa Occidentală nu este scutită de efectele aberante ale aplicării multiculturalismului și discriminării pozitive.

Fără îndoială, una din cele mai teribile consecințe ale multiculturalismului o constituie recrudescența islamismului extremist în comunitățile musulmane din unele țări vest-europene.

Apariția și conduita Statului Islamic din Orientul Mijlociu și acțiunile tot mai frecvente din Europa ale teroriștilor islamici au legătură directă cu promovarea de către Uniunea Europeană a modelului „*Salatei*” și neglijarea integrării economice, sociale și mai ales culturale a milioane de musulmani pe care-i găzduiește.

În timp ce arhitecții UE, cel puțin declarativ, susțin edificarea unei conștiințe supranaționale europene, musulmanii au reușit prin mijloace propagandistice și ideologice mult mai eficiente să-i convertească pe mai toți adeptii Islamului la o singură idee – cea de Umma.⁹ Chiar dacă imigranții musulmani au predilecțiile lor în privința alegerii țării-gazde, unde formează „*insule etnice*”, per ansamblu, toți musulmanii se regăsesc sub aceeași identitate, cea religioasă, mult mai consolidantă azi decât identitatea religioasă creștină, nemaivorbind de identitatea corporativă europeană.

Așa cum relevă expertul român în etologie, Dorian Furtună, într-un interesant eseu pe această temă¹⁰ : *„Conștientizarea propriei puteri numerice îi încurajează pe musulmani să solicite, într-un mod tot mai ultimativ, abandonarea sau excluderea valorilor și simbolurilor europene creștine tradiționale și/sau înlocuirea acestora cu valori și simboluri musulmane. Mai ales odată cu apariția unor generații școlite de musulmani, educați în instituții occidentale, aceștia știu să-și revendice toate drepturile posibile și să-și afirme identitatea, demonstrând și abilitate, și tupeu. Iar autoritățile, la rândul lor, capitulează ușor în fața cerințelor. În privința facilităților sociale, bunăoară, imigranții sunt uneori mult mai avantajați decât localnicii, deoarece beneficiază de indemnizații, locuință, asigurare medicală”*.

⁹ *Umma* sau *Oumma* desemnează comunitatea musulmanilor ce transcende granițele naționale, legăturile de sânge și entitățile puterii politice care îi guvernează. Este ceea ce îi unește pe toți musulmanii, indiferent de originea lor etnorasială sau localizarea geografică și corespunde unei viziuni religioase afirmate la începuturile Islamului.

¹⁰ Dorian Furtună (etolog), *Umma vs „cei trei purceluși”*, din 01.07.2014, *Adevărul*

Musulmanii sunt și printre principalii beneficiari ai stipulărilor din legile privind drepturile omului. La acest capitol, etologul român menționează o serie de situații, pe alocuri anecdotice, cum a fost în 2003 în localitatea Batley (Marea Britanie), unde în școală s-a interzis citirea poveștii „*Cei trei purceluși*” copiilor sub 7 ani, pe motiv că 60% dintre elevi erau musulmani și povestea le-ar fi putut afecta „*sensibilitatea religioasă*”. Din aceeași categorie este decizia unui consiliu local din Marea Britanie care le-a interzis angajaților săi să țină pe birou câni sau cești cu desene de porci, precum și pușculițe, fiindcă musulmanii s-ar putea simți ofențați. În Olanda și Spania, dar și în alte țări, liderii musulmani au declarat „*război sfânt*” câinilor, pe motiv că aceștia sunt animale „*murdare*”. Aceștia au cerut interzicerea întreținerii câinilor și a prezenței lor pe străzile orașelor, chiar și eliminarea lor din clipurile publicitate, deoarece câinii sfidează simțul religios al comunității musulmane.

În alte cazuri, se trece de la ridicol la radical. Astfel, în decembrie 2010, o organizație extremistă islamică din Londra, a inițiat în ajunul Crăciunului o campanie de demonizare a acestei sărbători creștine. „*Crăciunul este iadul*” („*Christmas is evil*”) a fost sloganul promovat de aceștia, urmat de un mesaj mai extins în care se susține că anume Crăciunul stă la originea unor vicii ca avorturile, prostituția, pedofilia, violența domestică, alcoolismul și narcomania.

În anul 2012, primăria din Bruxelles a hotărât să înlocuiască tradiționalul brad de Crăciun pentru a nu-i ofensa pe musulmani.¹¹ Locul acestuia a fost luat de o construcție de fier înaltă de 25 de metri dotată cu ecrane ce emit semnale luminoase și sonore. De menționat că un sfert din locuitorii capitalei Belgiei sunt musulmani, un procent important în calculele electorale ale autorităților care au luat aceasta decizie. De asemenea, în orașul Kokkedaa, din Danemarca, funcționarii municipali au votat împotriva alocării de fonduri pentru achiziționarea bradului de Crăciun și organizarea evenimentelor specifice. Explicația este simplă: majoritatea funcționarilor municipali sunt de religie musulmană. Aceștia au decis să facă economii la sărbătoarea creștină, în schimb nu s-au zgârcit să marcheze cu tot fastul sărbătoarea Kurban Bayrami din bugetul municipal.

În septembrie 2011, trustul media BBC anunță ca va renunța la termenii „*înainte de Hristos*” și „*după Hristos*” în marcarea datelor istorice, înlocuindu-i cu termenii „*înaintea erei actuale*” și „*era actuală*”.

¹¹ Paul Ciocoiu, Se întâmplă în Europa. Bradul de Crăciun, interzis în Danemarca de funcționari musulmani, din 19.11.2015, Evenimentul Zilei

Departamentul de religie și etică de la BBC a explicat că schimbările sunt necesare pentru a evita jignirea non-creștinilor.

Se fac presiuni și privind schimbarea imaginii identitare a Marii Britanii. În 2005, s-a încercat editarea și difuzarea unui DVD cu cei mai buni 17 fotbaliști britanici din ultimii 40 de ani, intitulat „*Mândria națiunii*”. Deoarece toți cei 17 fotbaliști erau albi, organizațiile antirasiste au protestat față de lipsa jucătorilor de culoare din lista celor mai buni fotbaliști și în consecință proiectul a fost anulat.

În 2012, un val de indignare în rândul creștinilor a trezit poziția controversată a guvernului britanic în chestiunea privind purtarea de cruciulițe la gât. Politicienii din această țară au decis că angajatorii le pot interzice lucrătorilor să afișeze crucifixuri sau icoane la locul de muncă și în consecință mai mulți britanici creștini și-au simțit drepturile religioase lezate. În general, sunt semnalate tot mai multe cazuri când creștinii se declară discriminați la locul lor de muncă pe criterii religioase de către colegi sau șefii musulmani. Există și discriminații și hărțuiri psihologice raportate de persoanele care locuiesc în vecinătatea cartierelor populate de musulmani.

Mai mult, potrivit sondajelor din anul 2009, circa 40% dintre musulmanii din Marea Britanie își doreau ca în această țară să fie respectată legea islamică *Sharia*. Concomitent, crește nivelul de radicalizare în rândul tinerilor musulmani.¹² Au apărut primele revendicări de ordin secesionist. Astfel, în 2011 un grup de activiști musulmani a lansat o campanie pentru transformarea a douăsprezece orașe britanice, inclusiv cea ce ei numesc Londonistan, în entități islamice. Potrivit lor, aceste așa-numite Emirate *Islamice* ar putea funcționa ca enclave autonome, guvernate de legea *Sharia*, complet separate de jurisprudența britanică.¹³

Este din ce în ce mai evident că multiculturalismul și politica de discriminare pozitivă a minorităților naționale și imigranților (inclusiv a refugiaților) au fost confiscate și sunt manipulate de forțe iredentiste, revizioniste, revanșarde sau care încearcă să le folosească în interese expansioniste.

¹² Unul din trei studenți britanici de origine musulmană se pronunță în favoarea uciderii în numele Islamului și 40% doresc Legea Șaria („1 in 3 British Muslim students back killing for Islam and 40% want Sharia law”), din 22.12.2010, Daily Mail Reporter

¹³ Soeren Kem, *Marșul inevitabil al Europei spre Islam* („Europe's Inexorable March Towards Islam”), din 29.12.2011, *Stonegate Institute*

Edificatoare în acest sens este harta privind intențiile Statului Islamic de a-și extinde controlul asupra Orientului Mijlociu, Africii de Nord și mari părți din Europa, în următorii 5 ani. Un rol important în realizarea acestui obiectiv ar urma să revină comunităților musulmane din Europa Occidentală.

Toate aceste realități și multe altele au determinat deja o reacție fermă a liderilor politici din principalele țări vest - europene. Astfel, la 16.10.2010, cancelarul german Angela Merkel a declarat la o reuniune a partidului *Uniunea Creștin-Democrată*, că: **„Abordarea multiculturală în privința integrării imigranților a eșuat complet.”** Horst Seehofer, liderul partidului *Uniunea Creștin-Socială* din Bavaria, a declarat cu aceeași ocazie că cele două partide **„susțin o cultură germană dominantă și sunt opuse uneia multiculturaliste”**.

Prim-ministrul Regatului Unit David Cameron a declarat pe 5 februarie 2011: **„Trebuie să ne asigurăm că imigranții învață să vorbească limbă engleză și că toate școlile predau copiilor elementele unei culturi și a unui program comun. Musulmanii britanici trebuie să adopte valorile principale de libertate și egalitate.”**

De asemenea, președintele francez Nicolas Sarkozy a afirmat că modelul multicultural este un **„eșec”** în Europa.

Cu toate acestea, președintele Klaus Johannis a declarat, într-un interviu acordat TVR în luna martie 2015, că **„în România,**

minoritățile beneficiază de discriminare pozitivă”. Chiar dacă acest lucru nu se întâmplă în toată Europa, **„în România, discriminarea pozitivă este prevăzută prin lege”** și reprezintă **„un fond valoros, care trebuie păstrat”**.¹⁴

În condițiile tensiunilor permanente generate de acțiunile separatiste ale liderilor minorității maghiare și actualei crize a refugiaților din nordul Africii și Siria, se pare că țara noastră continuă să se mențină în trea

¹⁴ Johannis: În România, minoritățile beneficiază de discriminare pozitivă. Acest lucru nu se întâmplă în toată Europa, din 06.03.2015, Mediafax

birocrației de la Bruxelles. Aceasta, concentrată acum înspre menținerea propriei credibilități, merge înainte pe singurul mesaj de care dispune din punctul de vedere al așa-zisei corectitudini politice: *„trebuie să rezolvăm criza doar cu o soluție europeană, cea de solidaritate în spiritul și litera Tratatelor, răspunzând și criteriilor noastre de respectare a drepturilor omului într-o Europă a multiculturalității și diversității.”*¹⁵

Este evident eșecul politicii discriminării pozitive în sensul unei *„forme voalate a discriminării, etic acceptată de către societate, ca formă legislativă pentru a proteja interesele unor categorii de cetățeni considerate defavorizate sau discriminate fără o intervenție la nivel înalt.”*¹⁶

Aceasta trebuie înlocuită cu măsuri active care să asigure INTEGRAREA minorităților, inclusiv a emigranților/refugiaților, în societățile în care trăiesc sau sunt găzduiți, din care să rezulte acea armonie sub forma unei culturi și civilizații comune.

Europa Unită

Proiectul *Europei Unite* continuă să constituie o aspirație a tuturor locuitorilor continentului, datorită celor două obiective fundamentale pe care acesta și le asumă : pacea și bunăstarea europenilor. În același timp este clar pentru toată lumea că *Uniunea Europeană*, în forma în care a fost concepută și a evoluat aceasta după 1990, se află în impas.

Pe de o parte, criza Greciei a relevat că fără reducerea decalajelor economice dintre statele membre nu putem vorbi de o bunăstare sustenabilă a europenilor, în special a tuturor europenilor. Instituțiile și mecanismele cu sarcini în acest sens prevăzute de tratatele constitutive ale UE sunt insuficiente și nu oferă o perspectivă clară și într-un termen rezonabil de soluționare a acestei probleme.

Pe de altă parte, criza imigranților/refugiaților din Africa de Nord și Siria a readus în actualitate problematica efectelor negative a aplicării politicii de multiculturalism în Europa. De data aceasta nu mai putem vorbi de insuficiență sau de erori temporare care pot fi corectate, ci de renunțarea

¹⁵ Cristian Unteanu, Se desenează o fractură majoră a construcției politice europene?, din 06.09.2015, Adevărul

¹⁶ Ancuța-Lăcrămioara Chiș, O critică a conceptului de discriminare din perspectiva feminismului, din 2010, lucrare de doctorat, Universitatea Babeș Bolyai – Cluj Napoca

în totalitate la această politică și revenirea la practica milenară a „*creuzetului*” prin care minoritățile naționale/imigranții/refugiații sunt integrați în societățile țărilor pe teritoriul cărora se află sau au ales să stabilească definitiv.

Libera circulație este un drept fundamental al oamenilor. Migrația, indiferent ce formă îmbracă, a existat și va exista cât timp vor exista aceștia pe Pământ, fie pentru a supraviețui în împrejurări vitrege, dar mai ales pentru a trăi mai bine, ei și urmașii lor. Țările gazdă i-au primit și îi vor primi cu brațele deschise, deoarece comunitățile respective beneficiază de pe urma acestei infuzii umane. Desigur, cu condiția să nu se confrunte cu probleme, de genul celor create în ultimii 30 de ani de multiculturalism sau de discriminare pozitivă.

De altfel, este greu de conceput faptul că, în ultimă instanță, minoritarii ar dori să se închidă în ghetouri etnice - condamnate inevitabil la izolare culturală și civilizațională artificială - și la subdezvoltare economică. Sau că imigranții/refugiații ar aspira la refacerea și menținerea în țările unde au emigrat a condițiilor care i-au determinat să-și părăsească căminele.

„*Modul în care vom gestiona criza emigranților este fundamental pentru credibilitatea UE*”, declara recent Dimitris Avramopoulos, comisarul responsabil pentru afacerile interne.¹⁷ În opinia noastră, acest lucru nu mai este posibil. Uniunea Europeană, în forma prevăzută de tratatele de funcționare adoptate după încheierea Războiului Rece și mai ales politica multiculturalismului și discriminării pozitive au ajuns într-un impas insurmontabil.

Cu toate acestea, ideea realizării *Europei Unite* continuă să fie de cea mai stringentă actualitate pentru europeni. Are însă nevoie de un proiect nou. Uniunea Europeană are o serie de valori și instituții care trebuie păstrate. În primul rând cele două obiective fundamentale stabilite de părinții fondatori ai uniunii: pacea și bunăstarea europenilor.

Câteva precizări necesare:

După citirea articolului *Mărul otrăvit al multiculturalismului*, domnul profesor Constantin Crânganu¹⁸ a avut următoarele observații

¹⁷ Cristian Unteanu, Noua Europă începe de azi: sunteți alături de noi sau nu?, din 09.09.2015, Adevărul

¹⁸ Profesor la *Brooklyn College of the City University of New York*, expert în domeniul exploatarea hidrocarburilor de șist, autor al seriei de articole pe această temă publicate în

pertinente pe marginea acestuia: „*nu ați separat suficient de clar diferențele dintre multiculturalism (asimilarea mai multor culturi diferite) și naționalism (dispute între populații cu culturi asemănătoare, e.g., ruși și ucraineni, bazate pe exacerbarea sentimentelor naționale de autonomie și superioritate);*” „*situațiile din SUA și cele din România/Ucraina sunt dificil de pus pe aceleași talgere ale balanței;*” „*«corectitudinea politică», un termen care nu ar fi trebui să lipsească din articolul dvs.*”

Ca urmare, cred că este necesar să răspund punctual la aceste observații, tocmai pentru că, după cum remarca pe bună dreptate domnul profesor, „*Problemele abordate sunt deosebit de serioase și, în același timp, foarte inflamabile*”. Aceasta, mai ales în contextul actualei crize a imigranților/refugiaților pe care o parcurge în prezent Europa și care pune sub semnul întrebării proiectul *Europei Unite*.

1. Referitor la multiculturalism, definiția pe care o am în vedere este: „politică și practică culturală promovată insistent în Occident în special în ultimii 30 de ani și care se referă la comunitățile sau națiunile care conțin mai multe culturi”¹⁹ Altfel spus, este o teorie politică care se referă la „problematika prezenței pe teritoriul unui stat a mai mult de o comunitate culturală (etnică, religioasă etc.) care dorește să-și protejeze identitatea, valorile și practicile pe care le împărtășesc membrii săi”²⁰. În ce privește naționalismul consider că cea mai corectă și concisă definiție este cea din Dicționarul Explicativ al Limbii Române, respectiv, „Ideologia care creează și susține o națiune ca un concept de identificare comună pentru un grup de oameni”²¹

Prin urmare, ceea ce diferențiază naționalismul de multiculturalism este faptul că primul se referă la relațiile dintre națiuni, iar al doilea este o problemă internă a națiunilor. Ca și în cazul politicii externe și celei interne a unui stat, între naționalism și rezolvarea problemei minorităților etnice de pe teritoriul unui stat (în cazul nostru, modelul multiculturalismului) există o strânsă interdependență, dar este vorba de noțiuni distincte.

În ambele cazuri este valabilă aprecierea făcută în urmă cu mai bine de o jumătate de secol de politicianul și diplomatul român Nicolae

Contributors și al cărții *Gazele de șist și fracturarea hidraulică. Între mit și realitate* - Editura Integral, 2014.

¹⁹ Ioan Avram, *Multiculturalismul*, din 09.03.2011, eseu, *IoanAvram Blog*

²⁰ Eugen Huzum, *Ce este multiculturalismul?*, eseu publicat în *Ideii și valori perene în științele socio-umane. Studii și cercetări, Argonaut*, Cluj-Napoca, 2009, pp. 45-60

²¹ Definiție naționalism, DEX (<https://dexonline.ro/definitie/na%C8%9Bionalism> – accesat la 12.09.2015)

Titulescu: „*Dați-mi o bună politică internă și vă voi da o bună politică externă!*”. Realitatea relevă însă că aplicarea multiculturalismului și a discriminării pozitive în Europa a dus la tensionarea relațiilor dintre state învecinate și la creșterea instabilității interne.

2. Într-adevăr, „*situațiile din SUA și cele din România/Ucraina sunt dificil de pus pe aceleași talgere ale balanței*”, din punct de vedere al situației și abordărilor problematicei minorităților etnice. În Europa, în special în Europa Centrală și de Est, având în vedere istoria continentului, problematica drepturilor și libertăților minorităților etnice a devenit în mare măsură captiva aspirațiilor revizioniste și revanșarde a unor forțe politice din statele care au pierdut teritorii ca urmare a aplicării principiilor wilsoniene de autodeterminare de după Primul Război Mondial („*Popoarele care au un trecut, cultura și limbă comună au dreptul la autodeterminare și la crearea de state naționale*”). Multiculturalismul a favorizat intensificarea acțiunilor separatiste și cele vizând obținerea autonomiei în rândul comunităților etnice înrudite cu statele aflate în vecinătatea nemijlocită. În loc să fie promovată de către o parte din liderii acestora a unei politici de egalitate strictă a drepturilor și libertăților minoritarilor cu majoritarii, care să ducă la integrare și crearea unei culturi comune, practic s-au creat condiții pentru justificarea pretențiilor teritoriale, ceea a dus la relații tensionate între state și instabilitate internă.

O altă particularitate a Europei este faptul că diferențele dintre națiunile care o formează, respectiv dintre comunitățile de etnici minoritari și populația majoritară, nu sunt mari sau insurmontabile. Îndelungata conviețuire istorică a ungarilor, românilor, slovacilor, sârbilor, a spaniolilor, bascilor și catalanilor sau englezilor, scoțienilor, irlandezilor, ca să nu mai vorbim de popoarele din fostul Imperiu Rus și apoi din URSS, dacă ne referim doar la câteva exemple, facilitează procesul de integrare a grupurilor minoritare.

3. În ce privește „corectitudinea politică”, lucrurile sunt mai complicate. Desigur, sunt de acord cu ideea că „oamenii ar trebui să evite să se exprime sau să acționeze într-un fel în care ar putea să ofenseze, excludă sau marginalizeze un anumit grup de oameni dezavantajați social sau discriminați”.²² Sunt un adept fără rezerve al teoriilor lui Theodor Adorno, Erich Fromm și Herbert Marcuse (Școala de la Frankfurt), în partea în care acestea susțin necesitatea unor strategii instituționale vizând respingerea

²² *Political correctness*, Merriam Webster Learner's Dictionary

(<http://www.learnersdictionary.com/definition/politically%20correct> – accesat la 12.09.2015)

expresiilor și termenilor din limbajul curent care pot jigni minorități etnice, de gen, orientare sexuală, religioase, persoane cu handicap fizic sau psihic, de altă rasă etc. De altfel, după cum se poate observa, atunci când m-am referit la efectele negative ale multiculturalismului, respectiv discriminării pozitive a minorităților etnice sau la țările în care se manifestă tendințe revizioniste, revanșarde, am precizat de fiecare dată de este vorba de anumite forțe politice interesate sau o parte a liderilor și nu de comunități etnice sau națiuni în întregul lor.

Prin urmare, demersul reprezentat de eseul „*Mărul otrăvit al multiculturalismului*” este contrar „*corectitudinii politice*”, respectiv o pledoarie în favoarea renunțării la aplicarea politicii multiculturaliste și a discriminării pozitive în Europa și în special în Europa Centrală și de Est și revenirea la modelul „*Creuzetului*”, care a stat la baza formării națiunilor americane, canadiene și australiene și nu numai.

Alexandru Botez

SINDROMUL “ALTFEL”, SUFERINȚA MAJORĂ A D-LUI LUCIAN BOIA

Simplul fapt că sunt diferiți fizionomic, spiritual și omportamental îi face pe oameni mai frumoși, mai interesați și de frecventat în spațiul cercetării și cunoașterii esenței umane.

Numai atât și ar fi de ajuns să admitem că dorința oamenilor de a fi, de a se manifesta “altfel” decât semenii lor este justificată.

Întrebarea este, cât de departe mergi cu înclinația de a fi “altfel” și din ce motive o faci? Există vreo limită? În principiu nu. E ca și cu cântatul. Fiecare poate să cânte. Depinde însă ce și cum cântă; deranjează, sau nu, pe cel de lângă el? : Libertatea mea se oprește acolo unde aduce atingere libertății tale, nu?

Găina Iuliei Albu șochează, dar nu deranjează; nu cotcodăcește la concert și nu maculează covorul la întâlniri mondene! – Doar un intermezzo.

Din păcate, de o vreme încoace, a fi, a te manifesta “ALTFEL” a devenit mai mult decât o modă, a devenit un sindrom. Sindrom care, iată, a depășit spațiul lumii mondene și a pătruns chiar și în rândul intelectualilor.

De curând a apărut pe piața cărții românești lucrarea “Cum s-a românizat România” semnată de un “teribilist cu părul alb...” cum îl numește scriitorul Alex Ștefănescu, Lucian Boia. ^{lx}

În această carte “... din dorința de a avea succes, Lucian Boia, sacrifică adevărul istoric. Își denigrează țara pentru a atrage atenția asupra sa. ” ^{lx} Îmi exprim punctul de vedere în legătură cu această carte, în trei probleme care mi se par definitorii în susținerea părerii că Lucian Boia este un istoric, atâta cât poate fi numit istoric, care fabrică “adevăruri” istorice, cu scopul vădit, de a șoca cititorul, de a-l face să cumpere un produs scriitoricesc care să-i aducă lui un profit și o nemeritată notorietate.

^{lx} Alex Ștefănescu, Evenimentul zilei/30.09.2015

1. Titlul lucrării “Cum s-a românizat România”

Înainte de toate este de remarcat caracterul insidios și provocator al titlului prin care autorul încearcă să inducă subliminal ideea că România ca întreg a fost alcătuită prin adaos etnic susținut de o politică deliberat supusă

“obsesiei politice” a românilor de a avea un stat mare, unitar etnic și prin credință.

Fals d-le Boia. Una este evoluția etnică a românismului în România și alta este modul în care vă susțineți interogația “Cum s-a românizat România” în cartea dvs. cu același titlu.

România nu avea și nu are nevoie de românism prin politici de încorporare forțată al altor etnii în națiunea română. Românii n-au venit de “nicăieri”, ei sunt de aici, din spațiul pe care Ei l-au numit România și aici vor rămâne ca popor câtă vreme acest spațiu va fi compatibil cu viața pe pământ. Nimeni n-a decretat demiurgic : această țară se numește România, iar locuitorii săi români.

La pagina 30 din carte Lucian Boia afirmă “Nu era ușor să devii cetățean român... Străinul trebuia să depună o cerere de naturalizare, aducând argumente în favoarea solicitării sale ... i se impunea apoi să locuiască, timp de zece ani, în țară și să dovedească prin faptele sale că este folositor ei.”

Păi dacă era așa de greu să devii cetățean român, cum se mai susține politica acerbă de românizare a României cum susține domnia voastră în carte?

2. Nici românii nu erau toți, la origine, chiar atât de români.

Insidios, ca pe tot parcursul cărții sale, autorul ne sugerează că ar trebui să luăm în seamă că mai tot ce s-a realizat valoros la noi, s-ar datora străinilor, naturalizați abuziv în România și nu românilor băștinași. De parcă cineva care s-ar referi la I.L. Caragiale ar formula altfel decât I.L. Caragiale, mare dramaturg român.

Așa aflăm de la Lucian Boia că Eminescu nu prea ar fi român, sigur că I.L. Caragiale, Cantacuzinii, Rosseti au fost greci, Ghica albanez, Alecsandri probabil că a fost evreu, Nicolae Iorga este grec, arhitectul Ion Mincu, creatorul stilului neoromânesc în arhitectură este și el sârb.

În cele din urmă autorul afirmă la pagina 36 “Toți cei amintiți sunt, fără discuție, români.” Păi dacă asta crede, de ce a mai fost nevoie să consacre un întreg capitol acestor personalități sub titlul “Nici românii nu erau toți, la origine, chiar atât de români”?

3. În sfârșit, capitolul cel mai insinuant, provocator

și antiromânesc de-a dreptul a găsit să-l intituleze, sub semnul întrebării și prin asta al ingratitudinii „STAT NAȚIONAL UNITAR?”

Adică insinuează Boia, STAT NAȚIONAL UNITAR? De unde stat național unitar? De ce și pe ce vă bazați românilor când susțineți că v-ați constituit prin devenire firească, naturală, în stat național unitar?

Conceptul de stat național unitar consacrat României prin Constituție, dar și prin realitățile sale de structură etnică și religioasă, dar și de statornicia sa istorică pe acest teritoriu a fost și continuă să fie domeniul cel mai acut de controversă politică între structurile politice românești și maghiare din România și nu numai.

Ce este supărător de-a dreptul și greu de înțeles în această lucrare, aș spune chiar periculos, este maniera insiduoasă în care sunt aruncate jumătăți de adevăr în pagină, însoțite de concluzii ambigue, înșelător reparatorii, pe care autorul o folosește pentru a-și apropria perfid cititorul, a-l ține de partea lui în încercarea complice, nu știu cu cine, de a rescrie istoria românilor și a țării lor în concordanță cu interese plătite. Plătite nu știu cu ce, poate știe Iuda, dar eu sunt convins că Lucian Boia, săracul, este victima sindromului „ALTFEL”, care macină la rădăcina valorilor autentice ale societății românești de astăzi.

Probabil că Lucian Boia îndrăgostit peste măsură de sine, preocupat asiduu de tirajul aducător de foloase, nu a avut timp, să afle că valoarea unui istoric este măsurată de adevărul pe care îl promovează în scrierile sale.

Și istoricul poate fi „ALTFEL”, dar nu ca alternativă la adevăr. Din păcate, defăimarea românilor de către români a devenit o modă nenorocită, un fel de a fi altfel decât e necesar și drept să fii.

Într-un interviu televizat recent, întrebat ce ar scrie pe prima pagină a unui manual de istorie a românilor dedicat copiilor, academicianul Dinu C. Giurescu a spus “NOI suntem de-aici. Suntem datori să construim mai departe această țară. Să nu-ți fie frică să te bați pentru ea.”

Oare sindromul “ALTFEL” are un leac? Cu siguranță că are, trebuie doar căutat. Invit cititorii să-l căutăm împreună.

Ion Pavel

DIN CULISELE ISTORIEI NECENZURATE:

dr. Ion Constantin „Problema Basarabiei în discuțiile româno-sovietice din timpul Războiului Rece 1945-1989”

Prolific autor al unor volume de referință pe tema istoriei Basarabiei și a Poloniei, **dr. Ion Constantin** a publicat recent o consistentă lucrare (344 pagini) referitoare la modul în care a fost abordată în cadrul raporturilor româno-sovietice din timpul Războiului Rece sensibila problemă a Basarabiei și Nordului Bucovinei, teritorii ocupate de URSS după cel de-al doilea Război Mondial.

Academia Română

ION CONSTANTIN

PROBLEMA BASARABIEI
ÎN DISCUȚIILE ROMÂNNO-SOVIETICE
DIN TIMPUL RĂZBOIULUI RECE
1945-1989

Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului

Apărută în colecția „Studii” a prestigiosului Institut Național pentru Studiul Totalitarismului din cadrul Academiei Române, cu un Cuvânt Înainte semnat de profesorul universitar doctor Ioan Scurtu, șeful Secției de Istorie a Academiei Oamenilor de Știință, lucrarea tratează tema propusă dintr-o amplă perspectivă cronologică, fiind structurată în douăsprezece capitole cu titluri sugestive și incitante, care te îndeamnă la o lectură atentă.

Autorul susține că, după instalarea comunismului în România și transformarea țării noastre într-un stat-satelit al Uniunii Sovietice, problema Basarabiei și a Nordului Bucovinei a fost practic abandonată de regimul de la București, în tot acest timp, complexa sarcină a afirmării și susținerii adevărului și dreptului istoric românesc asupra teritoriilor ocupate de URSS fiind asumată de intelectuali și foști politicieni români aflați în exil.

În acea perioadă, România era ocupată de trupele sovietice, impunându-i-se regimul stalinist. Ca urmare, în problema Basarabiei a fost propagat **punctul de vedere sovietic**: în 1812 Basarabia a fost eliberată de

sub jugul Imperiului Otoman, în 1918 armata regală română a ocupat Basarabia, în 1940, Basarabia a fost eliberată de sovietici, în 1941 generalul Antonescu, aliat cu Hitler, a ocupat acest teritoriu, care a fost eliberat de Armata Roșie, iar Republica Sovietică Socialistă Moldovenească face parte și se dezvoltă în marea familie a Uniunii Sovietice (sic!).

După circa un deceniu și jumătate, liderii politici de la București au reușit să scape de încorsetarea Kremlinului, obținând retragerea trupelor sovietice în 1958 și apoi afirmându-și politica de independență prin *Declarația* din aprilie 1964. Ca urmare, ***problema Basarabiei u căpătat noi dimensiuni***, iar istoricii români au abandonat abordarea din timpul lui Roller, încercând să promoveze o imagine cât mai apropiată de adevărul istoric.

Pe baza unor documente de arhivă, intrate de curând în circuitul științific, autorul relevă modul în care, după 1964, liderii comuniști români s-au implicat în discuții cu sovieticii pe tema Basarabiei, reamintindu-le acestora nu numai de rădăcinile românești ale Republicii Socialiste Sovietice Moldovenești, dar și de dreptul istoric al poporului nostru asupra provinciilor sale răsăritene răpite de URSS după cel de-al doilea Război Mondial. Schimbările de atitudine ale Bucureștiului în această chestiune delicată a raporturilor româno-sovietice s-au produs într-o manieră evolutivă, graduală, fiind determinate de o serie de factori obiectivi, precum retragerea trupelor și a consilierilor sovietici, schisma chineză în cadrul lagărului socialist ș.a.

Problema Basarabiei a apărut în discuțiile româno-sovietice, la nivelul cel mai înalt, pentru prima dată într-o formă explicită, în cadrul convorbirilor pe care o delegație oficială a României, condusă de prim-ministrul Ion Gheorghe Maurer (delegație din care făcea parte și Nicolae Ceaușescu), le-a avut la Pîțunda, în Crimeea, în ziua de 15 martie 1964, cu liderul sovietic Nikita Sergheevici Hrușciov.

Premisele unei politici tot mai independente a Bucureștiului față de Moscova au apărut încă din timpul regimului lui Gheorghe Gheorghiu-Dej, noul curs politic accentuându-se după 1965, odată cu alegerea lui Nicolae Ceaușescu în funcția de secretar general al PCR, și

culminând cu condamnarea invaziei trupelor unor țări membre ale Tratatului de la Varșovia în Cehoslovacia, în anul 1968.

Față de luările de poziție oficiale, ca și față de tot ceea ce putea reprezenta o contestare mai mult sau mai puțin directă a „drepturilor” sovieticilor asupra Basarabiei și Nordului Bucovinei, liderii de la Kremlin manifestau o susceptibilitate deosebită, adesea Moscova reacționând direct sau prin intermediul activiștilor locali din RSS Moldovenească. Urmând cu consecvență ordinele venite de la Moscova, conducerea comunistă locală de la Chișinău asigura tipărirea și distribuirea a numeroase materiale de propagandă menite să contracareze „naționalismul” românesc și să impună în continuare teza aberantă potrivit căreia moldovenii n-ar fi români.

Volumul valorifică documente extrem de utile pentru evidențierea modului în care, odată cu accentuarea cursului de independență al politicii românești, guvernul comunist din RSR a devenit ținta directă și sistematică a unor campanii propagandistice inițiate de „partidul-frate” din URSS, cel mai adesea prin intermediul comuniștilor din RSS Moldovenească.

În dezbateră complexă a relațiilor româno-sovietice în timpul regimului comunist, *autorul aduce în discuție conexiunile ample existente între acțiunile sovietice antiromânești și cele ale revizionismului maghiar, jocul la „două capete” al Moscovei în chestiunea Basarabiei și, respectiv, a Transilvaniei*, în baza unor noi documente de arhivă, parte dintre acestea provenind din fondurile unor instituții de profil din străinătate.

Dintre aspectele cele mai interesante cuprinse în această carte, menționăm pe cele referitoare la *activitățile specifice desfășurate de structurile informative românești în chestiunea Basarabiei*. Astfel, lucrarea relevă faptul că, la începutul anilor '70, în cadrul Direcției de Informații Externe (UM 0920) a DSS, a fost deschisă acțiunea „*Brândușa*”, având ca obiectiv principal culegerea de informații prin mijloace specifice, în vederea cunoașterii și documentării realităților din teritoriile românești ocupate de URSS după cel de-al doilea Război Mondial, a felului în care oficialitățile și istoriografia sovietică prezintă istoria poporului român, îndeosebi cea a Basarabiei, dar și a modului în care această chestiune se reflectă în studii, lucrări și mass media occidentale, inclusiv în publicații ale exilului românesc. *Scopul nemărturisit al acestor măsuri era*, desigur,

pregătirea condițiilor pentru ca, într-un moment favorabil, România să-și poată reîntregi frontierele cu Basarabia, Nordul Bucovinei, Ținutul Herța și Insula Șerpilor.

În același timp, tot la UM 0920, a fost deschisă acțiunea „***Dumbrava***”, având ca obiect de lucru cunoașterea modului în care istoria Dobrogei este prezentată de către oficialitățile și istoriografia din Republica Populară Bulgară, cât și în străinătate. În aceeași categorie de probleme, încă de la începutul anilor '60, structurile de Securitate cu competențe externe deschiseseră acțiunea „***Fortuna***”, având ca principal obiectiv cunoașterea, prevenirea și contracararea activităților organizațiilor revizionist-iredentiste maghiare care vizau Transilvania.

După reorganizarea aparatului de Securitate, în urma trădării rușinoase a generalului Ion Mihai Pacepa, aceste acțiuni/probleme au continuat să funcționeze în noua instituție înființată după destructurarea fostei Direcții de Informații Externe (UM 0920), respectiv Centrul de Informații Externe (UM 0544). Acțiunilor deja menționate li s-a adăugat una nouă, intitulată „***Adevărul***”, având ca scop cunoașterea modului în care este prezentată istoria poporului român în străinătate, în vederea combaterii și contracarării tezelor neștiințifice, a promovării adevărului istoric inclusiv prin posibilitățile diasporei românești din țările occidentale.

Prezentând aceste aspecte, autorul evidențiază faptul că „***exegeze viitoare elaborate în baza studierii noilor documente intrate în circuitul științific, existente la CNSAS și alte instituții de profil, ar putea aduce la lumină o serie de elemente interesante cu privire la astfel de acțiuni desfășurate de structurile informative românești în perioada regimului comunist, contribuind totodată la o mai corectă prezentare a caracterului și complexității activității organelor de Securitate***”.

Considerăm lucrarea drept o ***contribuție valoroasă, solidă ca informație, riguroasă ca tratare, nuanțată ca analiză***. Ea se adresează atât specialiștilor, cât și marelui public, putând constitui un mijloc de a cunoaște mai bine problematica trecutului și prezentului regiunii dintre Prut și Nistru, în cadrul raporturilor româno-ruse/sovietice. Asemenea lucrări ar putea furniza răspunsuri sau explicații la multe din dilemele și frământările actuale

legate de existența celor două state românești și viitorul acestora, în perspectiva împlinirii a o sută de ani de la Marea Unire, din 1918.

În final, ne raliem opiniei avizate a unuia dintre cei mai prestigioși cercetători ai Academiei Oamenilor de Știință – profesorul universitar dr.Ioan Scurtu: *„istoricul Ion Constantin demonstrează faptul că problema Basarabiei a fost una dintre cele mai importante în discuțiile româno-sovietice din anii Războiului Rece, care trebuie tratată în toată complexitatea sa, fără idei preconcepute și pe bază de documente”*.

Alexandru Omeag

NAZISMUL SUB LUPA EXPERTILOR GERMANI

(Corespondență specială din Germania)

În perioada 11 – 16 octombrie 2015 a avut loc Sesiunea nr. 15 600 a Asociației Internaționale Sonnenberg (ISA), dezbaterile fiind consacrate unei teme incitante, care continuă să stârnească interesul cercetătorilor și, în egală măsură, al opiniei publice generale: „Influențele de lungă durată ale național-socialismului în Germania. Regimul nazist și organizațiile sale de masă”.

*Revista „Periscop” a mai relatat în anii anteriori despre unele din activitățile prestigioasei ISA, membru al Academiei Europene e. V., care își desfășoară programele sub o deviză generoasă: „Să dialogăm; să înlăturăm ideile preconcepute; să ne înțelegem; să acționăm cu simț de răspundere”. Reportajul de mai jos, transmis de la fața locului, îl datorăm inimosului și talentatului nostru coleg și prieten **Petre Repcaru**, membru al ISA (Redacția).*

Lucrările simpozionului s-au desfășurat la sediul central al ISA – Sonnenberg International din Oberharz, landul Saxonia Inferioară.

La simpozion au participat 21 cetățeni germani (inclusiv patru referenți) și doi cetățeni români (subsemnatul și dl. Păsărică Ovidiu, consilier juridic la Primăria Sectorului 4 al Capitalei). Lucrările s-au desfășurat în limba germană, iar la finele lucrărilor fiecare dintre noi a

primit un atestat de participare la acest curs de instruire continuă susținut de către Uniunea Europeană.

În deschiderea lucrărilor, dl. Lutz Heinke, managerul simpozionului, a făcut o prezentare despre principalele manifestări radicale și populiste de

dreapta care au avut loc în ultimele luni în Germania. El s-a referit mai cu

seamă la atitudinea acelor cercuri care critică dur politica Guvernului Federal German, ca fiind prea tolerantă față de toate categoriile de imigranți.

În ce privește tema de bază a simpozionului, au fost prezentate două referate:

1. *Despre bazele ideologiei naziste – o viziune “criminală” asupra lumii și asupra societății omenеști. Urmărilor regimului nazist cuantificate în date statistice și consecințele lui politice în întreaga lume.*

Referent: Dl. Hasso Rosenthal, vechi membru al ISA – Sonnenberg, specialist în istoria Holocaustului.

2. *Organizațiile de masă ale Național-socialismului (ale socialismului “brun”). Ce a rămas parțial pozitiv în mentalitatea tinerilor membri ai acestor organizații.*

Referent: Wolfgang Tangemann din Hannover - Lehre, membru activ al ISA – Sonnenberg.

Prezentăm, în continuare, în sinteză, ideile principale din referatele celor doi experți:

I.1. Scurt istoric al regimului criminal nazist. Bazele lui ideologice

Bazele ideologiei naziste au fost puse de către Adolf Hitler (n. 1889 în Braunau/ Inn- Austria, mort la 30.04.1945) în lucrarea sa „*Mein Kampf*” (*Lupta mea*) scrisă în 1924 în închisoarea Landsberg. Aici el a fost încarcerat între anii 1923-1924 în urma unui puci nereușit împotriva guvernului bavarez, organizat împreună cu câțiva fruntași ai partidului nazist (NSPAD – Partidul muncitoresc național-socialist german), într-o berărie din München.

Adolf Hitler a fost Cancelar al Germaniei între 30.01.1933 și 30.04.1945, autointitulându-se și conducătorul („Führerul”) statului denumit al Treilea Reich German.

Ideologia nazistă s-a inspirat parțial și din fascismul italian al lui Benito Mussolini (n. 29.07.1883, d. 28.04.1945) care a creat prin propagandă și teroare statul fascist italian (1922 – 1943). Ideologia nazistă a prins rădăcini în Germania pe fondul speculării nemulțumirilor generale ale populației provocate de prevederile Tratatului de pace de la Versailles din

1919²³ și a situației critice în care se afla această țară la finele Primului Război Mondial: sărăcie și foamete generală cumplită, șomaj și inflație galopantă, întreaga economie demilitarizată, pusă sub control și obligată să plătească mari despăgubiri de război, mari teritorii pierdute în favoarea Franței și Belgiei (inclusiv regiunea industrială Ruhr), pierderea tuturor coloniilor, reducerea drastică a efectivului armatei și a înzestrării acesteia etc.

Republica de la Weimar (după numele orașului Weimar din Turingia), prima democrație parlamentară din istoria Germaniei, întemeiată de social-democrați și instaurată după intrarea în vigoare a Constituției²⁴, deși a inițiat unele reforme democratice, nu a reușit să rezolve problemele esențiale cu care se confrunta tânăra democrație germană.

La 19.01.1919 au loc pentru prima dată în istoria Germaniei alegeri libere prin vot universal, direct și secret (inclusiv femeile au votat). Partidul SPD a ieșit câștigător cu 37,9%, iar președintele său, social-democratul moderat Friedrich Ebert (n. 04.02.1874 la Heidelberg, d. 28.02.1925 la Berlin) devine președintele Republicii de la Weimar. Succesorul lui Friedrich Ebert în 1925 a fost Feldmareșalul Paul von Hindenburg (n. 02.10.1847, d. 02.08.1934), un politician conservator, militar de carieră, mult prea în vârstă și foarte bolnav.

Situația economică și problemele complicate din anii 1919 - 1920 au reapărut în condițiile crizei economice mondiale din anii 1929 - 1933 (șomajul în Germania, în ianuarie 1933, ajunsese la 6 milioane de oameni).

Alegerile parlamentare din 06.11.1932 au fost câștigate de către partidul nazist al lui Adolf Hitler cu 33,1%. Sub presiunea crescândă a demonstrațiilor formațiunilor paramilitare naziste, bătrânul președinte al Republicii de la Weimar, Feldmareșalul Paul von Hindenburg a încredințat conducerea puterii executive lui Adolf Hitler, numindu-l cancelar. Franz von

²³ Tratatul de la Versailles – impus Germaniei la 18.01.1919 de țările învingătoare. A fost semnat de Guvernul German la 28.06.1919.

²⁴ Constituția Republicii de la Weimar adoptată la 06.02.1919 în Adunarea Națională Constituantă a conținut multe elemente democratice pozitive (de exemplu, sistemul mixt electoral german), care au fost preluate și în 1949 când s-a întemeiat Republica Federală a Germaniei.

Papen, președintele partidului de centru aliat cu Hitler a ajuns vicecancelar, rămânând în această funcție până în 1937, când partidul său a fost dizolvat, iar el a fost trimis ambasador. Așa s-a stins prima democrație germană (Republica de la Weimar) și a luat ființă al Treilea Reich German.

Național-socialismul lui Hitler s-a bazat și a aplicat consecvent în practică falsă teorie a superiorității rasei germane („ariene”)²⁵ față de alte rase umane considerate inferioare. Conform acestei teorii, germanii trebuiau să conducă lumea într-un „Lebensraum” imens pe o durată de cel puțin 1000 ani. Adolf Hitler vedea cauza tuturor relelor din Germania în evrei (și de aceea ei trebuiau eliminați/ exterminați). Popoarele slave erau considerate de naziști doar forță de muncă ieftină necesară capitaliștilor germani.

În acest context istoric, favorabil unei dictaturi politice, regimul nazist a încercat să unească (și trebuie să recunoaștem că în mare parte a și reușit) toate clasele și păturile sociale din Germania într-o comunitate socială numită abstract „Deutsche Volksgemeinschaft” (colectivitate populară germană sau popor german). La baza acestui concept stă principiul conducerii unice de către un conducător („Führerprinzip”), care exclude orice opoziție, oricât de neînsemnată ar fi ea („*cine nu e cu noi, este împotriva noastră*” - era deviza lor).

În loc să dureze 1000 de ani, cum susținuse propaganda hitleristă, cel de-al Treilea Reich a durat doar 12 ani, din care aproape jumătate (șase ani) Germania a dus un război pustiitor pentru sine și pentru întreaga omenire.

Cuantificate statistic, urmările Național-socialismului se prezintă astfel:

a) Pierderi de vieți omenești datorate războiului:

- 55 milioane morți;
- 35 milioane răniți;
- 3 milioane dispăruți.

b) Pierderi omenești în rândul populației civile aflate în lagărele de concentrare, în lagăre de muncă forțată, deportați, refugiați, etc.:

---

²⁵ Adevăratul teoretician ideolog al NSPAD a fost Alfred Rosenberg (n. 12.01.1893 – d. 16.10.1945, spânzurat la Nürnberg). Acesta a fost membru fondator al NSPAD la care Adolf Hitler a aderat ulterior și a acaparat conducerea.

- 25 milioane morți, din care:
  - 7 milioane ruși;
  - 4,2 milioane polonezi;
  - 8,8 milioane germani, din care:
    - 6 milioane concetățeni evrei.
- c) **Războiul a costat în total economia mondială circa 1,5 miliarde dolari (la valoarea anului 1945)**
- d) **Urmările politice ale războiului:**
  - Divizarea Europei în două blocuri antagoniste, aflate într-un „război rece” ce îmbracă în prezent noi forme și aspecte în noul context geopolitic;
  - Izolarea și divizarea Germaniei în două state separate până la reunificarea lor din 3 octombrie 1990 („căderea zidului Berlinului”).
- e) **Războiul a avut și grave urmări în conștiința oamenilor:** a creat traume sufletești și de ordin moral datorate actelor de barbarie și teroare de nedescris săvârșite de către naziști în lagărele de concentrare și exterminare în masă din Germania și din țările ocupate din Europa.

I.2. Organizațiile de masă ale Național - socialismului („Socialismul brun”).

Precizăm că cele două organizații de masă naziste – ale tinerilor băieți germani între 14 și 18 ani, **HJ / „Hitler - Jugend” (Tineretul German)** și, respectiv, ale fetelor germane între 14 și 18 ani, **„Bund Deutscher Mädels” (Asociația Fetelor din Germania)** – au fost analizate și prezentate într-o sesiune Sonnenberg anterioară și nu au făcut obiectul sesiunii din octombrie 2015.

Wolfgang Tangemann, referentul acestei prelegeri, a prezentat următoarele organizații de masă naziste din timpul celui de-al Treilea Reich German și pe șefii acestora:

- **Die Deutsche Arbeitsfront („DAF” - Frontul German al Muncii)**

Organizație înființată și condusă de către Robert Ley, fost membru marcant al NSDAP și un mare admirator al politicii lui Adolf Hitler. El s-a

născut la 15.02.1890 în Rheinland și s-a spânzurat în închisoarea din Nürnberg la 25.10.1945, unde fusese încarcerat de către trupele americane de ocupație.

După ce a preluat puterea la 30.01.1933, Adolf Hitler a lichidat rând pe rând toți adversarii săi, a desființat toate partidele politice (cu excepția partidului unic NSDAP), precum și sindicatele germane, iar patrimoniul acestora (sedii, case de odihnă, conturi bancare însemnate, etc.) a fost preluat în întregime de către DAF.

DAF a devenit treptat cea mai largă organizație de masă din Germania celui de-al Treilea Reich, numărând în 1940 peste 25 milioane membri cotizanți și aproximativ 45.000 salariați/ funcționari proprii. Prin legea RAD („Reichsarbeitsdienstgesetz”) din 26.06.1935 a fost introdusă munca obligatorie pentru o durată de doi ani a tuturor tinerilor băieți germani între 18 și 25 ani (cu excepția celor care erau elevi ai școlilor militare sau erau angajați într-o instituție cu caracter militar).

În mod normal, după doi ani de muncă și educație prin muncă în cadrul DAF (de la 18 la 20 ani), un tânăr german era mobilizat în armată pentru satisfacerea serviciului militar obligatoriu. La circa 21 ani, orice tânăr german era pregătit fie ca militar de carieră, fie într-o meserie/ profesie oarecare.

Tinerele fete germane erau educate separat de băieți cu scopul de a deveni soții și mame model, capabile să asigure perpetuarea nației germane sănătoase și viguroase. Tinerii din DAF prestau munci, de regulă fizice, pe diverse șantiere de interes național sau regional în folosul patriei („Heimat”):

- drumuri (cu excepția autostrăzilor care aveau un program special de finanțare, proiectare și execuție²⁶)
- lucrări de îndiguiuri și asanări, construirea de bazine de înot descoperite, stadioane sportive și parcuri publice, etc.,

Tinerii erau cazați în condiții corespunzătoare, egale pentru toți, serveau masa și își petreceau timpul liber împreună după un program dinainte stabilit.

---

²⁶ Vezi „Org. Todt”

Propaganda nazistă se lăuda cu faptul că în baza legii RAD din 26.06.1935, orice tânăr dintr-o familie de muncitori poate locui împreună, poate mânca la cantina comună aceeași ciorbă („*Eintopf*”) și mărșalui împreună cu cazmaua la umăr alături de un fiu de patron, poate chiar al fabricii unde lucrează părinții săi.

De asemenea, propaganda nazistă se lăuda cu desființarea luptei de clasă, cu instaurarea păcii sociale (armonia claselor sociale). Propaganda se lăuda că tinerii sunt educați în spiritul conștiinței profesionale față de munca prestată în folosul patriei. Ea trebuie să fie o muncă bine planificată, bine organizată și executată la un nivel calitativ superior („*eine echte deutsche Wertarbeit*”, adică o muncă de calitate cu adevărat germană). Se mai preciza că cei ce prestează munca, respectiv serviciile, trebuie să fie respectați și remunerați corect și legal, după calitatea și cantitatea muncii depuse, respectiv a serviciilor prestate.

Prin legea din 20.01.1934, modificată și completată la 30.11.1934, numită „Legea de reglementare a muncii în Germania” („*Gesetz zur Ordnung der nationalen Arbeit*”), NSPAD a politizat complet activitatea în toate întreprinderile germane, indiferent de mărimea sau forma lor de proprietate. A creat o nouă jurisdicție a muncii („*Arbeitsgerichtsbarkeit*” und „*Soziale Ehrengerichtsbarkeit*”), prin care oamenii de încredere ai regimului nazist („*Vertrauensleute*”) participau împreună cu patronul societății comerciale/ al întreprinderii/ al fabricii, etc. în așa zisul „*Vertrauenstrat*” la rezolvarea problemelor de producție curente și de perspectivă.

„Politrucii” NSPAD, numiți „*Treuhänder*”, aveau dreptul de a supraveghea producția din fabrici, respectiv administrația din instituțiile germane și de a sancționa, inclusiv de a demite, respectiv trimite în judecată pe orice angajat, fie el muncitor, tehnician, inginer sau chiar pe patronul întreprinderii, respectiv șeful instituției, dacă acesta se făcea vinovat de săvârșirea unor nereguli grave cu bună știință, din culpă, din neglijență sau din incompetență.

Propaganda nazistă se lăuda că a introdus în economia germană principiul conducerii duble („*Doppelte Führung*”), o simbioză între capital și forța de muncă, ceea ce va anihila total lupta de clasă și va asigura pacea

socială, în folosul unei singure cauze comune: prosperitatea poporului german.

Această lege tipică pentru dictatura nazistă a fost abrogată la 30.11.1946 de către puterile militare aliate de pe teritoriul Germaniei (RFG a luat ființă în anul 1949).

După anii 1938 - 1939, când Germania a început în secret pregătiri febrile de război, activitatea tinerilor în cadrul DAF a scăzut simțitor, ei urmând să fie pregătiți în cadrul armatei și în producția de război. A rămas însă mentalitatea impregnată în conștiința lor privind:

- disciplina și spiritul de muncă în colectiv (în echipă), ceea ce implică colaborare, cooperare și coordonare;
- spiritul de economisire a resurselor („*die Sparsamkeit*”) de orice fel și la orice nivel;
- planificarea și organizarea judicioasă a muncii și a locului de muncă, cu respectarea strictă a normelor tehnice și de securitate a muncii, etc.
- respectul (prețuirea) față de muncă în general și față de cea fizică în special, atunci când ea este în mod conștiincios executată.

Facem precizarea că tinerii germani între 18 și 25 ani care prestau timp de doi ani muncă obligatorie în cadrul DAF pe șantierele țării se calificau la locul de muncă și primeau salariu consemnat în cartea de muncă („*Arbeitsbuch*”). Așa se face că toți tinerii germani aveau la bază cel puțin o calificare / o meserie.

- KdF („Kraft durch Freude”)

În traducere liberă aceasta înseamnă: Recuperarea/ refacerea forțelor și a energiei cetățenilor germani prin petrecerea plăcută a timpului lor liber.

Având în patrimoniul său multiple baze de tratament balnear, case de cultură, mijloace de transport etc., DAF se ocupa și de organizarea/ monitorizarea petrecerii timpului liber al membrilor săi.

Se organizau drumeții prin parcuri naționale și păduri, în zone special amenajate, tabere pentru copii și pentru tineret, excursii și tratament la case de odihnă și stațiuni balneo-climaterice, la cură „*Reha*” (reabilitare după operații, de ex.), plătită integral de către casele de sănătate, excursii în

străinătate, cu autocarele sau cu automobile proprii (cu predilecție în Italia vecină, în special la lacul „Garda”).

După ocuparea regiunii Sudete (10.10.1938, în urma Tratatului de la München), a Cehoslovaciei (prin formarea așa-zisului Protectorat asupra Boemiei și Moraviei, 15.03.1939), tot mai mulți germani frecventau renumitele stațiuni balneo-climaterice din „Karlsbad” (Karlovy- Yary), Marienbad, BadTeplice, Franzensbad, etc.

Din acele timpuri a rămas tradiția ca germanii să economisească bani tot anul pentru a putea merge vara în concediu undeva pe litoralul mărilor Sudului (Mediterană, Egee, etc.) sau iarna în Allgäu, în Garmisch-Partenkirchen sau în Berchtesgaden.

Aici la Obersalzberg, nu departe de granița cu Austria (țara lui natală), își construise Hitler, în 1928, renumita sa vilă cu terasă „Berghof”²⁷, ulterior renovată și extinsă, unde se strângea adesea întreaga conducere nazistă.

- **Organizația „Todt”**, denumită după numele celui care a înființat-o în anul 1933, Dr. Ing. Fritz Todt.

Deși nu a fost o organizație de masă, ci mai curând una paramilitară, ea are o însemnătate deosebită pentru construcția de autostrăzi („Autobahn”) în Germania, iar personalitatea șefului ei a marcat o perioadă de referință în istoria țării.

Fritz Todt s-a născut la 04.08.1891 în Pforzheim - actualmente Landul Baden - Württemberg și a murit în accident de avion la 18.02.1942 în apropierea Cartierului General al lui Hitler din Rastenburg („Wolfschanze”) din Prusia Orientală, astăzi Ketrzyn în Polonia. În mormântarea sa s-a făcut cu onoruri militare naționale, deși în ajunul morții avusese o discuție aprinsă cu Führerul.

A studiat la Technische Hochschule München, iar după terminarea Primului Război Mondial a obținut diploma de inginer constructor la Karlsruhe, cu teza: „Construcția drumurilor și asfaltarea corectă a

---

²⁷ La sfârșitul războiului vila a fost bombardată, iar în anul 1952 a fost demolată complet prin dinamitare de către autoritățile militare de ocupație pentru a șterge urmele fostului dictator.

acestora". Regulile cuprinse în această lucrare de referință în domeniul construcției drumurilor și asfaltării lor sunt valabile și astăzi²⁸.

La 05.07.1933 a fost numit de către Adolf Hitler Inspector General pentru proiectarea și construirea tuturor autostrăzilor din Germania („*Reichsautobahnplanung und Reichsautobahnbau*”), a tuturor drumurilor de interes național/ federal și a tuturor străzilor alpine/ montane. Ca mulți alți șefi naziști, Dr. Ing. Fritz Todt deținea în Berchtesgaden, la Ramsau, o mică dar frumoasă vilă/ casă de vacanță, amplasată într-un decor feeric.

La începutul anului 1941, Organizația Todt număra circa 12.000 angajați (toți cetățeni germani), ingineri și tehnicieni, maiștri și muncitori calificați aproape în toate meseriile de bază din domeniul construcțiilor.

Lucrările la construcția „străzilor Führerului”, cum erau denumite Autobahnen-urile, erau finanțate prin Deutsche Bank de la bugetul statului. Era instituit un control strict al proiectelor, al calității execuției lucrărilor, precum și al modului cum se cheltuiau sumele investite. Acest ultim control se exercita de către un corp specializat de inspectori bancari, din afara organizației Todt.

În anul 1938, Dr. Ing. Fritz Todt este numit *Reichsminister* pentru construcții, iar în 1940 *Reichsminister* pentru înarmare și producția de război. În această perioadă, Organizația Todt abandonează treptat construcția de autostrăzi și trece la execuția unor lucrări cu caracter strict militar: cazemate, buncăre, adăposturi fortificate, „*Atlantik Wall*” (după capitularea Franței în iunie 1940), uzine și centre de cercetare pentru arme secrete, etc.

După moartea lui Fritz Todt în 1942, atribuțiile acestuia au fost preluate de către tânărul arhitect, protejatul lui Adolf Hitler, Albert Speer. Acesta s-a născut la 19.03.1905 în Mannheim și a decedat la 01.09.1981, după ce a executat cei 20 ani în închisoarea din Spandau din Berlin, în urma condamnării primite la procesul de la Nürnberg (1946).

În anii '70 berlinezii îi ironizau pe americani, spunând ca au o armată de gardieni care păzesc un singur deținut la Spandau și anume pe bătrânul Rudolf Hess, fost secretar general al NSPAD (Nationalsozialistische Arbeiterpartei Deutschlands).

²⁸ A se vedea „*Deutsche Industrie Normen - DIN*” și diversele patente înregistrate

Pentru posteritate, organizația Todt nu rămâne cu amintirea fortificațiilor construite în Europa sau a zidului de apărare la țărmurile Atlanticului, ci cu rețeaua mare de autostrăzi care mai dănuie și astăzi.

În iulie 1933, propaganda de stat lansa lozincă: *Întâi să construim autostrăzi și apoi fiecare german va avea mașina lui personală. Aceasta nu va fi mai scumpă de 1000 RM (Reichsmark). În câțiva ani Germania va întrece America la numărul de automobile pe cap de locuitori!*

Adolf Hitler era un admirator al lui H. Ford și reciproc. Spre deosebire de H. Ford, Adolf Hitler, deși a îndrăgit încă din tinerețe mai ales automobilele tip sport, nu a posedat niciodată carnet de conducere auto și, în consecință, nu a condus niciodată singur mașina.

Din 1933 până la finele anului 1941, organizația Todt a construit în Germania 3819,70 km de Autobahn (autostrăzi). Majoritatea lor au legat capitala țării (Berlin) de marile orașe germane - centre industriale ca: Hamburg (Altona), Breslau, Dresden, Essen, Frankfurt/ Main, Halle, Hannover, Kassel, Köln, Königsberg, München, Nürnberg, Stettin, Stuttgart.

După război, rețeaua de Autobahn s-a extins și se extinde și în prezent. Tot mai multe drumuri naționale se lărgesc (se modernizează) și devin autostrăzi. Mereu apar pe harta țării autostrăzi noi, acolo unde înainte erau doar mlaștini sau drumuri de importanță locală. Personal am observat în lucru mari șantiere de construcții de poduri și viaducte pentru Autobahn ale unor firme germane de mare prestigiu ca: „Strabag” (firma „mamă” germană și nu cea care lucrează în România), concernul „Hoch - Tief” cu sediul în Essen, etc.

Din datele statistice prezentate pe internet reiese faptul că, la finele anului 2013, Germania ocupa locul doi în Europa (după Spania), cu 12.845 km de autostrăzi în funcțiune. Acest lucru înseamnă că, după război, germanii au construit doar 9.000 km liniari de autostrăzi, iar restul le-au moștenit dinainte de război. Le-au construit odată și bine! Despre performanțele Germaniei în acest domeniu, din care sunt lucruri de învățat, vom reveni într-un articol viitor.

Dipl. Ing. Petre Repcaru,
membru fondator al filialei „Amicii Sonnenberg în România”

PE SCURT DESPRE MIGRAȚIONISMUL ISLAMIC ÎN EUROPA DE AZI

Mă voi referi la fenomenul migraționist în Europa de pe poziția românului care privește, deocamdată, de pe margine, cu oarecare detașare, acest fenomen cu care se confruntă Europa acum.

O privire sistemică a fenomenului ne va ajuta să ajungem mai repede și mai ușor la înțelegerea acestei fracturi a istoriei prin reîntoarcerea Europei la starea de zonă agresată de năvăliri barbare la începutul Evului mediu timpuriu.

Așadar, voi încerca să punctez, pe cât posibil lămuritor, interpretarea și înțelegerea din perspectiva istorică a migraționismului, cauze, consecințe, concluzii la rece despre acest fenomen istoric repetitiv în noile condiții ale contemporaneității.

Neagu Djuvara spune că „trăim o nouă invazie barbară !” Nu știu dacă nu este prea dur spus! Să ne întoarcem la istorie.

În sec. IV-IX peste teritoriul Europei, covârșitor sub stăpânirea Imperiului Roman, au trecut valuri de barbari fără o credință și cultură structurate. Unele dintre triburile migratoare s-au stabilit în spațiile ocupate, altele s-au diluat în alte populații ale locului, cum ar fi cazul triburilor germanice sau slave.

Putem spune că migrațiile din sec. IV-IX au îngropat Antichitatea și au născut Evul mediu întunecat în Europa. Europa s-a făurit istoric și cu contribuția, scump plătită de băștinași, și cu participarea migrațiilor barbare.

Între cele două migrații, cea de atunci și cea de acum sunt deosebiri esențiale:

- Atunci, în sec. IV-IX, veneau pentru a dobândi cu forța mijloace de existență și gloria de învingători cu sabia, rămânând reci la suferințele provocate învinșilor;
- Acum vin, dau năvală, de foame și de frică, fluturând în loc de sabie, flamura solidarității Europei creștine și civilizate, cu suferința și nefericirea lor.

Oricât de toleranți am fi, și trebuie să fim, niște întrebări este necesar să le punem:

1. Oamenii aceștia, atât de mulți, fug către Europa numai din cauza ororilor

războiului și a foamei, sau sunt și puși să fugă?

În luna februarie 2015, cotidianul italian „Il Messagero” a publicat avertismentul statului islamic ; „vom trimite 500.000 de emigranți în Europa. Printre ei vom strecura și luptători ai Statului Islamic.”¹² Recentele atentate de la Paris confirmă.

2. Măcar din curiozitate punem și această întrebare.

Cei ce vin spre Europa de foame, din motive economice adică, de ce nu se duc spre țări chiar mai bogate decât cele europene: Arabia Saudită, Kuwait, Emiratele Arabe Unite sau Qatar? Foarte simplu, la solicitarea ONU pentru a primi o parte din acești imigranți, au răspuns: nu primim niciunul. Și asta în condiții de similaritate de credință, cultură și civilizație între părți. Și din nou întrebăm: De ce?

Interesul stabilității sociale o cer, o impun, ar fi răspunsul.

Eu cred că lumea politică de azi ar trebui să aducă într-un echilibru critic două stări de fapt, și anume pe deoparte presupusa, uneori adevărata discriminare Euro-Atlantică față de lumea islamică, iar pe de altă parte intoleranța împinsă până la fanatism a multor state și structuri islamice.

Nu cumva aceste milioane de refugiați (imigranți) sunt chiar produsul acestor intoleranțe și discriminări?

La vremea sa Napoleon zicea așa „Superioritatea lui Mahomed constă în faptul că a întemeiat o religie lipsită de iad.” După mai bine de două sute de ani, luând în calcul sălbăticia ISIS, am putea zice și noi „Astăzi, urmașii lui Mahomed promovează, produc iadul pe pământ fără milă și fără teama de Dumnezeu lor și al nostru.”

Din perspectiva globală situația creată de migrația islamică cere un răspuns strategic, global. Răspunsul tactic, adică măsurile paleative de limitare punctuală a fenomenului și consecințelor sale nu este suficient.

Este bine să limităm proporțiile unui incendiu, dar îl putem lichida numai dacă lichidezi sursa acestuia.

Să oprim migrația de acolo de unde se pornește – ajutând, sau chiar impunând măsuri de eliminare a cauzelor care o determină.

Din multiplele dezbateri și interpretări ale fenomenului migrațiunii musulmane în Europa se desprind două interpretări care nu se exclud una pe cealaltă:

- a) Migrația în sine constituie o problemă umanitară.
- b) Migrația actuală prin număr și vehemență reprezintă o provocare de

securitate pentru Europa.

O soluție echilibrată ar trebui să plece de la constatarea unei realități a structurii

migranților:

- refugiați de război.
- migranți economici.

La nivel european s-a conturat deja o decizie:

- refugiații de război să beneficieze de o găzduire temporară, nu intergrare.
- migranții economici să fie retrimiși în țările de origine.

De ce găzduire temporară și nu integrare? Pe termen scurt și mediu integrarea ar fi benefică pentru completarea forței de muncă îmbătrânite a Europei Occidentale, mai ales a Germaniei, de unde și toleranța excesivă a Angelei Merkel la declanșarea fenomenului. Benefică ar fi și pentru imigranți prin ameliorarea stării lor materiale și de securitate.

Dar pe termen lung?

Între musulmani și europeni există diferențe majore de religie, de cultură și civilizație, de morală, de precepte și constrângeri religioase în viața zilnică a comunităților.

Cine poate garanta armonizarea acestora – exigența și intoleranța fanatică a preceptelor religioase musulmane cu libertatea și toleranța, uneori excesivă, a europenilor? Și unii și alții vor să promoveze și să practice ceea ce îi definesc etnic și religios. De aici până la conflict mai este doar un pas.

Trebuie spus tranșant: nu poate fi vorba de integrare dacă părțile nu convin că niciuna dintre ele nu dictează celeilalte.

Dar, partea fanatică a Islamului așezată acum sub steagul Statului Islamic vine către noi europenii nu pentru a ne îmbrățișa, ci pentru a ne stăpâni, pentru a ne supune sub amenințarea iataganului. Una este să ceri ajutor, să asimilezi civilizația și alta este să vii pentru a te înstăpâni.

Din acest punct de vedere scepticismul europenilor cu privire la necesitatea și posibilitatea integrării se justifică.

În ce ne privește pe noi românii este bine să rezonăm la suferințele celor mai mulți dintre imigranți, mai ales copii, dar este musai să abordăm primirea de imigranți numai după ce analizăm lucid în ce măsură ne țin puterile să-i scăpăm pe acești oameni de frică și de sărăcie și fără a ne periclita propria securitate.

În concluzie, scopul declarat al islamiștilor radicali este crearea prin forță a Califatului Islamic mondial.

- Atentatele de la Paris sunt o probă că un război mondial, al treilea, asimetric, s-a declanșat.
- Este nevoie ca punctul 5 din Tratatul NATO să fie activat. Este drept și necesar.

X

Din păcate religia a redevenit motivul major de gâlceavă și suferință în lume, de tragică confruntare pe câmpul sărăciei și al intoleranței.

Oare până când?

Până când interesele economice și de putere ale părților vor intra în logica intereselor planetare ale lumii de azi bântuiră de resuscitarea istorică și isterică a intoleranței religioase și a globalismului tutelar sub sloganul nedecarat dar urmărit cu înverșunare și fără muștrare de cuget – *“Unul pentru toți și toți pentru unul, sub conducerea mea!”*

În loc de final invit cititorii să încerce a găsi răspunsuri la întrebările tranșante și fracturile de logică la cele consemnate mai jos:

- 1- Statul islamic (ISIS) are o strategie asumată: constituirea CALIFATULUI ISLAMIC MONDIAL prin teroare.
- Comunitatea internațională nu are încă o strategie definită și asumată organizațional pentru a împiedica acest fenomen.

- Care ar putea fi cauza întârzierii unei reacții decisive: incapacitatea armonizării intereselor marilor puteri sau complicitatea ascunsă a unora dintre acestea?
- 2- La ora actuală se estimează că ISIS ar dispune de aproximativ 40-50.000 de combatanți și cu aceștia terorizează o lume întregă prin acțiuni teroriste înfricoșătoare.
- Pentru combaterea și anihilarea lor prin acțiuni terestre specializate se estimează că ar fi nevoie de cel mult 20-25.000 de combatanți dotați și instruiți corespunzător teatrului de operațiuni din zonă.
- Cine are interesul ca acest lucru să nu se întâmple?
- 3- ISIS câștigă din tranzacții de petrol, la negru, din Siria, între 1,3 și 1,5 milioane de dolari zilnic.
- Oare nu se știe de unde vine țițeiul, unde se prelucrează și pe unde trec conductele pentru ca petrolul să ajungă în Siria?
- Cine este interesat ca această resursă financiară să nu fie tăiată?
- 4- Într-o fotografie făcută la 27 mai 2013 la Idleb, în nordul Siriei, alături de purtătorul de cuvânt al ISIS, Asu Nosa, liderul ISIS Makr Al Maḥdadi și purtătorul de cuvânt al Frontului NUSRA, Mohammed Nour, apare și senatorul american John McCain.
- Ce-or fi pus la cale cei patru?

Și câte alte întrebări și nelămuriri nu ar mai putea fi consemnate.

Ofensiva islamică în Europa prin migrație și terorism feroce reprezintă un pericol major pentru securitatea nu doar a Europei ci pentru întreaga lume.

Desigur, nu Islamul în ansamblul său ar trebui condamnat pentru teroarea la care este supusă lumea, dar un test parcă ar fi necesar. O dezbatere la nivelul ONU ar ajuta să se limpezească apele: cine pe cine susține și cu ce argumente. Construcția viitoare a Lumii are nevoie de această limpezire.

Ion Pavel

POLITICA KREMLINULUI ȘI EVOLUȚIA PREȚULUI ȚIȚEIULUI

Moto: „Cine nu ține cont de istorie merită să o repete”

Într-o analiză publicată la începutul anului 2015 prestigioasa revistă *The Economist*, releva existența unei corelații dintre agresivitatea politicii expansioniste a Kremlinului și evoluția situației economice din fosta URSS, respectiv actuala Federație Rusă.

Astfel, în luna decembrie 1979 trupele sovietice au invadat Afganistanul. Atunci, prețul țiteiului atingea un vârf de 101 dolari/barilul. Combinat cu creșterea vertiginoasă a producției de țitei din Siberia de Vest, acesta asigura Uniunii Sovietice venituri fără precedent.

7 ani mai târziu, prețul țiteiului a scăzut în jurul a 30 dolari/barilul, iar Mihail Gorbaciov a fost silit să apeleze la *Perestroika* și *Glasnost*.

Când a venit la putere Vladimir Putin, prețul țiteiului era de 25 dolari/barilul. La acea vreme, Rusia s-a declarat aliata Americii, nu s-a opus ferm extinderii NATO, iar evenimentele de la 11 septembrie 2001 au marcat începutul unei politici de apropiere de Statele Unite și NATO.

7 ani mai târziu prețul țiteiului a urcat la 105 dolari/barilul și Rusia a invadat Georgia iar relațiile cu America au ajuns la cel mai scăzut nivel de la sfârșitul Războiului Rece.

Datorită declanșării crizei financiare globale și scăderii în acest context a prețului țiteiului la 67 dolari/barilul, Rusia a acceptat, în anul 2009, inițiativa propusă de Statele Unite, de resetare a relațiilor.

Nu peste mult timp, concomitent cu creșterea prețului țiteiului și a încasărilor din exporturile de resurse energetice, Rusia a revenit la comportamentul de pe poziții de forță. Cea mai recentă și mai gravă aventură externă a Rusiei din Ucraina și anexarea Crimeii, de la începutul anului 2014, a avut loc într-un moment în care prețul țiteiului revenise la peste 100 dolari/barilul.

Prin urmare, este evident că prețul înalt al țiteiului a coincis cu creșterea agresivității sovieticilor, iar atunci când acesta a scăzut URSS a devenit mai democratică și mai prietenoasă față de Occident. Faptul că prețul țiteiului avea un impact major asupra politicii Kremlinului nu a constituit o surpriză la acea vreme, având în vedere că în economia centralizată lipsită de competitivitate a URSS încasărilor de pe urma exportului țiteiului și gazelor naturale reprezentau 67% din totalul veniturilor obținute. În loc să le folosească pentru dezvoltarea și

modernizarea țării sau să economisească bani pentru perioade mai puțin faste, guvernul sovietic a finanțat aventuri externe.

Fenomenul s-a repetat aproape tras la indigo în primul deceniu al anilor 2000. În prezent, prețul țițeiului a scăzut din nou la jumătate și rămâne de văzut dacă și în ce fel Rusia va deveni mai prietenoasă față de Occident și, mai ales, față de vecinii ei.

De altfel, dacă privim dincolo de istoria evoluției prețului țițeiului, vom vedea că avem de-a face cu un fenomen mai amplu. Decizia de a declara mobilizarea generală, care a atras declarația de război a Germaniei din luna august 1914, a fost luată pe fondul unei impresionante creșteri economice înregistrată de Rusia țaristă ca urmare a aplicării reformelor lui Stolîpin. De asemenea, revenirea în forță pe arena internațională a URSS, de la sfârșitul anilor 1930 și începutul deceniului 4 din secolul trecut, a avut loc în contextul finalizării politicii de industrializare și de mecanizare a agriculturii sovietice, inclusiv a aplicării după 1936 a măsurilor de creștere a nivelului de trai al populației, al căror artizan a fost Anastas Mikoian.²⁹ Este inutil să menționăm ce a urmat.

Autorii studiului susmenționat se întreabă dacă nu cumva Vladimir Putin încearcă să rupă corelația dintre politica Kremlinului și prețul țițeiului. Deocamdată, liderul de la Kremlin a oferit rușilor doar continuarea acțiunilor agresive ale Rusiei în Ucraina și mai nou în Siria, precum și euforia patriotismului imperial, încercând să le distragă atenția de la efectele prăbușirii prețului țițeiului și încetirii creșterii economice. Ca urmare, în perioada imediat următoare, susține *The Economist*, vom asista la o competiție dintre regimul Putin și prețul țițeiului, iar tabloul care se prefigurează nu va fi unul plăcut, cel puțin pentru Rusia.

Este clar pentru toată lumea că, deocamdată, Rusia nu poate să depășească efectele catastrofale pentru ea a corelației dintre ferestrele de oportunitate oferite de perioadele în care beneficiază de situații economice favorabile și aspirațiile imperiale profund implantate în cadrul elitei politice moscovite.

În timpul guvernării lui Mihail Gorbaciov, pentru a face față reducerii drastice a veniturilor obținute din exporturile de resurse energetice și încercând cu disperare să păstreze statutul URSS de supraputere, conducerea de atunci de la Kremlin a practicat o strategie „soft”. A făcut o serie de concesii politice și militare, în schimbul unor promisiuni din partea

²⁹ Sebag-Montefiore, *Stalin: Curtea țarului roșu* („Stalin: The Court of the Red Tsar”), New York, Editura Simon (2005)

Occidentului, care, în ultimă instanță, nu s-au materializat. Această tentativă a eșuat lamentabil soldându-se cu destrămarea URSS.

Cu toate acestea, redobândirea statutului de mare putere continuă să fie obiectivul conducerii de la Moscova, în condițiile în care se confruntă din nou cu un val al reducerii prețului țițeiului. Numai că de data aceasta, a fost aleasă o strategie de răspuns agresivă, în speranța că folosirea mijloacelor de presiune politico-militare vor prevala.

Presupunând că actualele acțiuni ale Rusiei vor fi încununate de succes, iar Occidentul va fi umilit și forțat să accepte pretențiile revizioniste, revanșarde și expansioniste ale actualei conduceri de la Kremlin, ne întrebăm în ce fel se va reflecta acest lucru în visteria Moscovei? Statutul de mare putere este extrem de costisitor, iar economia Rusiei, în condițiile menținerii unui preț scăzut al țițeiului, nu dispune de resursele economice necesare pentru a susține aspirațiile excesive ale elitei sale politice.

Actuala aventură în care elita rusă și-a antrenat țara este mult mai periculoasă decât reacțiile în situații similare cu care s-au confruntat în timpul guvernării lui Stalin și Gorbaciov. Primul s-a bazat pe himera superiorității sistemului social-politic comunist și mai ales pe o economie centralizată și autarhică, iar al doilea pe promisiunile de ajutor economic din partea Occidentului.

Pe ce se bazează însă Vladimir Putin? Doar simpla fluturare a amenințării cu folosirea arsenalului nuclear nu este suficientă. În ultimă instanță, menținerea, ca să nu mai vorbim de modernizarea acestuia, costă sume uriașe. De unde vor fi luate chiar și numai acestea?

B. Alexandru

VIZITA PAPEI FRANCISC ÎN AMERICA

Greu de realizat reforma dorită de preoți, greu de realizat reforma dorită de societatea civilă și greu de realizat reforma dorită de Francisc, dar și mai greu sunt de realizat toate cele trei reforme împreună

Așteptată cu oarecare încordare Vizita Papei Francisco în Cuba și SUA s-a desfășurat fără surprize sau cu surpriza că nu a produs surprize. Au existat câteva elemente de inedit și de culoare, dar acestea au fost produse mai degrabă de către gazdele suveranului pontif decât de către surprinzătorul papă.

Vizita în Cuba (19 – 22 septembrie)

Autoritățile cubaneze, deja specializate în organizarea vizitelor papale, după cele din 1998 și din 2011 când Ioan Paul II și Benedict al XVI au fost oaspeții Havanei, au luat măsurile necesare pentru a preîntâmpina orice posibile manifestări de protest pe timpul vizitei, operând mai multe zeci de rețineri și arestări la domiciliu printre persoanele cunoscute cu poziții critice la adresa guvernului, dar, pe de altă parte, l-a primit pe Francisc, ”misionar al mizericordiei” cu un decret al Consiliului de Stat al Republicii Cuba gata semnat prin care au fost eliberați din închisori 3 522 deținuți. Numărul eliberărilor a fost proporțional cu importanța acordată vizitatorului, fiind semnificativ mai mare decât cel din ocaziile similare anterioare (numai 200 de eliberări în 1998, respectiv 2900 în 2011) și a inclus deținuții în vârstă de peste 60 de ani sau sub 20 de ani fără antecedente penale, bolnavi cronici, femeii sau cei care urmau să fie eliberați condiționat în 2016.

Atenția aparte acordată de Havana Papei Francisc s-a datorat contribuției acestuia la restabilirea, după o întrerupere de 54 de ani, a relațiilor diplomatice dintre Cuba și SUA, contribuție apreciată în egală măsură de către ambele părți. Președintele cubanez Raul Castro, după vizita de mulțumire efectuată la Vatican, în mai a.c., se declarase nici mai mult nici mai puțin ca un admirator al lui Francisc pentru luările sale de poziție, pentru discursurile sale, pe care liderul cubanez le-ar fi citit în totalitate. ”Dacă va continua să vorbească în același fel, vă asigur că voi începe să mă rog din nou și că voi reveni la biserică” a mai declarat Raul Castro.

În legătură cu restabilirea relațiilor diplomatice dintre SUA și Cuba, scriitorul argentinian Pedro Jorge Solanas a reamintit recent o previziune făcută la modul ironic de Fidel Castro în anul 1973. Întrebat de un jurnalist (Brian

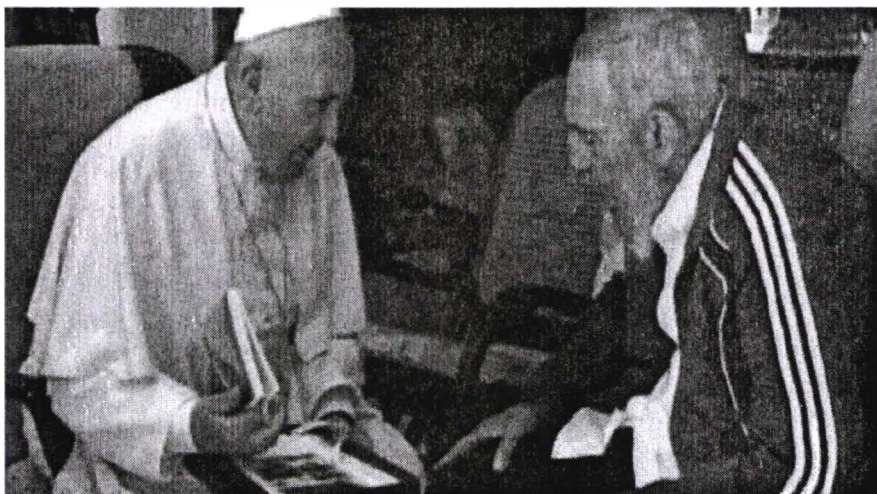
Davis) când crede că relațiile dintre Cuba și SUA vor fi reluate, Fidel Castro a răspuns: ”SUA va dialoga cu Cuba atunci când va avea un președinte negru și când papă va fi un latinoamerican”. Desigur, recenta restabilire a relațiilor diplomatice nu înseamnă mai nimic în planul practic, ci doar în cel de imagine. Atât SUA cât și Cuba aveau și până acum reprezentanțe diplomatice reciproce, numai că ele nu funcționau sub numele de ambasade, ci erau afiliate formal ca Secțiuni de Interese pe lângă ambasadele Elveției din cele două țări, deși fiecare avea sediu separat. Acum, aceste sedii, ale SUA la Havana și ale Cubei la Washington sunt încadrate cu același număr de diplomați, dar funcționează ca ambasade de sine stătătoare. Restul, până la restabilirea relațiilor economice, probabil că va mai necesita ceva timp.

Un element inedit al vizitei în Cuba l-a furnizat totuși Francisc. Chiar la sosire, în sala de protocol a Aeroportului José Martí din Havana, în data de 19 septembrie, a cerut introducerea în program a unui punct ce nu fusese nici negociat și cu atât mai puțin convenit de către echipele de protocol ale celor două părți: o întâlnire privată cu legendarul Fidel Castro. (Liderul revoluției cubaneze, Fidel Castro, astăzi în vârstă de 89 de ani, s-a retras din viața politică în 2008, fiind urmat la conducerea statului de fratele său Raul. De atunci Fidel duce o viață retrasă și nu acceptă vizite decât rareori și doar din partea unor personalități din viața internațională agreeate de el în mod deosebit, precum Hugo Chavez, Nicolas Maduro, José Mujica, Evo Morales, Gabriel García Márquez, François Hollande etc.)

Vizita la Fidel Castro s-a produs a doua zi, imediat după Misa începută la ora 9,00 în Piața Revoluției și înaintea Vizitei de curtoazie făcută Președintelui Consiliului de Stat și Consiliului de Miniștri al Republicii Cuba, Raul Castro, vizită convenită și trecută în programul oficial pentru orele 16,00 la Palatul Revoluției din Havana.

Întâlnirea cu Fidel nu a durat decât 30 de minute și a avut o încărcătură pur simbolică pentru vizitator, care, ca majoritatea latinoamericanilor, a privit întotdeauna cu interes și fascinație figura liderului revoluției cubaneze.

Ce a părut ciudat după această vizită a fost faptul că ziarul *Granma*, ziarul oficial al Partidului Comunist Cubanez, nu a suflat o vorbă despre întâlnirea Francisc – Fidel, abia *Juventud Rebelde*, un fel de fostă *Scânteia Tineretului* de la noi, a inserat știrea în câteva rânduri.

Ce a părut ciudat după această vizită a fost faptul că ziarul *Granma*, ziarul oficial al Partidului Comunist Cubanez, nu a suflat o vorbă despre întâlnirea Francisc – Fidel, abia *Juventud Rebelde*, un fel de fostă *Scânteia Tineretului* de la noi, a inserat știrea în câteva rânduri.

În rest, toate mesajele Papei în Cuba s-au axat pe îndemnul la dialog, dialog pe care l-a sugerat atât la exterior cu vecinii din nord, cât și la interior cu cercurile opozante. Nu s-a întâlnit cu liderii opoziției, spre nemulțumirea acestora, și nu a făcut declarații tranșante, apreciind că procesele din Cuba sunt în desfășurare și că ele nu trebuie bruscate.

În planul relațiilor externe cu alte țări, Papa a trimis din Cuba un nou îndemn columbienilor pentru a finaliza și pune în practică acordurile de pace dintre guvern și FARC (guerila columbiană), acorduri care au fost mediate de Havana și susținute de Papa.

Surprinzător pentru unii observatori a fost refuzul lui Francisc de a acorda în Cuba o audiență privată unui președinte sud-american, cu atât mai mult cu cât acel președinte sud-american era chiar președinta Argentinei, compatrioata sa Cristina Kirchner. Aceasta îl mai vizitase pe Papă și în iulie, când acesta se afla în Paraguay, după alte două vizite pe care i le făcuse la Vatican. Insistența președintei argentinienne de a se întâlni în repetate rânduri cu suveranul pontif a fost legată de alegerile prezidențiale de anul acesta din Argentina, alegeri în care s-a dat o luptă acerbă între candidatul puterii și cel al opoziției, luptă în care Francisc nu a dorit să se implice în nici un fel, conform repetatelor sale declarații.

Vizita în SUA (22 – 26 Septembrie)

Marti 22 septembrie avionul companiei Alitalia ateriza la Baza Aeriană Andrews de la periferia Washingtonului aducându-l pe liderul bisericii catolice în prima sa vizită oficială în SUA.

Conform *American Religious Identification Survey*, în SUA 76% din locuitori sunt creștini, dar majoritatea de 51% sunt protestanți și numai 25% sunt catolici. Însuși președintele Obama aparține unei confesiuni protestante (ca de altfel toți președinții americani cu excepția lui John Kennedy care era catolic) și nu o confesiune protestantă dintre cele cu orientare relativ condescendentă față de Roma, precum luteranismul sau anglicanismul, ci una de extracție puritană puternic anti-papală. Cu toate acestea, la scara avionului, liderul celor peste 1 200 milioane de catolici din întreaga lume, Papa Francisc, a fost întâmpinat de președintele protestant al SUA, Barack Obama, împreună cu familia (soția și cele două fiice), de vicepreședintele Joe Biden împreună cu familia, într-un neobișnuit gest de curtoazie. Este pentru prima dată de când se află la Casa Albă că președintele Obama primește la aeroport un demnitar.

Gestul se datorează, în primul rând, pentru unele dintre afirmațiile îndrăznețe ale lui Francisc, afirmații care, în nici un caz, nu pot fi exprimate de la Casa Albă, chiar dacă, în parte, sunt sentimental împărțășite, (de urmărit în viitor pozițiile lui Barack Obama după ce acesta va pleca din fruntea executivului american); apoi pentru contribuția papei la procesul de normalizare a relațiilor cu Cuba; pentru temperarea eventualelor declarații acide pe care papa ar fi putut să le susțină de la tribuna congresului american la adresa SUA; pentru contracararea atitudinii ostile a republicanilor față de persoana lui Francisc, pe care l-au etichetat în toate felurile, de la papă al Americii Latine și papă peronist, până la papă marxist cu mesaj socialist și anticapitalist; pentru transmiterea către poporul protestant american a unui mesaj de cuviință și ospitalitate față de înaltul vizitator catolic; pentru obținerea sprijinului suveranului pontif, chiar și numai în mod tacit, în problema familiilor gay, problemă care frământă puternic societățile vestice inclusiv cea americană, în perspectiva Sinodului 15 dedicat familiei ce urma să se desfășoare la Vatican la sfârșitul lui octombrie; pentru obținerea sprijinului în problema emigranților, domeniu în care măsurile reformatoare ale lui Obama sunt sistematic blocate de republicani.

Și Papa Francisc a răspuns cu înțelegere și cumpătate provocărilor și solicitărilor primite direct sau în subliminal în turneul american.

1. În discursul de la Casa Albă a abordat problema emigranților amintind faptul că și el este fiu de emigrant, iar America întregă este opera emigranților. S-a declarat susținător convins al "instituțiilor căsătoriei și familiei în acest moment critic din istoria civilizației noastre", neprecizând însă ce înseamnă *instituțiile căsătoriei*", ce și din ce se compune *familia* și din ce punct de vedere apreciază că civilizația noastră trece printr-un moment critic. A vorbit despre necesitatea respectării drepturilor individuale și religioase, menționând că acestea sunt valori de preț ale Americii. L-a lăudat pe Obama pentru eforturile făcute pentru a impulsiona inițiativele de reducere a poluării.

A evocat nevoia de integrare în societate a păturilor defavorizate, subiect care s-a potrivit perfect cu noua lege a asigurărilor de sănătate pe care Obama încercă să o impună în ciuda opoziției repu-

blicane și, ca și în discursurile din Cuba, a pledat pentru dialog, reconciliere, justiție și libertate.

Obama, în discursul său de răspuns, printre altele a elogiat rolul liderului Bisericii Catolice în procesul de reducere a tensiunilor dintre SUA și Cuba, cu aluzie la propunerile sale blocate în Congres de republicani de a se elimina legislația de împiedicare a relațiilor economice cu Cuba.

2. **Prezența papei în Congresul american**, așa cum era de așteptat, a întâmpinat reacții diverse. Din partea conservatorilor republicani, congressmanul Paul Gosar a apreciat că Papa Francisc utilizează o *falsă știință* pe care o propagă prin poziția sa asupra mediului înconjurător și că, în general, utilizează o retorică *socialistă*. Gosar a hotărât să boicoteze sesiunea, din motivele menționate și pentru a transmite mesajul că "atunci când papa vorbește ca un politician de stânga atunci el trebuie să se aștepte a fi tratat ca atare".

Alți conservatori, în majoritate protestanți nu s-au împăcat nici ei cu ideea ca un lider spiritual de talia papei să fie invitat în Congres pentru a

exprima idei care coincid cu cele ale președintelui Obama pe care republicanii îl combat zi și noapte.

Dar și în Congres papa a fost "cuminte". A preamărit America, *pământul celor liberi și patria celor curajoși*, a subliniat rolul aleșilor poporului americani de *a apăra și păstra demnitatea cetățenilor urmărind în mod constant și exigent binele comun*, a elogiat figuri publice din istoria poporului american precum, Abraham Licoln (președintele eliberării sclavilor), Martin Luther King (apărătorul drepturilor civile și politice ale afro-americanilor), Dorothy Day (nonconformistă trecută la catolicism și fundatoare a Mișcării Muncitorului Catolic, mișcare pacifistă de sprijinire a celor săraci și fără adăpost) și Thomas Merton (poet, militant pentru drepturile civile, justiție socială și dialog interreligios), personaje care *prin activitatea lor au plăsmuit valori fundamentale ce s-au imprimat pentru totdeauna în sufletul poporului american*.

Nu a scăpat, totuși, prilejul de a deplânge criza refugiaților din Europa care se sumează migrației economice sud-americane către nord, crize care se datorează inechităților egoiste și a îndemnat spre soluții de rezolvare globală și eficientă, care să asigure securitatea tuturor, pentru că *dacă vrem securitate pentru noi trebuie să oferim securitate și altora; dacă vrem viață, trebuie să asigurăm viața; dacă vrem oportunități, trebuie să dăm oportunități și altora*, să ne conducem după principiul *nu fî altuia ce ție nu-ți place să ți se facă*.

De asemenea, după ce a făcut un apel pentru intensificarea luptei contra sărăciei, a pus retoric întrebarea *de ce sunt vândute arme letale celor care urmăresc să producă suferințe sociale și individuale imense*, după care a venit dramatic cu răspunsul știut de către toată lumea: *pentru bani*.

Despre familie, s-a pronunțat din nou. *După ce a declarat ferm și fără echivoc că familia este astăzi amenințată, poate mai mult ca niciodată, și din interior și din exterior, că relațiile familiale fundamentale sunt puse sub semnul întrebării, precum și însuși fundamentul căsătoriei și al familiei*, a încheiat ambiguu spunând că el nu poate decât *să confirme nu doar importanța, ci și, mai ales, bogăția și frumusețea traiului în familie*, evitând să precizeze la care familie se referă, la cea tradițională sau la cea care tinde să fie impusă de modernitate, demonstrând cât de greu îi este, totuși, reformatorului papă să reformeze unele fundamente creștine.

La final, spre satisfacția întregii audiențe a încheiat cu *God bless America*.

3. Un alt moment așteptat a fost **vizita papei la Organizația Națiunilor Unite**. Aici, neexistând un interlocutor direct, ci unul difuz și

adesea confuz, a permis papei să reia tonul său critic. A trecut în revistă temele preocupante ale contemporaneității, precum sărăcia, protejarea mediului ambiental și modificările climatice, excluderea economică și socială, comerțul cu organe umane, exploatarea sexuală, traficul de droguri și arme, terorismul și crima internațională organizată, tendința politicianilor către un declaraționism liniștitor cu efect de tranchilizare a maselor, după care a șarjat:

Fără recunoașterea unor limite etice naturale de netrecut și fără actualizarea imediată a etapelor dezvoltării umane generale, idealul de "salvare a generațiilor viitoare de flagelul războiului" (Preambulul Cartei ONU) și "promovarea progresului social și creșterea nivelului de viață în condiții de libertate,, (Idem) ne paște pericolul rătăcirii într-un miraj amăgitor sau, chiar mai și rău, al instaurării unui climat de cuvinte goale care să servească drept scuză pentru orice abuz sau act de corupție sau pentru a promova o colonizare ideologică prin intermediul impunerii unor modele și stiluri de viață anormale, străine de identitatea popoarelor și, în ultimă instanță, iresponsabile.

Dacă se respectă Carta Națiunilor Unite cu transparență și sinceritate, fără intenții ascunse, ca punct de referință obligatoriu pentru actul de justiție, și nu ca instrument de escamotare a unor intenții nelegitime, se poate obține ca rezultat pacea. Dar dacă se confundă norma cu un simplu instrument de care să te folosești doar atunci când îți vine bine, se deschide o adevărată cutie a Pandorei cu forțe de necontrolat care dăunează grav populațiile lipsite de apărare, ambientul cultural, inclusiv ambientul biologic.

Scopurile declarate în Preambulul Cartei ONU, acelea de instaurarea în lume a unui climat de pace, soluționarea pe calea pașnică a controverselor și dezvoltarea relațiilor de prietenie între state, contrastează puternic cu ceea ce se întâmplă în practică. Proliferarea armelor, în special al celor nucleare, la care asistăm de ani de zile, constituie o fraudă, o negare a întregului eșafodaj al Națiunilor Unite, care vor ajunge să se fie Națiunile Unite prin teamă și neîncredere.

În continuare a deplâns situațiile din Orientul Mijlociu, din nordul Africii, Ucraina, Siria, Irak, Libia, Sudan, regiunea Marilor Lacuri, consecințe negative ale intervențiilor politice și militare neordonate între membrii comunității internaționale.

Corupția a penetrat diferitele nivele ale vieții sociale, politice, militare, artistice și religioase, generând o structură paralelă care pune în pericol credibilitatea instituțiilor.

Din *Laudato Si* a citat paragraful 223 conform căruia Lumea contemporană aparent conexă trece printr-un crescând și susținut proces de

fragmentare socială care pune în pericol însușii fundamentul vieții sociale și ne împinge spre o confruntare generalizată a unora cu ceilalți pentru promovarea și apărarea intereselor particulare.

Cu concluzia - îndemn că *Națiunile Unite pot asigura un viitor sigur și liniștit generațiilor viitoare, dacă reprezentanții statelor vor ști să lase deoparte interesele sectoriale și ideologice și să caute, într-adevăr realizarea binelui comun*, papa și-a încheiat discursul din 25 septembrie 2015 ținut la Organizația Națiunilor Unite.

4. Întâlnirea cu comunitatea hispanică și alți imigranți, din 26 septembrie 2015, ținută la Independence Hall - Filadelfia, locul Declarației de Independență din 1776, a fost așteptată cu emoție atât de adversarii cât și de aliații lui Francisc. Se afla în locul potrivit de unde ar fi putut să reia cu succes temele sărăciei, ale inechității și excluziunii sociale sau ale discriminării, în fața unui auditoriu care se constituia în demonstrația vie a celor spuse.

Nu a făcut-o. Din contră, a lăudat *efortul constant* al poporului american de a împlini principiile de libertate și de egalitate proclamate de înaintașii americani, victoriile democratice dobândite în abolirea sclaviei, în extinderea dreptului la vot, *dezvoltării mișcării muncitorești, eliminării oricărui tip de rasism și prejudecăți față de sosirea ulterioară de noi emigranți*, care au făcut din Statele Unite un model al democrației. În continuare a avut cuvinte de apreciere pentru libertatea religioasă de care se bucură toate cultele și credințele în Statele Unite.

O nuanță nouă a fost strecurată, în final, prin îndemnul adresat imigranților sosiți pe pământul american de a nu-și uita tradițiile din locurile de unde vin, de a nu se rușina de aceste tradiții pentru că ele au darul să îmbogățească cultura și viața noii comunități în care s-au încadrat, așa cum s-a întâmplat și la începuturile creării poporului american. În plus, în felul acesta, globalizarea de care atât se vorbește în zilele noastre, nu va evolua către o uniformitate unidimensională care să elimine diferențe și tradiții în căutarea unei unități de suprafață, ci se va realiza printr-o uniune care să respecte particularitățile și proprietățile fiecărei persoane în parte și fiecărui popor, o globalizare care să asigure tuturor bunăstare și pace.

5. Tot în 26 septembrie, cu ocazia Zilei Familiei, papa a ținut un **discurs în B. Franklin Parkway din Filadelfia**, discurs care, așa cum era și firesc, a avut în centru problema familiei. Tema a fost abordată cu patimă și fără echivoc, cu sublinierea din start a rolului determinant al familiei în societate: *o societate poate deveni puternică, poate crește bună, poate crește frumoasă, poate fi adevărată și se poate edifica numai având la bază familia.*

Familia în înțelesul ei clasic: *Cel mai frumos lucru pe care l-a făcut Dumnezeu – Biblia o spune – a fost Familia. A creat bărbatul și femeia și le-a dat totul; le-a dat lumea: "Creșteți, înmulțiți-vă, cultivați pământul faceți-l să rodească, faceți-l să producă". Toată iubirea pe care a pus-o în Creația Sa, Dumnezeu a dăruit-o unei familii. Toată iubirea, toată frumusețea și tot adevărul le-a pus în familie.*

Însuși pe fiul său, Dumnezeu l-a trimis într-o familie. Isus Cristos a intrat în lume printr-o familie.

Familia este iubire și este înțelegere. *Familia are cetățenie divină. Familia este o fabrică de speranță, speranță de viață și speranță de înviere.*

Familia nu înseamnă doar soful și soția, înseamnă soful și soția alături de copii și de bunici. Copiii sunt viitorul, sunt forța care ne duce spre mai departe. Sunt aceia în care ne punem speranța. Bunicii sunt memoria familiei. Un popor care nu știe să se îngrijească de copii, un popor care nu știe să-și îngrijească bunicii este un popor fără viitor, pentru că nu are nici forța nici memoria care să-l ducă mai departe.

Mesajul sintetizat al discursului a fost lansat în finalul discursului când papa a făcut un apel dramatic pentru apărarea valorilor tradiționale ale familiei: *Să îngrijim familia. Să apărăm familia pentru că aici se joacă viitorul nostru.*

6. O altă întâlnire realizată pe pământul american a fost cea de la Seminarul San Carlos Borromeo cu **victimele abuzurilor sexuale**.

Deplângând faptele reprobabile petrecute de-a lungul timpului, datorate unor membri ai bisericii, papa s-a angajat *să meargă întotdeauna pe firul adevărului oriunde acesta l-ar putea duce și să ceară socoteala cuvenită clerului și episcopilor pentru acțiunile lor, atunci când nu protejează sau când abuzează de minori.*

7. Promisiunea a fost reluată sub formă de atenționare și amenințare **la reuniunea din 27 septembrie cu episcopii invitați să participe la Întâlnirea Mondială a Familiilor ce avea să se desfășoare în octombrie 2015, la Vatican: Mă simt covârșit de rușinea provocată de persoanele care având ca sarcină protejarea acelor minori i-au violat și le-au provocat daune grave. Crimele și păcatele de abuzuri sexuale nu mai pot fi ținute în secret, iar eu mă angajez să veghez cu maximă vigilență ca biserica să-și facă datoria de a-i apăra pe minori și promit că toți responsabilii vor da socoteală.**

Scopul principal al reuniunii cu episcopii invitați la Întâlnirea Mondială a Familiilor a fost acela de a le transmite poziția pe care papa ar dori ca ei să o

adopte la Întâlnire și anume, acela de a apăra familia tradițională și a pleda pentru întărirea ei.

În acest sens a atras atenția că Fără familie, nici biserica n-ar mai exista: nu va putea să mai fie ceea ce trebuie să fie, adică semnul și instrumentul unității genului uman.

Desigur, modul nostru de a înțelege lucrurile, modelat de unitatea dintre forma bisericească a credinței și experiența conjugală a frumuseții binecuvântate prin căsătorie, nu trebuie să ne facă să uităm transformările din contextul istoric, cu incidență în cultura socială și din păcate și în cultura juridică, din contextul legăturilor familiale care ne ating pe toți, credincioși sau nu. Până nu demult, trăiam într-un context social în care afinitatea dintre instituția civilă și cea creștină era puternică și bilateral acceptată, coincideau în mod substanțial și se susțineau reciproc. Astăzi nu mai este așa.

Astăzi lumea s-a convertit într-un shopping unde se vinde orice mai puțin încredere. Ceea ce pare a fi cel mai important în ziua de azi este să aderi la ultima tendință sau manifestare. Inclusiv în sfera religioasă. Importanța a tot și a toate este dată de consum. Apare o cultură socială care aruncă tot ceea ce nu servește sau nu satisface gustul consumatorului.

Situația existentă generează o rană culturală profundă: însingurarea acută care cuprinde tot mai multe persoane. Oferta societății noastre de astăzi este alergarea după un "like" sau după creșterea numărului de "followers" dintr-una din rețelele de socializare.

Pentru a îndrepta lucrurile nu este de ajuns să ne lamentăm, să anatemizăm prezentul și să preamărim trecutul. Preoții trebuie să fie alături de oameni, să le fie apropiați, să le ridice spiritele, să le explice Evanghelia.

Această cultură a consumului atacă, printre altele, și familia. Împinge tinerii către timiditate, slăbiciune și superficialitate. Unii dintre ei interiorizează o teamă inconștientă care-i opresc să își urmeze impulsurile cele mai frumoase, cele mai înalte și, de asemenea, cele mai necesare, acelea de a-și funda o familie. Alții nu o fac din cauza lipsurilor materiale, iar alții din comoditatea oferită de prea multe mijloace și posibilități. Aici trebuie să intervină preotul și să trezească tânărul la realitate, să îl ajute să se cunoască, să își descopere menirea și drumul.

Familia, și-a încheiat discursul suveranul pontif, trebuie încurajată, protejată și întărită, pentru că familia transformă lumea și istoria ei, iar preoții sunt chemați să sprijine înfăptuirea acestei opere.

A fost ultima activitate din agenda vizitei Papei în Statele Unite, încheiată duminică 27 septembrie 2015.

Papa Francisc nu demisionează

Dacă turneul efectuat de Francisc în Cuba și SUA s-a desfășurat în limite relativ normale, cunoscând de acuma ”stilul Bergoglio”, surprizele au început să apară după încheierea lui:

1 - Pe 2 octombrie, la mai puțin de o săptămână după încheierea turneului cubano-american și la numai două zile înainte de începerea celei de a XIV-a Adunări Generale Ordinare a Sinodului Episcopilor dedicată familiei³⁰ (4 – 25 octombrie 2015), preotul polonez Krzysztof Charamsa, membru al Congregației pentru Doctrina Credinței (instituție a Vaticanului menită să apere corectitudinea aplicării doctrinei catolice a bisericii) a declarat într-un interviu acordat ziarului italian Corriere della Sera: *Vreau ca Biserica și comunitatea mea să știe cine sunt: un preot homosexual, fericit și orgolios de identitatea mea. Sunt pregătit să suport consecințele, dar este momentul ca Biserica să deschidă ochii și să înțeleagă faptul că soluția pe care o propune, aceea de abținere totală de la iubirea trupească este inumană”*.

În continuarea interviului, Charamsa a îndemnat pe cei *nenumărați sacerdoși homosexuali care nu au curajul să facă un gest de eliberare* să-l imite.

A doua zi, pe 3 octombrie, Krzysztof Charamsa a fost expulzat de Vatican din toate instituțiile sale. Și-a păstrat calitatea de sacerdote asupra căreia, însă, superiorii săi din Polonia urmează să se pronunțe.

Gestul preotului polonez, în ajunul deschiderii Sinodului dedicat familiei a venit să pună presiune pe participanți pentru adoptarea unor poziții favorabile atât în problema celibatului obligatoriu al preoților catolici cât și a homosexualilor.

2 - În data de 5 octombrie, apărut în presa din Italia o scrisoare semnată de 13 cardinali în care aceștia protestează împotriva metodologiei de desfășurare a lucrărilor Sinodului Familiei (4 – 25 octombrie), stabilită de însuși papa Francisc, prin care s-ar urmări manipularea rezultatului sinodului în sensul aprobării propunerii de a permite accesul în comuniune a persoanelor divorțate și recăsătorite.

---

³⁰ Cea de a XIV-a Adunare Generală Ordinară a Sinodului Episcopilor s-a desfășurat la Vatican în perioada 4-25 octombrie 2015 și a fost așteptată cu multă încordare pentru deciziile pe care unii la așteptau și de care alții se îngrozeau. Este vorba despre acceptarea divorțului, căsătoria homosexualilor, ridicarea interdicției preoților de a se căsători și libertatea de opțiune la avort a femeii. Din cele patru teme nu a fost dezbătută decât legislația divorțului care a fost substanțial relaxată precum și posibilitățile ca cei divorțați și recăsătoriți sau cei care nu sunt căsătoriți la biserică să poată participa la sacramente (taine, ritualuri). Dezbaterea celorlalte teme a fost amânată pentru un viitor neprecizat.

Unii dintre coautori la scrisoare și-au negat semnăturile, iar alți participanți la Sinod au dezmințit posibilitatea de manipulare a metodologiei, de vreme ce ea a fost votată în plen.

3 – Trei ziare italiene aparținând grupului *Quotidiano Nazionale, Il Giorno, La Nazione și Il Resto del Carlino* au publicat pe data de 21 octombrie știrea conform căreia papa Francisc a făcut o vizită la clinica San Rossore di Barbaricina, de lângă Pisa, pentru o consultație la medicul japonez de faimă internațională, Takanori Fukushima, în legătură cu o tumoare pe creier care, însă, a fost diagnosticată de natură benignă fără a necesita intervenție chirurgicală.

Știrea deși a fost negată de Vatican și s-a dovedit falsă a produs preocupare în rândul credincioșilor și a lăsat deschisă poarta speculațiilor.

4 – La 5 noiembrie a izbucnit scandalul "Vatileaks 2": apariția pe piața italiană a două cărți, *Via Crucis și Avaricia*, publicate de ziaristii Gianluigi Nuzzi și, respectiv, Emiliano Fittipaldi, în care erau citate documente confidentiale sustrate de la Vatican și care relevau acte de malversații financiare, abuzuri și risipe bănești. Documentele fuseseră sustrate cu complicitatea unor funcționari ai Vaticanului, Lucio Angel Vallejo Balda, numărul doi din Prefectura de Afaceri Economice, și Francesca Immacolata Chaouqui de la Departamentul de Relații Publice, ambii arestați la Vatican cu trei zile înainte de publicarea cărților.

Scandalul a fost denumit "Vatileaks 2" cu referire la precedentul scandal de documente furate de la Vatican, "Vatileaks 1", în care a fost implicat papa Benedicto XVI și care a contribuit în bună măsură la demisia acestuia din fruntea bisericii catolice.

Pietro Parolin, cardinalul secretar de stat (ministrul de externe al Vaticanului) a considerat că isteria iscată în media de cele două cărți, cât și publicarea lor pe baza unor documente furate se datorează rezistenței pe care o are de întâmpinat munca de reformare depusă de papa Francisc, dar că *biserica catolică trebuie să înfrângă rezistențele existente*. Papa însuși a declarat apoi: *Vă asigur că acest trist eveniment nu mă va îndepărta în nici un fel de la munca pentru a duce la bun sfârșit reformele pe care le voi realiza împreună cu colaboratorii mei și cu sprijinul vostru al tuturor (credincioșilor)*.

Ce se vrea de la papa și ce urmărește Francisc

1. După scandalul în care a fost implicat papa Benedicto, după dese și diversele acuzații aduse Vaticanului, imaginea scaunului papal începuse să intre într-un declin pronunțat. Bergoglio a fost ales de cardinalii electori tocmai pentru a salva biserica de urzelile pentru putere care o șubrezeau, de interesele

economice obscure, de suspiciunile de corupție, de abuzurile sexuale asupra minorilor. A fost ales, deci, pentru a reforma biserica în sensul de a o purifica, de a reconstrui încrederea în valorile sale și a recâștiga din importanța socială pierdută, de a strânge la loc turma credincioșilor desfăcută în zeci de secte și curente, de a câștiga noi adepți.

2. Lumea civilă, politico-civilă, dorește de la actualul papă și caută să îl determine să accepte acțiunile de divorț a cuplurilor catolice și oficierea căsătoriilor gay. Ca prim pas în această direcție, în scopul cooptării unei părți importante din cler, impulsionează ridicarea interdicției de căsătorie a preoților. În subsidiar se mai urmărește și obținerea înțelegerii bisericii față de opțiunea la avort a femeii, dar fără a se manifesta un interes deosebit, întrucât problema este controversată chiar de către societatea civilă feminină și, oricum, practica avorturilor este greu de urmărit.

3. Francisc, preotul iezuit, dorește și el ceva. Dorește transformarea bisericii dintr-o instituție severă, aspră și punitivă, elitistă și aliată necondiționat păturilor sociale înalte, într-o biserică a credincioșilor, modestă, cumpătată, apropiată și înțelegătoare față de oameni, care să vindece, să aline, să însuflețească, să apere și nu să judece, să admonesteze, să înfricoșeze și să acuze.

Greu de realizat reforma dorită de preoți, greu de realizat reforma dorită de societatea civilă și greu de realizat reforma dorită de Francisc, dar și mai greu sunt de realizat toate cele trei reforme împreună, iar vorbele ziaristei Giovana Chirri de la agenția de știri ANSA care prevede că ***Biserica ori se reformează ori se închide***, capătă ecouri sumbre.

Ovidiu M. Curea

„1989 - ADEVĂR ȘI MANIPULARE”

Nu știu dacă și cât a contribuit cartea istoricului sibian Corvin Lupu, **“Trădarea Securității în decembrie 1989”** cu subtitlul ***Secrete ale intervenției străine împotriva României*** la hotărârea generalului Iulian Vlad de a participa la simpozionul **„1989-Adevăr și Manipulare”**, care a avut loc joi, 29 octombrie 2015, în organizarea Universității „Constantin Brâncuși” din Târgu Jiu, moderat de președintele Senatului Universității, prof. univ. dr. Adrian Gorun. Acesta a declarat, printre altele, că „. *Aici, nu se judecă oameni. Simpozionul nu înseamnă tribunal, ci investighează din perspectivă istorică, juridică, sociologică și antropologică, evenimente și fapte. Nu se dau verdicte, nu se emit judecăți normative, ci se relansează dezbateră în jurul anului 1989 la români, în jurul dilemei revoluției sau a loviturii de stat*”.

La această prestigioasă manifestare, generalul-colonel în retragere, Iulian Vlad, a declarat „*Sunt emoționat pentru că după aproape 26 de ani de la tăcerea impusă sau auto impusă, iau pentru prima oară cuvântul în public, în afara depozițiilor în cele trei procese avute după evenimentele din 1989. Am fost condamnat la 25 de ani de închisoare și am ispășit 4 ani din pedeapsă la temuta închisoare Jilava.*” Nu, însă, pentru actele de represiune din decembrie 1989 cum s-a sesizat Andrei Muraru, consilierul prezidențial pentru relația cu societatea civilă. A fost arestat pentru că generalul stabilise adevărul în diversiunea *Teroriștii*. A fost eliberat, pentru că Parchetul Militar a stabilit că Securitatea n-a tras niciun cartuș la evenimentele respective (n.n.).

În timp ce la sediul CC, în noaptea de 22/23 decembrie 1989, rămasă în memoria colectivă ca ***Noaptea Generalilor***, generalii Ștefan Gușă și Iulian Vlad își țineau sub control punctele aflate în responsabilitate, veghind să nu se tragă, la MApN emanații în devenire își împărțeau funcții și aveau grijă să se tragă pentru a menține o stare de panică și a-și justifica lupta pentru putere cu forțe numai de ei știute. În acest sens, generalul Vlad a afirmat:

“Prin natura funcției, trebuia să cunosc ansamblul situației și trebuie s-o mărturisesc, cu modestia care se impune, că am cunoscut-o și am

stăpânit-o în cea mai mare măsură. Atât generalul Gușă - care, pentru memoria lui, cu toții îi suntem datori, fiindcă a fost un foarte bun patriot, un mare român - cât și subsemnatul nu făceam parte din ceea ce se s-a numit de către unii «Cupolă», iar de alții - «Conspirație». Noi ne-am îndeplinit misiunile și îndatoririle funcțiilor pe care le aveam. Pe cale informativă se întrevăzuse posibilitatea unor provocări, care ar fi determinat o vărsare de sânge fără precedent, dacă între Armată și forțele Securității s-ar fi iscat un conflict, dacă trăgeau unii împotriva altora. Încercări s-au făcut, iar unele au fost chiar reușite, cum ar fi cazul de la Otopeni, în care au murit zeci de copii, de tineri, abia încorporați, în luna noiembrie, în Armată. Trebuia să ținem în frâu această forță de apărare a statului. Am făcut-o în chipul cel mai conștient.

Unii mă consideră trădător, dar nu am putut să dau ordin de a se trage în mulțimea de oameni care se strânsese în Piața Palatului, așa cum a ordonat Nicolae Ceaușescu în repetate rânduri.

În dimineața zilei de 22 decembrie 1989, la ora 8.00 și câteva minute, mă așlam de câteva zile la Comitetul Central, i-am chemat la ordin pe șefii Statelor Majore de la cele două unități: șeful Școlii militare de Ofițeri și pe șeful Statului Major al Trupelor de Securitate, care comandau forțele acestea, și le-am ordonat să se retragă din dispozitiv în ordine desăvârșită și să se întoarcă la unitățile de origine. Așa că masa aceea imensă de oameni s-a îndreptat spre Piața Palatului și nu a mai avut niciun obstacol în cale. În această situație, Ceaușescu nu mai putea rămâne (...) Apoi, chiar din fața liftului în care s-a urcat pentru a ajunge pe platforma de deasupra Comitetului Central, ca să se îmbarce în elicopter, și unul și celălalt au țipat, către ofițerii de gardă care îi însoțeau, să se tragă, să nu se permită pătrunderea în CC. În sediu, la acea oră, erau până la aproape câteva sute de ofițeri ai Direcției de Securitate și Gardă înarmați cu pistolete din cele mai performante, dar nu s-a tras. Ușile s-au deschis la ordinul pe care, de asemenea, l-am dat. Ce trebuia să facem în momentul acela? Să fi pus pușca pe mulțimea aceea? Ar fi căzut ca spicele de grâu în fața secerătorii. Așa ceva n-aș fi făcut niciodată [...] N-am trădat, pentru că eu am jurat credință poporului român și patriei mele, așa cum era formulat în Jurământul Militar. Era cel mai simplu lucru, un ordin din două cuvinte:

«Ordon, trageți!» sau «Ordon, foc!». Eu am socotit că nu e bine să fac așa ceva și nu am făcut, asumându-mi toate riscurile!”

Acum, la un sfert de veac și un an de la evenimentele din decembrie 1989, mă raliez opiniilor că perioada respectivă poate fi analizată prin două abordări principale. Prima ar fi, dacă mai este posibil, continuarea cercetărilor de către Parchetele militare pentru a rezolva punctual cazurile vitimelor cărora nu li s-au descoperit autorii. O a doua abordare ar fi cea din punct de vedere istoric, consultând, fără restricții, informațiile din cele un milion de pagini despre care generalul Dan Voinea a declarat că n-au fost încă cercetate. Adevărul istoric trebuie căutat și în scrierile memorialistice sincere și oneste a căror probațiune este demonstrabilă. Mă refer la lucrări bine documentate, cu concluzii convingătoare, ceea ce nu este cazul cu recentul volum al istoricului sibian Corvin Lupu, “**Trădarea Securității în decembrie 1989**” cu subtitlul *Secrete ale intervenției străine împotriva României*. Dacă în problematica din subtitlu aduce în discuție unele date, cele mai multe deja cunoscute, o face pentru a învinui Securitatea, printre altele, că nu s-a luptat cu morile de vânt, adică cu un efectiv mult mai numeros de militari-turiști, în special sovietici, ce se deplasau fără incidente prin toată țara, intervenind doar în ultimul moment în punctele fierbinți, când era necesară inflamarea populației pentru reușita *revoluției*. Deși știe că, în principal, Securitatea este un serviciu de informații și că l-a informat, inclusiv cu aceste aspecte, pe Comandantul Suprem, se pare că autorului îi pare nespuse de rău că această instituție nu a făcut zid în jurul acestuia să-l apere. Cercetătorul ignoră faptul că protejatul său n-a luat în considerare nicio informație, până nu i-a ajuns cuțitul la os. Și era prea târziu.

Corvin Lupu își propune un fel personal de abordare – *contrar modului de analiză de până acum* – a fenomenului decembrie 1989, și anume “*prin prisma legislației din momentul istoric de referință și prin prisma (sic) literii și a spiritului regulamentelor militare.*” Și exemplifică: “*printre ordinele impuse de legislație, în toate timpurile și în toate regimurile politice este și cel de restabilire a ordinii publice, adică de reprimare a mișcărilor populare, dacă este nevoie prin folosirea armamentului letal.*” Analizând situația din acest unghi de vedere, ajunge la concluzia că șefii Securității, în speță, generalul colonel Iulian Vlad, prin

ordinul dat Securității de a nu se împotrivi revoltei populare a săvârșit, un act de trădare a României, fiindcă Ceaușescu simboliza România. Ce simbol mai reprezenta acesta care nu avea cum să reziste tăvălugului transformărilor hotărâte nu doar la Malta, când trebuia să știe că țările frățești înțeleseseră calea de urmat și evitaseră vărsarea de sânge.

Este cel puțin surprinzător cum Corvin Lupu, membru al Consiliului Științific al revistei “Vitrării” a veteranilor din SRI – culmea, propus (cum recunoaște) de însuși generalul Vlad – nu a priceput că scenariul puciștilor interni și externi era să provoace o încăierare între Armată și Securitate, care să degenereze într-un război civil, ca să-și aducă oamenii la putere și să dezmembreze țara! *Cercetătorul* este superficial în analiză, de n-o fi de rea credință, dacă după atâția ani, nu observă că au fost produse momente factuale pentru *punerea în operă* a scenariului la care m-am referit Mai întâi a fost creată sintagma *teroriști-securiști* și toate nenorocirile, care se întâmplau și care nu se întâmplau, erau atribuite Securității de către *instigatorul de serviciu* la TVR-L, Teodor Brateș. Prin acest canal audio-video, acaparat *oficial* de echipa ce se instala la putere au fost mediatizate tentativele puciștilor de a atrage Securitatea la luptă ca preluu la un război civil prin atribuirea acesteia a crimelor comise de generalul Militaru în cazul șefului de stat major al USLA, Gheorghe Troșca și al colegilor săi din fața MAPN și al măcelului de la aeroportul Otopeni. De fapt, la Sibiu asaltul *oamenilor* colonelului Aurel Dragomir asupra sediului Securității județene n-a însemnat un început de război între cele două instituții? A lipsit doar ordinul generalului Iulian Vlad de a se trage care ar fi oferit pretextul de a interveni trupe stăine *pentru a face ordine* pe moment și de a pretinde entități teritoriale greu de recucirit. Cu siguranță și trupele vecinilor de la vest despre care analistul Corvin Lupu scrie că erau îmbrăcate în uniforma armatei franceze!

Șeful Securității avea suficiente date să constate că *organizatorii schimbării* atribuiseră agenților infiltrați rolul de instigatori la nesupunere a oamenilor ieșiți în stradă, ei aflându-se în spatele acestora. Așa s-au petrecut lucrurile inclusiv la mitingul din 21 decembrie 1989. Astfel, generalul Vlad era îndreptățit să afirme, confesându-se lui Corvin Lupu: «*Ce era să fac?...să trag în popor?*». Confesiune pe care confidentul o interpretează ca

pe un act de trădare și comentează: “ *Cei care au trădat și nu au respectat legislația în vigoare, nereprimând revolta populară, au și ei scuzele lor* ”.

Generalul Vasile Milea nu avea informații complete asupra scenariului de destructurare a României și a urmat calea înăbușirii prin forță a revoltei populare, iar când și-a dat seama că nu aceea era calea de urmat, a plătit cu viața. Este de neînțeles cum profesorul Lupu nu realizează, nici după acest episod tragic din decembrie 1989, că în teoria trădărilor pe care o susține se află pe o pistă falsă! Analistul manifestă o crasă superficialitate în documentare, scriind despre Ana Blandiana, că este „ *soția colonelului de securitate Romulus Rusan* ” (pag. 214, nota 327). Prenumele șefului Gărzilor Patriotice colonelul Corneliu Pârcălăbescu este înlocuit cu *Gheorghe Pârcălăbescu* ș.a.

Revenind, să consemnăm că, destinat unor investigații cu caracter științific, simpozionul s-a desfășurat într-o atmosferă colocvială, academică, în sensul celor declarate de prof. univ. dr. Adrian Gorun: „ *prin acest simpozion s-a dorit depistarea faptelor, în succesiunea lor, pentru a se afla fragmente de adevăr din arsenalul manipulării, de multe ori grosiere, de atunci. Simpozionul se înscrie în sfera cercetării științifice nu a răfuielilor alimentate de prejudecăți* ”

Marian Teodorescu

La rubrica **Memoralistică** a revistei noastre reluăm seria **Consemnări** cu un dialog, ni se pare nouă, interesant, cu domnul gl.bg.(r) Mircea MANEA, un vechi lucrător pe tărâmul informațiilor externe, dar și un vechi și neobosit publicist, atât în presa centrală și regională, cât, mai cu seamă în paginile revistei noastre.

"LOIALITATE DEPLINĂ ȘI TĂRIE DE CARACTER PENTRU A FACE FAȚĂ ORICĂROR SITUAȚII SPECIFICE MUNCII DE SPIONAJ"

Întrebare: Domnule general, anul acesta ați împlinit respectabila vârstă de 85 de ani, prilej, nu doar pentru a vă adresa urări de mulți ani, întru deplină sănătate, ci și pentru a vă reitera dorința noastră de a vă vedea prezent în paginile revistei Asociației. Pentru cititorii noștri ați putea prezenta câteva date, momente importante ale primei părți a vieții dumneavoastră?

Răspuns: M-am născut în iulie 1930 în orașul Câmpulung, județul Suceava. Tatăl a fost angajat al CFR, fiind succesiv frânar, conductor de bilete și în final șef de tren, calitate pe care a îndeplin-o până în aprilie 1944 când a murit într-un accident provocat de haosul din Basarabia, în urma ofensivei trupelor sovietice. Mama a fost casnică și rămânând văduvă s-a angajat câțiva ani ca femeie de serviciu la Școala primară din cartierul bucureștean în care locuiam. A fost o mamă exemplară, o gospodină desăvârșită care a făcut eforturi mari pentru ca eu și un frate mai mare să putem absolvi Liceul Industrial nr.1 (fost "Regele Mihai") din strada Polizu. Ambii părinți au fost originari din Oltenia, comuna Pielești de lângă Craiova: cetățeni de naționalitate și cetățenie română neînregimentați politic. Au avut numai studii primare și în plus tatăl, cursuri profesionale. După absolvirea liceului, în 1949, m-am angajat ca electrician la Uzina Metalurgică de Utilaj Petrolier din Târgoviște.

Prima lovitură primită în viață a fost dureroasa nedreptate strigătoare la cer făcută de comisia de admitere de la Liceul "SF.SAVA" condusă de prof. Napoleon Crețu, fost secretar de stat frunțas PNTJ la examenul oral.

Condiția admiterii la acest liceu era obținerea mediei minime de 8, în urma celor 3 probe: scris la matematică și limba română, oral la limba română.

Deși obținusem nota 10 la cele două probe scris, iar la oral singura întrebare pusă celor 6 candidați din seria mea "Ce sunt părinții tăi?! am fost notat cu 3 astfel încât să nu-mi iasă media de 8, ci numai 7,67 și să fiu declarat respins?! Toți cei din seria mea cu părinți magistrat, colonel, avocat,

profesor și medic au reușit!!! fiind nevoit să susțin un nou examen de admitere la Liceul Industrial Polizu, urmând astfel cursurile unui liceu cu profil tehnic și nu ale unui liceu cu profil umanist potrivit cu vocația.

Întrebare: În ce împrejurări ați intrat în Securitatea Statului? Ce pregătire ați urmat pe acest profil?

Răspuns: La finele anului 1949 am fost selecționat și începând din ianuarie 1950 am urmat cursurile unei Școli Militare de ofițeri din ORADEA. Pe planul pregătirii generale și profesionale, adaug: Licențiat al Facultății de Drept din Universitatea București și al unei Universități Social-Politice, diferite stagii de perfecționare politico-diplomatice și pentru profilul Serviciului, iar la 1 februarie 1951, avansând în gradul de sublocotenent am fost numit ca lucrător de cadre (**resurse umane** cum se numește acum) în Ministerul de Interne – Direcția Generală a Securității Poporului, deținând succesiv în această instituție funcțiile de șef birou, adjunct șef de secție, adjunct șef serviciu și șef de serviciu independent între anii 1951-1953 în Direcția de Cadre și între 1953-1957 în Direcția Securității Transporturilor.

Întrebare: În Serviciul de Spionaj al României de la vremea respectivă, ați ajuns ca urmare a unei dorințe, a unei pasiuni sau, pur și simplu v-au recomandat activitatea, rezultatele în plan profesional?

Răspuns: La 1 octombrie 1957 am fost promovată în Direcția I - informații externe, unitate denumită succesiv Direcția Generală de Informații Externe, până în mai 1981 când am fost trecut în rezervă la împlinirea vârstei de pensionare cum era stabilită în acele vremuri.

În cadrul Serviciului de Informații Externe (denumire generică dacă acestei instituții) am îndeplinit diverse funcții: locțiitor șef serviciu pentru o importantă zonă europeană, aceeași funcție îndeplinind-o apoi pentru contrainformații, iar ulterior, după încheierea mandatului la ultimul post, am exercitat conducerea a 3 sectoare diferite până la trecerea în rezervă.

Adaptarea mea la specificul S.I.E. a întâmpinat la început unele dificultăți pentru că reprezenta trecerea de la activitatea de contraspionaj și contrainformații economice la statutul și particularitățile diametral opuse de ofițer de informații externe. Această adaptare a însemnat o schimbare de concepție și de atitudine profesională, ceea ce, metaforic, ar reprezenta trecerea de la poziția de vânător (C.I.) la cea de vânat (iepure etc.), o schimbare de metode și de mijloace incomparabil mai reduse față de cele cu care se operează în țară. Dar cel mai important element pentru a opera cu rezultate pozitive presupunea, și presupune și acum, îndeplinirea unor condiții esențiale definitorii: loialitate deplină și tărie de caracter pentru a

face față oricăror situații specifice muncii de spionaj; responsabilitate în executarea misiunilor; competențe în domeniul limbilor străine și de cultură generală, cultură și civilizație specifică spațiului în care se acționează, cerințe absolut necesare pentru desfășurarea corespunzătoare a muncii de acoperire și pentru crearea de relații, atât în scop oficial cât și de spionaj; conștientizarea faptului că orice superficialitate în munca de spionaj poate genera consecințe politico-diplomatice pentru România pe planul relațiilor bilaterale sau chiar internaționale: cinste și corectitudine pe planul securității personale, mai ales când nu beneficiezi de statut diplomatic; există permanent riscul unei provocări ce ar putea duce la reținere, arestare, răpire, accidentare și chiar condamnare penală, atrăgându-ți consecințe și pe plan familial etc.

Întrebare: Domnule general, anii 50-60, deci perioada când vă aflați "în puterea vârstei" cum se spune, au fost ani străbătuți de multă confuzie, de fenomene, măsuri și practici politice care, explicabile fiind sub aspectul radicalismului primilor ani de "spălare" totală a vechii societăți, sunt mai puțin acceptate, sau chiar deloc, drept referințe, în relația stat-cetățean. Cum ați defini contextul social-politic în care v-ați desfășurat activitatea, dintr-o instituție fundamentală, de forță a statului român din acea vreme?

Răspuns: Toți am fost împovărați, într-un fel sau altul de "cizma" care ne apăsa, de statutul de "țară sub ocupație militară" în care se afla România acelor ani, până undeva după 1960.

Iar dacă climatul din instituție este afectat de prezența unor politrucii rigizi, rupți de cunoașterea specificului activității de spionaj, care mai au și pretenția de analiști și de competenți, preocuparea personală numai pentru îndeplinirea misiunilor încredințate suferă. Dacă la acest aspect adăugăm percepția greșită a unora, ca și invidia că "vezi Doamne, beneficiezi de condiții de trai superioare celor din țară", misiunea ofițerului în exterior devine și mai grea.

Când unii șefi din Serviciu își compară realizările activității de spionaj (racolarea de surse secrete-agenți sau de influență etc.) cu munca unui strungar, frezor etc., eșecul unei recrutări cu rebutul unei piese metalice și cu costurile aferente, atunci este și mai greu iar aprecierea asupra activității personale, deformată în bună măsură. Și au fost nu puține cazuri când ofițeri valoroși au fost nedreptățiți, retrași de la post ori blamați în fel și chip.

Au fost și cazuri de ofițeri meritoși care au căzut victimă unor șefi ranchiunoși care nu acceptau ca subalternii să aibe alte opinii, idei, propuneri decât ale lor, șefi care nu puteau concepe ca ofițeri cu funcții

inferioare lor să obțină, într-o anumită conjunctură rezultate superioare lor, considerând aceasta ca o ofensă profesională adusă, ca o încercare de a-i discredita, de a le lua locul etc., așa cum au fost C.M., D.H., G.M. și alții, arătați "cu degetul" și în timpul anchetelor efectuate ca urmare a trădării lui I.M. Pacea

Personal n-am fost ocolit de astfel de situații, care m-au determinat la un moment dat să raportez șefului instituției din perioada respectivă, că asemenea practici mă fac să iau în calcul solicitarea de a pleca din instituție. Acest șef, regretatul general Nicolae Doicaru mi-a cerut să renunț la acest gând, asigurându-mă de aprecierea sa pozitivă, cât și de faptul că va lua măsuri ca situații ca cele raportate de mine să nu se mai întâmple, ceea ce a și făcut. Iar activitatea mea, după acest moment, a fost apreciată în mod corect, în raport de rezultate: decorări, avansări în grad la excepțional – de trei ori -, promovări în funcții, recompense bănești numeroase.

Întrebare: Cum apreciați din punctul de vedere al muncii de informații externe perioada 1960-1970. Ce v-a afectat în mod deosebit în legătură cu concepția de muncă?

Răspuns: - Dekaghebizarea Serviciului a fost una din măsurile cele mai semnificative ale epocii și, în acest context, foarte important a fost renunțarea la școlarizarea cadrelor de spionaj la Moscova, de fapt, asta a fost indiciul de suprafață al dekahghebizării, care a fost precedat sau simultan "trimiterii acasă" a consilierilor sovietici. Pe de altă parte, în așa-numita politică de cadre s-a instaurat o "concepție națională", respectiv recrutarea personalului pe criterii de competență, în primul rând, nu pe cele de origine socială, de clasă. Mulți specialiști, cu studii serioase, temeinice, au devenit cadre de informații externe. Astfel încât, în marea lor majoritate cadrele operative cu deosebire, dar nu numai acestea, au fost oameni de calitate, dornici să-și demonstreze competența și utilitatea, ceea ce s-a și reușit de cei mai mulți, contribuind la aprecierea de către factorii competenți. dar și de serviciile secrete adverse că Serviciul, până în 1978, se dovedise o instituție remarcabilă profesional.

Activitatea. predecembristă a Serviciului, ca orice astfel de instituție de profil similară a altor state n-a fost ocolită de eșecuri: în afară de cazul cel mai grav al trădării lui Ion Mihai Pacepa, au mai fost câteva, despre care au apărut date și în presă. Unii dintre aceștia au fost oameni veniți pe "pile", ca fii ai unor demnitari sau activiști de partid sau chiar a unui general de securitate, Ion Sprâncenatu. Majoritatea acestora au ajuns în Serviciu nu ca să facă treabă și să obțină performanțe, ci atrași aproape exclusiv, de mirajul "plecării afară", de preferință în țări occidentale, având din start carențe și

vulnerabilități care-i făceau inapți, aspecte care nu au fost cunoscute sau au fost ignorate. Despre trădarea lui PACEPA și simulacrul procesului penibil de achitare am scris câteva articole, atât în revista **Periscop** cât și în alte publicații.

Întrebare: Domnule general, ați executat, în principal, două misiuni de lungă durată în străinătate, dar și altele, pentru soluționarea unor probleme punctuale în diferitele spații/zone ale lumii. Ce puteți spune cititorilor noștri despre această activitate, despre rezultatele obținute, desigur fără a aduce atingere caracterului secret al datelor și informațiilor?

Răspuns: În timpul celor două misiuni de durată avute în Turcia, la Istanbul și în Elveția la Geneva, ca și între aceste două posturi în străinătate, câteva mii de asemenea misiuni operative, în regim de muncă non stop, constituie unul din cele mai stresante examene care, inevitabil te marchează psihic și fizic, cu urmări pentru starea generală de sănătate. Numai un ofițer chemat să acționeze în aceste condițiuni concrete se poate considera cu adevărat un spion în slujba țării sale.

După cum arătam mai sus, am luat personal foarte în serios pregătirea generală și de limbă ca și cea specifică muncii de acoperire în străinătate.

Chiar dacă perioada de pregătire în centrala M.A.E. – Direcția Consulară, a fost mult prea scurtă și apărută surprinzător, m-am străduit cu perseverență să compensez acest neajuns prin eforturi suplimentare. N-am înțeles și consider și acum că nu s-a justificat precipitarea trimiterii mele la finele anului 1961, în plină perioadă a sărbătorilor.

Plecat la post, cu pașaport de Consul cls.1-a (cea ce era sinonim cu Secretar 1 cls.1 și consul general cls.2-a) am avut handicapul prevederilor Convenției de la Viena din 1961 potrivit cărora statutul meu era inferior unui diplomat: nu beneficiam de imunitate deplină așa cum sunt protejați cei din corpul diplomatic în cazul săvârșirii unor infracțiuni grave cum sunt spionajul și comiterea unor accidente grave de circulație; eram supus controalelor vamale, ceea ce nu se aplică posesorilor de pașaport diplomatic, iar sub aspect material nu aveam reduceri sau scutiri de taxe vamale precum diplomații.

În pofida acestor dezavantaje mi-am creat relații numeroase și utile în rândul corpului consular, instituție care în Istanbul se bucura de un prestigiu tradițional îndelungat, dar și al oficialităților locale, al cercurilor de cultură și ziariștilor, a intelectualilor și universitarilor, al oamenilor de afaceri reprezentativi. Printre bunele relații personale avute cu Primarul Istanbulului, cu rectorii celor două Universități și conducerii facultăților de

Medicină și respectiv de Economie, cu directorul Operei, cu președintele Camerei de Comerț și cu alte personalități (ziariști de prestigiu, profesori universitari, membri ai Corpului Consular etc.), cea mai importantă a fost relația privilegiată cu Sanctitatea Sa Athenagoras I, Patriarhul Ecumenic al Constantinopolului la care aveam acces la orice oră.

Această preocupare mi-a permis formularea de propuneri și inițiative care s-au concretizat în reluarea activității Uniunii Balcanice a Medicilor, întreruptă în timpul celui de Al Doilea Război Mondial, a Uniunii Balcanice a Matematicienilor avansându-se și proiectul refacerii Uniunii Balcanice a Ziariștilor. Am sugerat și sprijinit reluarea sau începerea unor importante acțiuni pe linie culturală (aducerea unor artiști prestigioși de la Opera Națională, a celor mai reprezentative formațiuni de dansuri și muzică populară, echipe de fotbal, basket și voley, punerea în scenă a operei lui I.L.Caragiale "O scrisoare pierdură! etc.)și economică (între Camerele de Comerț și Industrie, între diferite firme de interes reciproc ș.a.).

De asemenea, pe linia principalei mele activități, cea de informații, mi-am creat relații utile obținerii de informații și creării condițiilor pentru recrutarea unor importante surse. Numai teama de eventuale provocări – pericol existent permanent și pretutindeni în spionaj – au condus la nefinalizarea recrutării unui general dintr-o țară arabă importantă și unuia din șefii de poliție din Turcia.

Ulterior, cu o experiență profesională și de viață sporite, cu o creștere a maturității profesionale evidentă și cu o situație juridică conferită de un statut superior, cel de consilier diplomatic, dar și de un câmp informativ – operativ generos, într-un spațiu mai propice și un mediu politico-diplomatic incomparabil mai larg și diversificat, am putut să desfășor o activitate infinit mai activă și rodnică.

Deși am pornit de la 0, am reușit printr-o muncă neostoită, ambiție și o perseverență deosebită să aduc în tezaurul de rezultate al Serviciului o serie de înfăptuiri cum ar fi: realizarea în decurs de 5 ani a unei rețele de informații și de influență, numeroase informații utile, racolarea de 9 surse secrete, cu posibilități efective de impunere sau de susținere – totală sau parțială – a unor nevoi ale guvernanților români de natură politico-diplomatică și economico-financiară. Cele 9 recrutări s-au realizat prioritar în spațiul occidental european, din rândul unor categorii diversificate de cetățeni, dar și ai unor state limitrofe Europei.

În perioada activității desfășurată la GENEVA sub acoperire de consilier diplomatic am avut în responsabilitate directă Comisia Economică a ONU pentru Europa, Programul Națiunilor – PNUD pentru Dezvoltare,

Înaltul Comisar al ONU pentru Refugiați, Consiliul Mondial (Ecumenic) al Bisericii, Crucea Roșie Internațională cu cele două ramuri, cea elvețiană, și Societatea Internațională de Cruce Roșie și Semiluna Roșie, fiind totodată și membru al Delegației României în Comitetul pentru Dezarmare al ONU, precum și alte însărcinări precum relațiile cu Comitetul Mondial Evreiesc și altele.

Prin combinarea posibilităților muncii de spionaj cu cea de acoperire am reușit anumite acțiuni, unele materializate, altele nefinalizate de către factori de decizie din țară, din cauze cunoscute sau presupuse, printre care: organizarea în 1976 a Conferinței Internaționale (Mondiale) a Crucii Roșii, acțiune care pe lângă prestigiu extern pentru România, a determinat încasări în valută de 1,5-2 milioane dolari (cazare, masă, cumpărare de produse "ana aslan" și de artizanat, transporturi cu avioane TAROM, cu taxiuri etc.); desfășurarea unicei sesiuni anuale a Comisiei Economice ONU pentru Europa, în 1976, la București, sesiuni care de regulă au loc numai la sediul din Geneva; obținerea pentru țara noastră a sediului european al Organizației Prieteniei (Amicii) ONU; includerea României în rețeaua paneuropeană de autostrăzi cu asigurarea asistenței tehnice de realizare prin PNUD a proiectului Arad-București-Constanța și bifurcația București-Giurgiu. Din păcate, din cauza indeciziei conducerii țării și a unor orgolii regionale, acest proiect care trebuia finalizat conform angajamentului statului român până la finele anului 1980 nu a fost realizat integral nici până acum și probabil nu se va termina nici până în anul 2020!; intrarea în preocuparea statului nostru a transportului containerizat; obținerea pentru România a postului de Secretar general adjunct al ONU pentru Știință și Tehnologie prin respingerea în țară a candidaturii academicianului Mircea Malița, victima unor orgolii, dar și a nepropunerii altor candidați, astfel că s-a pierdut această importantă oportunitate.

Expresie a invidiei prejudiciabile și a unor condamnabile orgolii personale nu s-a promovat și, ca atare nici n-a fost finalizată acțiunea asiduă de peste 3 ani privind obținerea unui credit de un miliard de dolari pe termen de 20 de ani și o perioadă de grație de 5 ani cu o dobândă fixă de 6 la sută, acțiune prin care o parte însemnată a austerității excesive a populației ar fi fost mult diminuată iar eforturile de restituire a datoriei externe a statului român ar fi devenit mai suportabile (acțiunea codificată "CORVIN"). În cadrul aceleiași acțiuni se crease și cadrul necesar stabilirii în anii 70 a relațiilor diplomatice cu Arabia Saudită.

"Cheia reușitei: tăria de a te considera permanent "un ucenic".

...

Întrebare: Deosebit de interesante și eficiente acțiuni, desfășurate de un om activ, preocupat de diversificare, de gândul de a fi util. În câteva cuvinte, cum ați putea califica imaginea României din acei ani, în țările în care v-ați desfășurat activitatea specifică, dar și, în general, pe plan internațional?

Răspuns: Climatul politic din Turcia anilor 1961-1965 nu era deloc propice desfășurării muncii de informații. Și cu atât mai grea pentru profesioniștii veniți din așa-mumitul "Lagăr socialist" – din țările "comuniste". Cu un an în urmă, 1960, generalii care, de la preluarea puterii de către Ataturk, părintele Turciei moderne aveau ultimul cuvânt în politică, îl izgoniseră de la guvernare și arestaseră pe Menderes – lider al Partidului Democrat; relațiile cu Grecia, îndeosebi din cauza divergențelor – existente și în prezent – în legătură cu Cipru erau vizibil tensionate. Datorită unui Decret dat de Ataturk încă din 1929, URSS comunistă, și printr-o forțare a atitudinii extinsă la toate țările est-europene postbelice, considerate "dușmanul principal" al Republicii Turcia, ceea ce făcea ca fiecare reprezentat al acestor state să fie tratat cu suspiciune, izolat pe cât posibil mai mult iar raporturile cu instituțiile, oficialitățile și cetățenii restrânse și supravegheate deseori vizibil și brutal.

Orice atac anticomunist al organelor de presă era încurajat sau chiar inspirat ori sugerat. Nu se acorda nicio atenție faptului că referirile la cetățeni sau reprezentanți ai acestora în Turcia erau reale. Important era să compromită și să determine o atitudine reținută față de orice contact al cetățenilor turci cu aceștia. Două exemple, din multele care s-ar putea relata: în primăvara anului 1964, când, ca la comandă, principalele cotidiene *Chumhuryet*, *Mill Yet* și altele înserează pe prima pagină, un text identic, de câteva fraze, conținut pe care îl reproducem aproape integral. "Azi, autoritățile statului, l-au declarat persoana non grata pe consulul român (nu s-a dat numele, dar cum altul nu era la Istanbul, cunoștințele personale au înțeles lesne că despre mine ar fi vorba) și azvârlit peste graniță. Acesta, împreună cu corespondentul Agenției de presă a URSS (tot fără nume) au încercat să-l racoleze pe un maior de la baza militară americană din Izmir, șantajându-l cu redarea libertății fiului său răpit anterior în schimbul acceptării să le furnizeze informații.

Deși am cerut imediat conducerii publicațiilor respective să-și retragă aceste false alegații, dovada fiind prezența mea continuă la Consulatul României, nu s-a dat nicio dezmințire. Din această cauză timp de câteva luni activitatea operativă ca și cea oficială a fost aproape paralizată, cetățenii turci și străini din Istanbul, evitând fățiș orice relație.

La 29 octombrie 1964, de Ziua Națională a Turciei, am fost invitat la parada militară organizată cu acest prilej. M-a însoțit atașatul militar adjunct pentru navigație. În Tribuna oficială toți invitații străini, cu accent pe cei ai URSS și țărilor socialiste europene, au fost fotografiați aproape continuu. Stupoare! A doua zi, pe prima pagină a ziarelor din Istanbul apare poza militarului român prezentat ca fiind atașatul militar al URSS!!

Peste câteva zile, la recepția de 7 noiembrie dată la Consulatul general al URSS întâlnesc pe autorul acestui articol căruia i-am reproșat inexactitatea respectivă. Răspunsul – motivare: "Credeți că dacă spuneam adevărul aveam aceeași reacție publică? Așa, vâlva și reacția ostilă stârmită, fiind vorba de "prieteni noi tradiționali, rușii", au fost pe măsura scopului urmărit".

În perioada 1962-1964 doi ofițeri acoperiți, unul al Serviciului nostru, iar celălalt al Direcției de Informații al Armatei au fost declarați persoana non grata și expulzați.

În Elveția și cu deosebire în cantonul Geneva, situația era mult diferită. Activitatea în cadrul Misiunii Permanente a României pe lângă Oficiul ONU de la Geneva facilita în mod natural relațiile cu delegațiile străine participante la activitățile ce se desfășurau continuu în zeci de organizații cu activitate permanentă sau vremelnică și cu personalul acestora și al oficiilor diplomatice a statelor acreditate.

Atitudinea față de România, în special datorită politicii externe, promovată în anii 70, apreciată pe plan internațional, dar și imposibilitatea practică a organelor de contraspionaj elvețiene să supravegheze permanent cele cca. 10 mii de persoane, cetățeni autohtoni și străini care lucrau aici sau participau la aproape 500 de reuniuni pe an, era incomparabil mai favorabilă.

Întrebare: După mulți ani de activitate ca ofițer activ de spionaj, ați trecut în rezervă. Cu ce v-ați ocupat după pensionare?

Răspuns: Am fost trecut în rezervă cu gradul de colonel, iar după 1990 avansat în gradul următor de general de brigadă (anterior numit general maior). De asemenea, am fost distins cu 6 ordine, ultimul fiind cel acordat prin Decretul fostului președinte Emil Constantinescu, la 1 decembrie 2000, Ordinul Național pentru Merit

Ca urmare, pe lângă acordarea unui sprijin mai substanțial familiei în sânul căreia fusesem în cea mai mare parte un fel de musafir cu un regim de viață special, am lucrat timp de peste 5 ani la fostul Institut Politehnic (acum Universitatea Politehnică București) pe post de jurisconsult dar, exercitând în fapt funcția de secretar șef (acum secretar general) răspunzând prioritar de

învățământul cu studenții și doctoranzii străini și cu activitatea de relații externe și protocol, având propunerea de a avea un curs de Drept și Relații Internaționale începând cu anul școlar 1990/1991. Evenimentele din decembrie 1989 au produs schimbări, astfel că această propunere nu s-a aplicat.

După 1990 am desfășurat o intensă activitate publicistică în special pe teme de politică externă și relații internaționale, de securitate și apărare națională, de politică internă (parlament, guvern, media, economie, societate civilă, partide etc.)

Am publicat peste o mie de articole, atât cu nume real cât și sub mai multe pseudonime – Dabija, Cernătescu, Dan Olteanu, Prahoveanu ș.a. – în 13 publicații: peste 15 ani în *Dimineața* și sporadic (câțiva ani sau câteva luni) *Timpul – 7 zile*, *Vocea României*, *Glasul*, *Națiunea*, *Glasul națiunii*, *Țara*, *Opinia națională, ș.a.*, iar din anul 2008 public aproape număr de număr în revista noastră "**Periscop**", fiind și membru "fondator" al colegiului de redacție, continui să scriu.

Concomitent am participat și la numeroase conferințe, simpozioane și mese rotunde susținând diverse comunicări sau chiar conducând dezbateri, prioritare fiind temele de politică externă și internă, de Drept și Relații Internaționale, prezența și contribuțiile mele bucurându-se de aprecieri pozitive și acordarea unor diplome de excelență.

Menționez că am fost ales în conducerea ACMRR din SIE încă de la creare, timp de 6 ani, după care am continuat să sprijin activitatea Asociației noastre cât mai activ posibil.

Întrebare: Cu atâta experiență în domeniu, ce sugestii și recomandări ați dori să le faceți tinerilor care optează pentru a deveni ofițeri de informații externe ai României într-un context socio-politic mult diferit de cel al activității dumneavoastră?

Răspuns: Lumea spionajului este o lume specială, iar "prestatorii de servicii" în această lume, o categorie cu particularități, calități și condiții de muncă mult diferite. Cei ce acționează în această branșă de elită trebuie să fie preocupați permanent, chiar obsedați, de necesitatea adaptării muncii la dinamica schimbărilor produse de evoluția relațiilor internaționale, de progresele deseori imprevizibile ale mijloacelor și metodelor tehnice specifice: tehnologia IT, posibilitățile de culegere a informațiilor, realizării legăturii cu rețeaua, supravegherea lor și personală, varietatea căilor de provocare, a perfecționării pregătirii profesionale, a creșterii discernământului analitic și a reacției rapide în diversitatea tot mai largă a situațiilor operative în care trebuie să-și desfășoare activitatea, Și nu în

ultimul rând să se dăruiască total și responsabil muncii. Să fie model de comportament în muncă și în afara ei.

Cheia reușitei: tăria de a te considera permanent "un ucenic" în descifrarea și exercitarea profesiei de spion. Iar protecția surselor considerată absolută, în orice împrejurări, ca și securitatea personală.

Domnule general, vă rog să-mi permiteți să vă mulțumesc pentru fructuosul și interesantul dialog și să vă doresc să aveți parte de multă sănătate, să ne revedem și să ne reuzim și în continuare, cu aceeași prospețime de "vorbă și simțire", cu același spirit alert în redarea coerentă a gândurilor, ideilor și emoțiilor.

A consemnat Petru Neghiu

ARHIVA PERISCOPULUI

*135 de ani de relații diplomatice româno-americane***UN MOMENT DE VÂRF: VIZITA PREȘEDINTELUI
NIXON LA BUCUREȘTI (august 1969)**

2015 a marcat un moment aniversar: relațiile diplomatice dintre România și SUA au atins vârsta venerabilă de 135 de ani. Întinse pe trei secole, începând cu a doua jumătate a veacului al XIX-lea, raporturile româno-americane au avut o evoluție sinuoasă, cu momente de înălțare, dar și cu regretabile perioade de stagnare sau chiar de ostilitate vădită.

Primele două decenii ale secolului al XX-lea au găsit România într-o postură deloc favorabilă în raporturile cu SUA, ceea ce a avut și o serie de consecințe negative pentru recunoașterea noului statut internațional al țării noastre după Marea Unire de la 1918. Această situație s-a datorat mai multor cauze, pe care un renumit sociolog, Nicolae Petrescu, bun cunoscător al relațiilor româno-americane, le rezuma, în 1927, la trei categorii: economice, politice și culturale, domenii în care nivelul de dezvoltare s-a menținut extrem de scăzut înainte de Primul Război Mondial. În anii aceluia război și după aceea, România era discreditată în mod sistematic în presa americană, mai ales ca urmare a unei intense propagande ostile promovată sistematic de unguri, ucraineni, comuniști de toate naționalitățile, precum și de o parte a populației evreiești cu audiență în cercurile conducătoare americane. Imaginea preponderent negativă a țării era perpetuată și ca urmare a slabei sau mai degrabă lipsei unei reacții adecvate din partea autorităților române.

Abia în 1927, odată cu vizita în SUA a Reginei Maria, primul suveran român primit la Casa Albă, s-a creat o atmosferă de simpatie față de România, iar relațiile bilaterale au cunoscut un anumit avânt.

Al Doilea Război Mondial ne-a găsit din nou pe poziții de adversitate, pentru ca în perioada comunistă relațiile româno-americane să se revigoreze treptat, ajungând la un nivel aproape neverosimil în anii 1960-1970. Un moment de vârf l-a reprezentat, fără îndoială, vizita istorică la București a președintelui Richard Nixon, întreprinsă la începutul lunii

august 1969, la un an de la invadarea Cehoslovaciei de către URSS și alte patru țări socialiste, cu excepția României care a condamnat energic această acțiune. În ultimul deceniu de existență a regimului comunist în România, relațiile cu America au intrat din nou în declin. Acestea cunosc un nou avânt după 1989, marcând continuu un curs ascendent: 1993 – România redobândește clauza națiunii celei mai favorizate, permanentizată ulterior de Congresul SUA (1996); 1997 – vizita la București a președintelui Bill Clinton marchează lansarea Parteneriatului Strategic Bilateral; 2002 – cu susținerea Americii, la Summit-ul NATO de la Praga, România este invitată să adere la Alianța Nord-Atlantică; 2003 – autoritățile americane acordă României statutul de „economie de piață”; 2005 – se parafează Acordul privind activitățile forțelor SUA pe teritoriul României („Acordul de acces”), care intră în vigoare în 2006.

Revenind la momentul vizitei lui Nixon în România, istoria reține semnificația cu totul aparte a acestei acțiuni prestigioasă pentru România într-o perioadă de maximă acutizare a confruntării Est – Vest și de presiuni sovietice tot mai ample asupra politicii promovate de conducerea de la București. Cea mai bună caracterizare a acelei vizite a făcut-o chiar protagonistul ei, Richard Nixon, cu ocazia sosirii la București: „Actuala mea vizită este o ocazie istorică; deși nu este prima mea vizită în țara dv., este prima vizită în România a unui președinte al Statelor Unite ale Americi, prima vizită de stat a unui președinte american într-o țară socialistă, în această regiune a continentului european”.

Din mulțimea documentelor existente, am ales pentru cititorii noștri două Note care sintetizează rezultatele acelei vizite memorabile. Ele au fost scrise de mână, în exemplar unic, ceea ce demonstrează nu doar importanța ce se acorda conținutului lor, ci și precauțiile luate pentru a nu fi cunoscute de inamicii României din tabăra URSS, care nu conteneau să acuze România și pe conducătorul său de „trădare a socialismului”. Cele două documente sunt reproduse din volumul unu al excelentei trilogii „Trei decenii de relații româno-americane. 1955 – 1985”, publicat în 2015 sub egida Fundației Europene Titulescu, ediție coordonată de E.S. ambasador Nicolae Ecobescu (I.P.).

*

1969 august 2-3, București. Notă (scrisă de mână).

NOTA

privind problemele ridicate în discuțiile ocazionale avute de Nicolae Ceaușescu cu președintele Richard Nixon și Henry Kissinger, consilierul pentru probleme de securitate națională (la masă, în mașină, la reședință etc.)

I. Relațiile bilaterale româno-americane

1. Sprijinirea de către SUA a aderării României la GATT.

R. Nixon și H. Kissinger au arătat că Statele Unite vor acorda la Geneva tot sprijinul pentru acceptarea cererii de aderare a României, deși contrapartida oferită de partea română în schimbul avantajelor ce le va obține de pe urma primirii în GATT este considerată insuficientă. Pe de altă parte, aderarea la GATT nu oferă României avantaje imediate în relațiile economice cu SUA, deoarece acordarea clauzei națiunii celei mai favorizate continuă să rămână o prerogativă a Congresului american. Există însă alte căi pentru satisfacerea, măcar parțială, a intereselor României în comerțul cu SUA, iar aderarea la GATT ar facilita această acțiune.

2. Explorarea posibilităților pentru obținerea unor credite prin intermediul Fondului Monetar Internațional și al Băncii Internaționale pentru Reconstrucție și Dezvoltare.

R. Nixon a spus că, deși nu este încă în măsură să dea un răspuns precis, prima reacție, în urma consultării cu H. Kissinger, este că „se poate face ceva în această direcție”. Urmează ca problema să fie discutată în continuare la Washington, prin intermediul lui Kissinger, care a primit indicații să contacteze, cu toată discreția, forurile corespunzătoare, în primul rând pe Robert McNamara.

3. Garantarea creditelor în comerțul cu România de către Eximbank.

Întrucât capacitatea de acțiune a președintelui SUA este limitată de hotărârea Congresului de a interzice creditarea de către Eximbank a țărilor care livrează bunuri strategice RD Vietnam, problema nu-și poate găsi rezolvarea decât după încetarea războiului vietnamez. Între timp, vor putea fi găsite alte forme pentru rezolvarea problemei creditării exporturilor. Totuși, întrucât în mod normal procedura necesară pentru obținerea garanțiilor Eximbank durează cel puțin câteva luni, R. Nixon a sugerat ca discuțiile cu conducerea băncii să înceapă încă de pe acum, urmând ca, odată înlăturat obstacolul principal, creditarea să fie deschisă automat. Organele americane vor primi indicații corespunzătoare în acest scop.

4. Punerea la punct a unei colaborări în domeniul irigațiilor, prin specializarea în SUA a unor experți români și trimiterea unui număr de specialiști americani care să lucreze în România pe perioadă mai îndelungată.

R. Nixon s-a declarat „entuziasmat” de această idee, a apreciat că irigațiile reprezintă un domeniu deosebit de promițător de colaborare, în care Statele Unite dispun de o experiență bogată și de mijloace importante și a promis că va da indicații pentru elaborarea unor propuneri concrete, care vor fi transmise ambasadorului român la Washington, tot prin H. Kissinger.

5. Președintele Nixon s-a angajat să trimită în România, probabil chiar în cursul acestui an, pe președintele Academiei de Științe din SUA pentru a discuta problemele largirii schimburilor științifice și posibilitățile de sprijinire a activității de cercetare în România.

De asemenea, în alt cadru, el a promis că îl va trimite în România pe consilierul său personal pentru problemele științifice.

II. Aprecieri ale președintelui R. Nixon în legătură cu vizita în România

1. Convorbirile cu președintele Nicolae Ceaușescu sunt cele mai ample ca volum (patru ore și jumătate) și cele mai bogate în conținut pentru toate întâlnirile politice pe care le-a avut de la alegerea sa ca președinte (3 august, în mașină).

2. Prezența la recepție a șefilor principalelor culte religioase din România, ..., raporturile bune ale statului cu biserica au produs o profundă impresie asupra grupului însoțitor și în special asupra reprezentanților presei americane.

III. Probleme internaționale

1. Recunoașterea de către RFG a frontierei Oder-Neisse și a existenței RDG.

R. Nixon a fost de acord că recunoașterea graniței de Est a Poloniei ar fi un pas logic și rațional și a apreciat că, în ultimă instanță, acesta ar constitui un sprijin substanțial acordat Poloniei, a cărei politică actuală este grevată de teama, de altfel explicabilă, de Germania. Fără a se referi în mod expres la recunoașterea RDG, el a menționat că mai rămâne și problema Berlinului occidental, care prezintă aspecte deosebit de complicate. Oricum, nu este de așteptat ca în perioada care a mai rămas până la alegeri guvernul vest-german să fie în măsură să vină cu inițiative sau măsuri spectaculoase de politică externă.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a observat că ar fi bine ca Statele Unite, personal președintele Nixon, să-și poată folosi influența pentru a îndemna pe conducătorii RFG să pornească în elaborarea politicii lor de la înțelegerea faptului că realitățile statomnicite după război nu pot fi modificate decât tot prin război și, prin urmare, să dea dovadă de mai multă flexibilitate și inițiativă.

R. Nixon a ascultat cu multă atenție argumentele prezentate, remarcând la sfârșit: „*să așteptăm rezultatele alegerilor*”.

2. Situația din Orientul Apropiat

Președintele R. Nixon a spus că nu vede în etapa actuală posibilitatea înregistrării unor progrese reale pe calea reglementării pașnice a conflictului. Consultările de la New York între reprezentanții celor patru mari puteri, precum și discuțiile bilaterale cu sovieticii purtate de subsecretarul de Stat J. Sisco nu au dat rezultate care să poată constitui un nou punct de plecare în abordarea problemelor. Situația a ajuns într-un punct mort, israelienii nu se

retrag din teritoriile ocupate fără un acord ferm de pace care să le garanteze frontierele, iar arabii nu vor să discute despre pace atâta timp cât teritoriile lor rămân sub ocupație. Aceste poziții s-au cristalizat și limitează spațiul de manevră al ambelor parti. De aceea, o evaluare realistă a situației ne duce la concluzia oarecum pesimistă că lucrurile nu se vor mișca din loc decât în cazul unei explozii sau al unui pericol iminent de explozie. Aceasta ar putea să sperie ambele părți într-o măsură suficientă pentru a le face să devină mai rezonabile.

La observația tovarășului Nicolae Ceaușescu în sensul că Israelul ar trebui să fie mai puțin rigid, să dea dovadă de mai multă înțelegere și flexibilitate, R. Nixon s-a declarat de acord și a spus că sfatul pe care îl dă permanent conducătorilor israelieni este: „*Faceți pace atâta timp cât sunteți puternici; în perspectivă, Israelul nu poate supraviețui cu două milioane de oameni, dacă cei peste 100 de milioane de arabi din țările vecine continuă să-i fie ostili*”. Președintele american s-a arătat surprins, afirmând că și partea română a dat Israelului sfaturi similare și a remarcat că România este deosebit de bine plasată pentru a contribui efectiv la aplanarea conflictului.

3. Relațiile Statelor Unite cu Cuba

R. Nixon a apreciat că actuala situație a relațiilor dintre SUA și Cuba s-ar putea menține încă o vreme destul de îndelungată, în cazul în care nu survine o modificare de atitudine din partea lui Fidel Castro, care „și-a câștigat popularitatea dând bobârnace Americii”. În cazul în care conducătorii Cubei își vor îndrepta atenția în principal asupra problemelor interne, de dezvoltare economică și socială a țării și vor renunța să se mai amestece în afacerile interne ale statelor vecine – și în măsura în care această cotitură se va dovedi reală – Statele Unite ar fi pregătite să treacă la normalizarea treptată a relațiilor.

4. Reglementarea problemei vietnameze

Față de situația creată în prezent în cadrul tratativelor de la Paris, singura soluție rațională, a spus R. Nixon, i se pare aceea de a deschide un nou canal de comunicare, în condiții de strictă confidențialitate, atât cu Hanoiul, cât și cu guvernul provizoriu al FNE. Se are în vedere desemnarea de către fiecare parte a câte unui reprezentat, de maximă încredere și răspundere, care să poată discuta deschis și operativ problemele. Din partea

Statelor Unite, R. Nixon este gata să-l trimită pe H. Kissinger, care se bucură de încrederea lui deplină și are experiența contactelor cu reprezentanții vietnamezi.

5. Relațiile Statelor Unite cu RP Chineză

În timpul dejunului din 3 august, fără legătură cu discuția de atunci, R. Nixon a în-
trebat: „*Chinezii sunt capabili să păstreze un secret?*” Nicolae Ceaușescu a răspuns afirmativ.

Exemplar unic.

(ANR, fond CC al PCR - Secția Relații Externe, dosar 51/1969, f. 106 – 112.)

*

1969 august 3, București. Notă (scrisă de mână).

NOTA

privind problemele ce trebuie urmărite în continuare, reieșite din convorbirile președintelui Nicolae Ceaușescu cu președintele Richard Nixon.

1. Rugămintea expresă a președintelui SUA ca, considerentele de bază ale concepției sale privind relațiile viitoare dintre SUA și țările socialiste din Europa răsăriteană să fie transmise guvernelor acestor țări.

2. Ambasadorul României la Washington va discuta în continuare cu H. Kissinger:

a. Formele concrete de înlesnire a exporturilor românești în SUA înainte de acordarea clauzei națiunii celei mai favorizate.

b. Acordarea de licențe pentru exportul în România a unei instalații industriale și procedee de fabricație.

c. Sprijinirea de către SUA a cererii României de aderare la GATT.

d. Stabilirea modalităților de colaborare cu Fondul Monetar Internațional și Banca Internațională de Reconstrucție și Dezvoltare.

e. Începerea discuțiilor concrete cu conducerea Eximbank în perspectiva ridicării interdicției impuse ca urmare a războiului din Vietnam.

f. Colaborarea în domeniul irigațiilor.

g. Vizitele în România ale lui Lee DuBridge, consilierul personal al președintelui Nixon pentru problemele de știință și tehnologie, și Frederik Seitz, președintele Academiei Naționale de Știință din SUA.

Exemplar unic.

(ANR, fond CC al PCR - Secția Relații Externe, dosar 51/1969, f. 104 – 105.)

DOR DE BASARABIA ȘI BUCOVINA, DOR DE ȚARĂ!

(Grupaj de poezii patriotice)

La 1 Decembrie, ca în fiecare an, am sărbătorit Ziua Națională a României. Foarte curând, în 2018, vom sărbători centenarul Marii Uniri de la 1918, anul astral în care românii răspândiți sub trei imperii, cum sublinia Lucian Blaga, s-au unit sub un singur sceptru, iar Statul Român se întregea în granițele sale naturale și devenea pentru mai bine de două decenii România Mare. Pentru prima dată în istorie se împlinea visul de unitate națională nutrit de veacuri de neamul românesc.

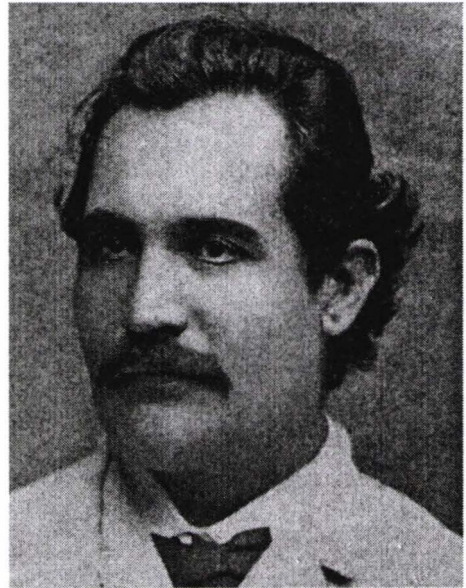
Pământul străbun, sfărtecat la 1775 de Imperiul Habsburgic (în înțelegere cu puterile europene ale vremii), apoi la 1812 de Imperiul Țarist (în înțelegere cu Imperiul Otoman și cu acceptul altor puteri europene), revenea sub stăpânirea adevăraților săi proprietari așezați de două mii de ani pe aceste meleaguri. În 1940, însă, trupul Țării era iarăși sfărtecat, de această dată grație odioaselor înțelegeri dintre Hitler și Stalin, care au sfâșiat din nou destinul și sufletul neamului românesc. Multe din rănilor provocate atunci încă sângerează. Dintr-un râu interior, Prutul a devenit un râu despărțitor al neamului. De mai bine de două secole, poezii sunt primii care deplâng despărțirea fără voia lor a românilor de români, înstrăinarea teritoriilor, încercările neconținute ale ocupanților de strangulare spirituală, de suprimare a limbii și credinței strămoșești.

Ca omagiu adus Zilei Naționale și în pragul sărbătorilor de iarnă, aducem în atenția cititorilor revistei *Periscop* un prim grupaj de poezii patriotice. Este vorba în primul rând de *Doina* nemuritorului poet național **Mihai Eminescu**. Apoi, de două poezii aparținând regretatului **Grigore Vieru**, plecat în urmă cu câțiva ani la cele veșnice, cel care într-un cântec dedicat Limbii Române scria aceste versuri nemuritoare: „*Dumnezeu prima oară/ Când a plâns printre astre,/ El a plâns peste Țară/ Cu lacrima limbii noastre!*”. Urmează, în mod firesc, doi foarte talentați și sensibili poeți contemporani: unul basarabean, **Dumitru Țâra**, care deplânge „*lăsatul de frați*,” și „*harta cu Prut*”, iar celălalt, din vechiul regat, **Florin Vasile Bratu**, prieten și colaborator al revistei noastre, care se adresează românilor basarabeni și bucovineni. De menționat că versurile d-lui Bratu au fost puse pe muzică de compozitorul Octavian Mîndruță și se bucură de o largă audiență în Basarabia și Bucovina (**Redacția**).

MIHAI EMINESCU

Doină

*De la Nistru pân` la Tisa
 Tot Româmul plânsu-mi-s-a
 Că nu mai poate străbate
 De-atâta străinătate.
 Din Hotin și pân` la Mare
 Vin muscalii de-a călare,
 De la Mare la Hotin
 Mereu calea ne-o așin;
 Din Boian la Vatra-Dornii
 Au umplut omida cornii,
 Și străinul te tot paște
 De nu te mai poți cunoaște.
 Sus la munte, jos pe vale
 Și-au făcut dușmanii cale,
 Din Satmar pân` în Săcele
 Numai vaduri ca acele.
 Vai de biet Român săracul!
 Îndărăt tot dă ca racul,
 Nici îi merge, nici se-ndeamnă,
 Nici îi este toamna toamnă,
 Nici e vara vara lui,
 Și-i străin în țara lui.
 De la Turmu-n Dorohoi*

*Curg dușmanii în puhoi
 Și s-așează pe la noi;
 Toate cântecele pier,
 Zboară păsările toate
 De neagra străinătate;
 Numai umbra spimului
 La ușa creștinului.
 Își dezbracă țara sâmul,
 Codrul – frate cu Româmul –
 De săcure se tot pleacă
 Și izvoarele ei seacă –
 Sărac în țară săracă!
 Cine-au îndrăgît străinii,*

*Mânca-i-ar inima câinii,
 Mânca-i-ar casa pustia,
 Și neamul nemernicia!
 Ștefane Măria Ta,
 Tu la Putna nu mai sta,
 Las` Archimandritului
 Toată grija schitului,
 Lasă grija Sfinților
 În seama părinților,
 Clopotele să le tragă
 Ziua-ntreagă, noaptea-ntreagă,
 Doar s-a-ndura Dumezeu,
 Ca să-ți mântui neamul tău!*

*Tu te-nalță din mormânt,
 Să te aud din corn sunând
 Și Moldova adunând.
 De-i suna din corn odată,
 Ai s-aduni Moldova toată,
 De-i suna de două ori,
 Îți vin codri-n ajutor,
 De-i suna a treia oară
 Toți dușmanii or să piară
 Din hotară în hotară –
 Îndrăgi-i-ar ciorile
 Și spânzurătorile!*

Copou – Iași

GRIGORE VIERU

Limba noastră cea română

*Sărut vatra și-al ei nume
Care veșnic ne adună,
Vatra ce-a născut pe lume
Limba noastră cea română.*

*Cânt a Patriei ființă
Și-a ei rodnică țărână
Ce-a născut în suferință
Limba noastră cea română.*

*Pre pământ străvechi și magic
Numai dânsa ni-i stăpână:
Limba neamului meu dacic,
Limba noastră cea română.*

*În al limbilor tezaur
Pururea o să rămână
Limba doinelor de aur,
Limba noastră cea română.*

De-ai curge tu, Prutule

*De-ai curge tu, Prutule,
De-ai curge pe Nistru,
Să nu mă mai desparți
De frații mei!*

*De-ai curge tu, Prutule,
De-ai curge pe Mureș,
Ca liber să pot asculta
Cântecul nostru,
Cântecul neamului meu!
De-ai curge tu, Prutule,
De-ai curge pe Olt,
Să nu mai fiu întrebat
Ce caut,
Ce caut în Țara mea?*

Rugă basarabeană Doamne, iart-ne (fragmente)

*(...)Iartă-mă, Doamne,
Că nu-s ce-am promis;
Iartă-mă, Doamne,
Că-s mare în vis.
Iartă-mă, Doamne,
Că nu-s ce Ți-am spus;
Iartă-mă, Doamne,
Că plâng pe ascuns.
Iartă-mă, Doamne,
De ce nu mă doare;
Iartă-mă, Doamne,
Că-s mic la-ncercare.*

*Iartă-mă, Doamne,
Că-ndur supărarea;
Iartă-mă, Doamne,
Că-mi place-amânarea.
(...)Iartă-mă, Doamne,
De gândul ce-l tac;
Iartă-mă, Doamne,
Că pot și nu fac.
(...)Iartă-mă, Doamne,
Că uit ce-am știut;
Iartă-mă, Doamne,
De timpul pierdut.*

Iartă-mă, Doamne
Că-s rupt de izvoare;
Iartă-mă, Doamne,
Că tac când mă doare.
Iartă-mă, Doamne,
Că uit de părinți;
Iartă-mă, Doamne,
Că nu-i știu pe sfinți.
Iartă-mă, Doamne,
C-am fost cu străinul;
(...)Iartă-mă, Doamne,
Că-ți zic cu fior,
Iartă-mă, Doamne,
De teama să mor.
Iartă-mă, Doamne,
Că vreau să mă ierți;
Iartă-mă, Doamne:
Nu vreau să mă pierzi.
Iartă-mă, Doamne,
Pe mine din urmă;
Iartă, azi, Doamne,
Întreaga ta turmă,
Iartă-ne, Doamne,
De pasărea moartă;
Iartă-ne, Doamne,

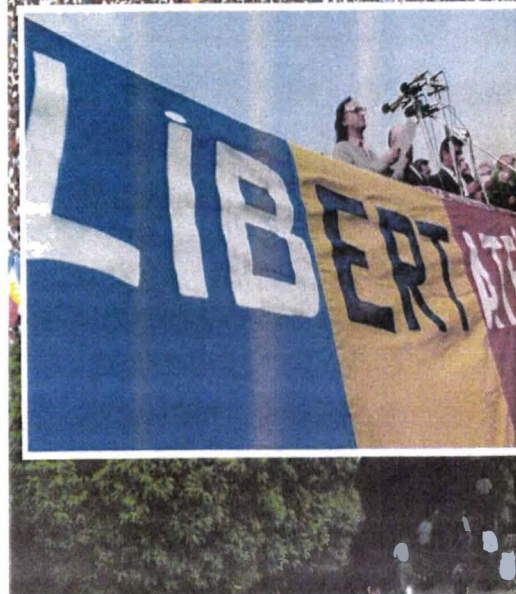
De iarba din poartă.
Iartă-ne, Doamne,
De apa-nnegrită;
Iartă-ne, Doamne,
De roua-mpietrită.
Iartă-ne, Doamne,
De dor ne-implinit;
Iartă-ne, Doamne,
Nu-odată ne-am fript.
Iartă-ne, Doamne,
Copiii plecați;
Iartă-ne, Doamne,
Lăsatul de frați.
Iartă-ne, Doamne,
Sufletul rupt;
Iartă-ne, Doamne,
Harta cu Prut.

(Poem publicat, la 23 februarie
 2006, de revista *Literatură și*
Artă, săptămânal al Uniunii
 Scriitorilor din Republica
 Moldova)

FLORIN VASILE BRATU

**Să nu mai plângi,
Basarabie**

*Din praguri urzită,
în chinuri și vai,
la pânda hoardelor,
în tropot de cai,
mireasă furată,
în drum înțârcat...
Tot plângi, Basarabie,
Tot plângi necurmat.
Erai printre flori
de nu-mă-uita,
ca tine în snop,
nimic nu era!
Râvneau trupul tău
ucigași de hotare...
Tot plângi, Basarabie,
tot plângi, în uitare...
Străini de neam te țin
În frâu... În nopți pustii,
în adormiri de jale,
renasc nemernicii,
în suflet înghețate,
cer calea hărăzită.*

*Tot plângi, Basarabie,
Tot plângi neîmplinită.
În ceas de schimbare*

chemări atavice răsună!

*Mireasă furată, întoarce-te
Acasă!*

E vremea nopților cu lună,

te-așteaptă flăcăii la horă,

să șteargă Prutul din hotar!

Să nu mai plângi, Basarabie...

Uniți avem un viitor cu har!

Întoarce-te Acasă, Basarabie!

București, 26 mai 2015

Bucovina, mândră Doamnă

Bucovina, plai străbun,

zumzet de albine-n stup,

în pretins devălmășii,

te-au închis în drum străinii...

Hei rup, hei rup!...

Nu mai sta la poarta ta,

toate-s puse-n trai calup,

soarele nu mai răsare

de nu vor străinii-n cale!

Hei rup, hei rup!...

De peste zări veniți cu oști,

străini, stăpâni, de neam te rup,

și numele ce-l porți, român,

*din Cartea lumii vor să-l
șteargă...*

Hei rup, hei rup!...

Limba sfântă, românească,

limba locului străbună, la zdup

zace!.. În voia veneticilor,

din greu, în mai greu răsună!

Hei rup, hei rup!...

Să nu mai crească-n hotar,

să nu mai crească la trup,

să se uite, că n-a fost,

i-au pus căluș, s-o omoare...

Hei rup, hei rup!...

De-atâtea năpăsnicii,

din blesteme, în blesteme,

în ograda ta de veacuri,

tot româmul, sărac, geme...

***

Întoarce-te Acasă, Bucovina,

tot neamul românesc te-așteaptă,

români au fost părinții tăi,
 întoarce-te, e calea dreaptă!...
 În trecutul tău uitat,
 Viena nordului odată,
 nomazi cuceritori pe cai,
 speranțele ți-au înghețat...
 Trăiesc din rapt în casa ta,
 te-au pus la jugul neîmplinirii,

* * *

„Românii de peste Prut se adresează Românilor din Regat. Către aceștia din urmă se îndreaptă în aceste vremuri de mare frământare privirile neamului românesc din Basarabia...

Am fost și vrem să fim români!

...Voi nu aveți dreptul de a nu ne asculta. Datori sunteți să ne ascultați. Nu este și nu poate fi român acela care cu inimă ușoară jertfește ființa românească...”

(„Liga pentru liberarea Basarabiei!, 1915)

trezește-te, Mărită Doamnă,
 trezește-te, e vremea izbăvirii!
 Întoarce-te Acasă, Bucovină!
 cu țări în crez, clădim o nouă
 Lume,
 din rădăcini ți-e locul sfânt,
 o Doamnă mândră, cu renume.
 Întoarce-te Acasă, Bucovină,
 din rădăcini ți-e locul sfânt.

Iunie, 2015

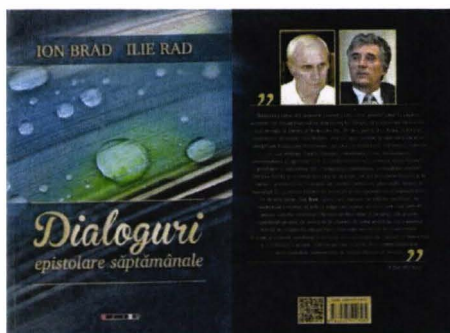
* * *

(...)Prutule, adâncă rană,
 Peste țara cea Ștefană,
 Tu desparți ca un dușman,
 Moldovean de Moldovean.
 (...)Măi frățâne, măi vecine,
 Ce-ai avut și ce-ai cu mine?
 Că din Prutul românesc
 Ai făcut și Prut rusesc.
 (George Buznea, „Doina Prutului”, 1940).

VITRINA CĂRŢILOR ŞI REVISTELOR

*O carte de atitudine*ION BRAD, ILIE RAD: „*DIALOGURI EPISTOLARE SĂPTĂMÂNALE*”

Încă din antichitatea greco-romană, dialogul prin schimbul de scrisori a constituit o modalitate literară și filosofică, simplă și în același timp extrem de percutantă, de a pune în discuție chestiuni presante și importante la ordinea zilei. Iată că și mai recent, doi intelectuali ardeleni de marcă – Ion Brad și Ilie Rad –, diferiți ca vârstă și sensibilitate artistică, dar

uniți în cugetul preocupat de soarta noastră de astăzi, apelează cu succes la această modalitate veche și, totuși, mereu nouă, de a dialoga prin scrisori și de a supune ochiului critic realității din viața cotidiană. Volumul „*Dialoguri epistolare săptămânale*”, pe care îl semnalăm aici cititorilor noștri, apărut la Editura EIKON din Cluj-Napoca,

acoperă prima jumătate a anului 2014, adică „din iarnă până-n vară – ianuarie-iunie”, cum precizează autorii.

Într-o epocă atât de trepidantă, plină de evenimente și de răsturnări de situații de tot felul, așa cum este cea pe care o parcurgem în prezent, trecerea unui an și jumătate de la cronică unor întâmplări cotidiene ar putea să nu-l mai intereseze pe cititorul grăbit de ultimele noutăți și schimbări ce ne marchează destinele. Dar, „*toate-s vechi și nouă toate*”, cum spunea poetul. Lectura volumului la care ne referim atinge câteva chestiuni perene, mereu actuale, care dau de gândit și care îndeamnă la atitudine. Este meritul autorilor de a fi scormonit în noianul zilnic de întâmplări și de a se fi oprit asupra unora dintre ele care cu adevărat contează și ne interesează pe toți.

Mai întâi să menționăm că autorii nu caută neapărat *senzaționalul* atât de frecvent întâlnit de noi în paginile scrise ori în sfera audiovizualului. Nu. Ei parcurg în mod firesc știrile culturale de fiecare zi și se entuziasmează, nu de puține ori, când faptele pe care le evocă și autorii

acestora se circumscriu în sfera bunului simț și a bunului gust. Găsim de pildă cuvinte și aprecieri frumoase despre scriitori precum Ana Blandiana, Mircea Cărtărescu și mulți alții. La fel de frecvent, însă, autorii se înfurie și găsesc cuvinte grele pentru cei care ocolesc discret adevărul ori chiar sfidează simțirea și buna cuviință a românilor. Vom menționa doar două exemple. La 27 mai 2014, scrie unul dintre autori, la Cluj a fost inaugurat un Monument al Deportărilor Evrei din perioada prigoanei naziste. În aceeași zi, pe clădirea Gării din Cluj a fost amplasată o placă pe care este scris următorul text: *„În lunile mai-iunie 1944, 131 639 de evrei, bărbați, femei și copii din Transilvania de Nord, aflată sub ocupația fascistă a regimului Horthy, au fost deportați de către jandarmeria horthystă și predați autorităților naziste. Aproape toți au fost exterminați. Din Cluj-Napoca au fost deportați în zilele de 28, 29 și 31 mai, 2, 8 și 9 iunie, 16 148 de evrei. Fie ca memoria acestei tragedii să rămână vie, ca un avertisment pentru generațiile viitoare”*. Așadar, un act de normalitate și, totodată, un moment de pietate și de solemnitate pentru eternizarea memoriei unor victime nevinovate ale regimului fascist maghiar care preluase sub stăpânire Transilvania de Nord în urma Dictatului de la Viena patronat de Germania lui Hitler și Italia lui Mussolini. La ceremonii au luat parte numeroase oficialități locale și de la centru, care au evocat semnificația evenimentului. Iată însă ce a afirmat cu această ocazie un demnitar al statului român, dl. Kelemen Hunor, pe atunci vicepremier și ministru al culturii în guvernul de la București: *„Nu există doar responsabilitate individuală, pentru că un singur om nu avea capacitatea ca, în 56 de zile, să organizeze deportarea sutelor de mii de evrei. Există o responsabilitate colectivă și orice majoritate este responsabilă pentru minoritatea cu care conviețuiește și această responsabilitate exista și în timpul războiului”*. Cu alte cuvinte, comentează revoltat unul dintre autori, prezent la fața locului, „majoritatea românească este vinovată pentru deportarea evreilor din Ardealul de Nord ocupat, deportare care s-a făcut cu un zel ce îl depășea pe al germanilor, care, la un moment dat, au cerut încetinirea ritmului de deportare, deoarece cuptoarele morții nu mai făceau față la acest ritm! Iar acum un oficial guvernamental român acuză populația majoritar românească de acest

holocaust! Ciudat este că nimeni nu a reacționat la această insolență tipic maghiară” (*op. cit.*, pp. 452-453).

Un alt episod în care revolta autorilor atinge cote fierbinți îl constituie unele aserțiuni făcute de Horia-Roman Patapievici în revista *Flacăra* (nr. 1-2/2002) despre Mihai Eminescu: „*Ca poet național, Eminescu nu mai poate supraviețui, deoarece noi ieșim azi din zodia naționalului... Interesant Eminescu nu mai poate fi deoarece tot ce e interesant în Eminescu e pur german... Eminescu nu ne mai poate apărea decât ca exasperant de învechit... Iar cultura română din ultimii ani, în lupta pentru integrare euro-atlantică, nu dorește decât să scape de tot ce este „învechit” – adică să fie progresistă. Pentru nevoia de chip nou a tinerilor, care în cultura română de azi doresc să-și facă un nume bine văzut în afară, Eminescu joacă rolul cadavrului din debara*” (*op. cit.*, p. 49). Dacă Ilie Rad, care semnaleză aceste rânduri, pare mai „blând” cu autorul lor, iată răspunsul aspru al lui Ion Brad la acest subiect: „... vin să te întreb: cum poți d-ta să justifici în fața studenților modul ignar, mincinos și imund în care s-a pronunțat despre Eminescu Horia-Roman Patapievici, pe care-l mai alduiești și cu formula „*celebrul eseist*”? N-am înțeles această atitudine a d-tale, care știai că aceluași mizerabil personaj cu papion îi aparține expresia scatologică prin care caracteriza structura poporului român... Dacă socotești că n-am dreptate, poți să-mi răspunzi, deși cred că n-are rost să mai pomenim numele lui alături de al Poetului nostru național” (*op. cit.*, pp. 58-59).

Așa cum menționam mai înainte, schimbul de scrisori dintre cei doi autori abundă în exemple frumoase, dar și în fapte și episoade care stârnesc revolta și indignarea. „Dar cât de greu a fost și mai este în țara noastră să ții în mână un cântar drept!”, afirmă la un moment dat, filozofic, Ion Brad. În fața multiplelor strâmbătăți care au măcinat și macină țara, îți vin în minte, vrând-nevrând, celebrele versuri ale lui Nichita Stănescu, indignat și el de nedreptățile din vremea sa: „*Mă mut în lup,/ Sfântă Maică, Putna,/ tu biserica de piatră/ care ai crescut din mâinile două/ ale lui Ștefan cel Mare,/ care stătea în gemunchi/ și cu ochii la cer./ De durere, de singurătate,/ de*

grija pentru țară,/ de anume,/ de ciudată boală... ”. Desigur, Mutarea în lup, care este titlul poeziei amintite, este o metaforă pentru vremuri tulburi și vitrege, pline de griji pentru neam și țară: „Mă mut în lup/ Sfântă Maica, Putna,/ în turla ta zidită de mâini/ invidiate astăzi de stafii;/ vin și mă atârnu/ dar nu bat ding-dang/ ci urlu,/ pentru că în turla ta nu bat clopote,/ ci bat lupii. (...) Mă mut în lup/ pentru că este vremea/ schimbării lupilor/ în clopote”.

Ieri, ca și azi, poeții și scriitorii, în general, rămân optimiști, cu speranța că, până la urmă, Binele, Frumosul, Adevărul și Dreptatea vor triumfa: „*Voi lupilor, clopote la Putna de piatră/ de veche vechime,/ pentru zidirea ne-ngemuncheată,/ mă mut în voi și mi-e bine./ Ca să se știe că nu au murit/ bărbații în această țară/ și nici ce e vechi, ce e mit,/ și nici ce se va naște a doua oară*”. (Ioan P.)

LANSARE DE CARTE LA CRAIOVA

Frumoasa Bibliotecă județeană „Alexandru și Aristia Aman” din centrul orașului Craiova a fost, la 8 decembrie 2015, în prezența unui public ales, gazda unui eveniment special reprezentat de lansarea primei fascicule din cadrul unui amplu proiect științific dedicat editării Enciclopediei Școlii Sociologice de la București, ca parte a Marii Enciclopedii a României, inițiată și coordonată de academicianul Tudorel Postolache.

Prima fasciculă este dedicată fondatorului Școlii Sociologice de la București, Dimitrie Gusti, remarcabilă personalitate a culturii române din perioada interbelică. Volumul, apărut la Editura TipoMoldova, cuprinde în prima parte două studii introductive semnate de prof. univ. dr. Ilie Bădescu, directorul Institutului de Sociologie al Academiei Române, și dr. Ioan C. Popa, redactorul șef al revistei *Periscop*, cei doi fiind alcătuitoarii acestei ediții și selecției de texte aparținând marelui savant grupate în partea a doua sub titlul generic **„Sociologia națiunii și a relațiilor internaționale”**.

Textele gustiene, selecționate cu grijă de către autori, acoperă o paletă largă de teme de interes atât pentru specialiști, cât pentru cei interesați de cultura politică și știința relațiilor internaționale, cum sunt: „Știința Națiunii”; „Problema Națiunii”; „Individ, societate și stat în Constituție”; „Partidul politic. Sociologia unui sistem al partidului politic”; „Cu prilejul aniversării de zece ani de la unirea Ardealului, Banatului și a părților locuite de români din Ungaria la Vechiul Regat”; „Vers une conception realiste et scientifique de la paix”; „Sociologia războiului”.

Așadar, este vorba de texte care răspund unei varietăți de preferințe și preocupări, toate subsumate sub exigențele rigorii științifice, dar și unor sentimente patriotice, atât de necesare timpului nostru. Să mai notăm că, așa cum precizează alcătuitoarii primului volum, proiectul enciclopedic urmează să fie finalizat în 2018. (Dan Sulugiuc).

„PERISCOP” ÎN OGLINDA OPINIEI PUBLICE

Ecourile acțiunii de excepție desfășurată în septembrie 2015 la Râmnicu Vâlcea, sub genericul „*Istorie și servicii secrete*”, despre care am relatat pe larg în numărul precedent al revistei noastre, continuă să înregistreze frumoase reverberații în mass-media vâlceană și din Oltenia.

După ce importante posturi de radio și televiziune locale au prezentat pe larg desfășurarea simpozionului respectiv, iată că și presa scrisă continuă să evidențieze semnificația evenimentului. Să precizăm, mai întâi, că publicația „*Săptămâna în Oltenia*”, din 23.11.2015, sub titlul „Eveniment...”, preia integral pentru cititorii săi articolul semnat de colegul nostru Alexandru Omeag în numărul 3 (31) al revistei „*Periscop*”, intitulat „*Istorie și servicii secrete la Râmnicu Vâlcea*”. Aceeași publicație semnaleză apariția numărului trei al revistei „*Periscop*”, menționând printre altele:

„Cu o apariție trimestrială, publicația conține subiecte diversificate, din care nu lipsesc principalele probleme ale existenței noastre, de ordin social, economic și cultural tratate, desigur, într-o manieră specifică în care multe aspecte ies de sub pecetea a ceea ce a fost cândva confidențial, secret sau chiar strict secret. Revista abordează, de asemenea, anumite situații conflictuale sau favorabile din domeniul relațiilor internaționale cu implicații profunde pe termen lung. Printre rubricile consacrate, menționăm: Servicii secrete; Cultura de securitate, cultura politică; Analize politico-strategice; Memorialistică – Consemnări”.

O altă publicație prestigioasă, „*Vocea Vâlciei*”, prezintă în două numere consecutive (din 2 și 3-4 octombrie 2015) un amplu comentariu intitulat semnificativ „*Fața nevăzută a spionajului*”. Comentariul aparține cunoscutului om de televiziune și presă scrisă, Nicolae Dinescu, care, evocând întâlnirea din 21 septembrie, de la Biblioteca „Antim Ivireanul” din Rm. Vâlcea, subliniază:

„A fost o seară specială, de neuitat pentru toți iubitorii de istorie adevărată, nefalsificată. Toți cei care au luat cuvântul, și ne face deosebită plăcere să subliniem prezența în prezidiu a unor generali, adevărați ofițeri ai Armatei Române, veterani profesioniști ai spionajului românesc”, ale căror comunicări „*au creat o adevărată bază de discuții pentru toți cei*

prezenți și, credem noi, și pentru cei care au vrut să afle câte ceva despre fața nevăzută a spionajului”.

Referindu-se la activitatea Asociației noastre, autorul amintește că, de la înființare, de-a lungul anilor, „*sub semnătura unor membri au fost publicate peste o sută de cărți (romane de spionaj, lucrări cu tematică istorică sau geopolitică, poezii, memorii), dar și un număr impresionant de articole apărute în presa centrală sau locală. De peste 13 ani, la pupitrul de conducere al acestei Asociații se găsește generalul de brigadă (r), prof. Petru Neghiu, alintat de cei apropiați cu apelativul Patriarhul. Este un adevărat lider, cultivat și cu multă carismă, având un bogat bagaj de cunoștințe nu numai în domeniu, dar și în celelate sectoare ale vieții noastre sociale. Este un om înțelept și se bucură de un prestigiu deosebit în rândul membrilor asociației”.*

Revista „Periscop”, scrie în continuare dl. Nicolae Dinescu, „*abordează cu prioritate teme sensibile ale activității de intelligence, fără a urmări însă senzaționalul vânat de tabloidele care colorează, din păcate, presa scrisă din țara noastră. Semnatarii articolelor care apar în paginile „Periscopului”, dintre care mulți sunt și membri ai Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România, aduc în atenția cititorilor aspecte mai puțin cunoscute despre întâmplări și evenimente importante, în calitate de martori, ocolind cu modestie, cu prudență și delicatețe evidențierea propriului rol în influențarea unora sau anihilarea altora. În cele 30 de numere apărute până în prezent se numără interviurile „fără mănuși” realizate de prof. Petru Neghiu cu figuri emblematice ale spionajului românesc, analizele chirurgicale pe probleme geostrategice și de terorism internațional ce poartă semnătura col. (r) Alexandru Omeag, dezvăluirile senzaționale din arhivele KGB-ului aduse la lumină de Ioan Popa sau eseurile pline de subsatanță ale octogenarului Ioan Pavel... și lista ar putea continua. Cu toate că stilul de abordare diferă de la semntar la semntar, remarcăm o trăsătură comună la toți profesioniștii care sunt prezenți în paginile acestei prestigioase publicații... Toți își aleg cu grijă fiecare cuvânt din propoziția sau fraza care la un loc formează materialul respectiv. Ei sunt atenți la orice afirmație sau nuanțe care ar putea aduce prejudicii muncii de intelligence sau la descoperirea unor acțiuni specifice cu*

implicații asupra relațiilor României cu țări sau organizații internaționale. Autorii materialelor ce le întâlnim în paginile revistei nu își propun să rupă tăcerea și nici să încalce regulile scrise și nescrise al „Marii Familii” din care provin și nici dezvăluiri senzaționale, cu toate că ele ar constitui cu certitudine deliciul și interesul major justificat și pe placul cititorului. Ei nu își propun să agite spiritele sau să declanșeze campanii de spionomanie, ci pur și simplu, acești veterani, adevărați reprezentanți ai României, doresc să demonstreze că în binele public ce decurge dintr-o securitate națională, la asigurarea căreia contribuie și activitatea de intelligence, este inclus și binele individual al fiecăruia dintre ei... ”.

Ce ar mai fi de adăugat? Decât să constatăm cu bucurie că interlocutorii și gazdele noastre primitoare de la Râmnicu Vâlcea cunosc bine resorturile existenței societății românești de astăzi și, desigur, rolul ce revine serviciilor secrete românești, de ieri și de azi, în apărarea interesului nostru național. Această înțelegere adâncă a lucrurilor îi onorează pe vâlceni, iar pe noi ne îndeamnă la noi întâlniri cu prietenii, mulți la număr, pe care îi avem în Oltenia Subcarpatică.

Redacția

ACTIVITĂȚI CURENTE

- În perioada 21-23.09.2015, s-a desfășurat la București, sub egida Bibliotecii Academiei Române, manifestarea științifică internațională RCD - "Zilele Criptologiei Românești", având deviza "Criptologia – de la Alan Turing la 'cloud computing' (utilizarea resurselor informatice externe)".

Un stand de cărți de specialitate prezenta și două cărți ale colegilor noștri Eugen Nicolaescu - "Vorbele din plumb. Plăcuțele de la Sinaia. Lectură intermediară" și Aurel Andrei/Marilena Stănculescu "Criptografie vs. Criptanaliză".

Un moment important al "Zilelor criptologiei românești" l-a reprezentat comunicarea colegului nostru Dan Toma Dulciu.

- In ziua de 21 octombrie 2015, la Palatul Cercului National Sala de Spectacole, a avut loc reuniunea aniversara prilejuita de Ziua Armatei Romane, organizata de Asociatia Nationala a Cadrelor Militare in Rezerva si in Retragera din Ministerul Apararii Nationale "Alexandru Ioan Cuza". Au participat reprezentanti din partea Bisericii Ortodoxe Romane, Ministerului Apararii Nationale, Asociatiilor cadrelor militare in rezerva si in retragere din sistmul de aparare nationala, ordine publica si securitate nationala, Primariei Sectorului 2 Bucuresti etc. Din partea Asociatiei noastre a participat col. (r) Gheorghe Iordache - secretarul general.

- La 19 noiembrie 2015, în Sala de Consiliu a Primăriei din Alexandria, a fost organizat simpozionul cu tema „Istorie, politică și servicii secrete”. Au participat oficialități locale, parlamentari de Teleorman, cadre militare în rezervă și în retragere, oameni de afaceri, elevi din clasele terminale ale liceelor din Alexandria, un numeros public. Asociația noastră a fost reprezentată de cei doi vicepreședinți și doi colegi din Consiliul Director.

- Revista „Periscop” a fost prezentă, pentru prima dată, la Târgul Internațional Gaudeamus, eveniment reper al peisajului românesc de peste două decenii, care a avut loc în perioada 18-22 noiembrie 2015, în Pavilionul Central al Complexului Expozițional

Romexpo din București.

- La 8 decembrie 2015, redactorul șef al revistei Periscop, dr. Ioan C. Popa, și directorul Institutului de Sociologie al Academiei Române, prof. univ. dr. Ilie Bădescu, membru al Consiliului științific al revistei, au participat la o interesantă dezbatere pe tema culturii politice și de securitate găzduită de Biblioteca județeană „Alexandru și Aristia Aman” din Craiova. Dezbaterea a fost prilejuită de lansarea primei fascicule din cadrul unui amplu proiect științific dedicat Enciclopediei Școlii Sociologice de la

București, din perioada interbelică. Au participat distinși scriitori și oameni de cultură, cadre didactice universitare, studenți, masteranzi și doctoranzi din Craiova. Acțiunea a fost amplu mediatizată de presa scrisă și audiovizuală regională.

- In sedinta Consiliului Director din 17 decembrie 2015 au fost analizate problemele curente ale Asociației și au fost stabilite măsuri pentru organizarea Adunării Generale anuale care se va desfășura la data de 14 mai 2016. Au fost aprobate fondurile necesare bunei funcționări a Asociației și pentru sărbătorirea, în luna ianuarie 2016, a membrilor acesteia care au implinit 70, 75, 80 și 85 de ani în semestrul II/2015.

Gheorghe Iordache

Urare pentru anul 2016**SĂ NU UITĂM**

În zadar încercă unii prin strădanii nebunești,
Să uităm trecutul nostru de la Plevna, Mărășești
Să-l uităm pe Burebista, Mircea, Ștefan sau Mihai
Să uităm limba maternă și frumosul nostru grai
Să uităm sorginta noastră, de la daci de la romani
Că trudim pe aceste plaiuri de acum 2000 de ani
Că trecură peste țară și urgii și vremuri bune,
Dar prin luptă și sudoare, ne-am creat un rost în lume
În focul luptei noastre nesfârșite
Avem eroi căzuți în slujba țării
Cu crezul datoriei împlinite
Cum să-i lăsăm pradă uitării?
Fiind înscriși în Cartea Mare a țării
Cu litere în aur poleite.
Cum să poți uita Ardealul? Când și azi îl mai țintesc
Gogomani cu mintea scurtă care tot mai clevesc
Basarabia furată, trup din trupul frânt al țării
Cum s-o lași abandonată ca relicvă a uitării?
Peste tot sunt frații noștri, zămisliți de aceeași mamă
Generații viitoare, având toate astea-n seamă
Să cinstim trecutul mare al Măreței României
O legendă scrisă-n sânge de cei morți pentru cei vii
Este o poruncă sfântă îndemnând la unitate
E un simbol de credință, de onoare, demnitate
Este testamentul sacru scris în graiul strămoșesc
Pentru cei de azi și mâine, pentru neamul românesc
Cel ce-a stat cu crucea-n mână, apărând creștinătatea
Dar, a fost împins deoparte când s-a împărțit dreptatea
Dacă vom uita acestea și încă multe care sunt
Bunii și străbunii noștri ar ieși toți din mormânt
Și ne-ar da în judecată stând cu biblia în mână

Că le-am pângărit mormântul și credința lor străbună.
Că le-am întinat mormântul făcând pact cu impostorii
Să ne renegăm trecutul și să-l dăm de tot uitării
Toate acesta fiind scrise, în istorie rămân
Și ne vom trăi mândria de a ne fi născut ROMÂN
Cât de mult s-ar vrea acuma să învățăm și altceva
În zadar încercă unii, astea nu se pot uita!

Florică Dumitrescu

Materialele publicate în PERISCOP nu reflectă neapărat opiniile și poziția Asociației Cadrelor Militare în Rezervă și în Retrageră din Serviciul de Informații Externe. Responsabilitatea pentru conținutul articolelor revine autorilor acestora.

PERISCOP

Publicație a Asociației
Cadrelor Militare în Rezervă și în Retrageră din Serviciul de Informații Externe.
Telefon/Fax: 021.210.9936; www.acxie.ro; e-mail: office@acxie.ro
Articolele pot fi reproduse numai cu permisiunea editorului.
ISSN 1843 – 8962

Tipografia Semne '94 SRL. www.semneartemis.ro

<https://biblioteca-digitala.ro>

